

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

71'

DOCUMENT DE SÍNTESI DE LA PONENCIA 1:

"MESURES DE CARÀCTER LABORAL PER FER FRONT A L'ATUR"

Aquest document, realitzat per tècnics del Departament de Treball, tracta de recollir i ordenar les conclusions més importants a les quals han arribat la ponència i les comunicacions adreçades a ella. El seu objectiu és el de facilitar el debat i les seves conclusions, i en cap cas té el caràcter de document tancat. Només han estat considerades les comunicacions rebudes en el període de presentació establert.

1.1.- Mesures de política laboral, propostes i perspectives sobre l'ocupació.

Les propostes de ponents i comunicants de mesures de política laboral que millorin la situació de l'atur presenten notables divergències, ja que es plantegen des de dues filosofies diferents de les relacions laborals.

D'una part es considera que l'empresari ha de tenir llibertat per establir les condicions dels contractes de treball en funció de les seves necessitats productives. En aquest marc, l'empresari guanya en confiança i actua més decididament, el que porta com a conseqüència un increment de la inversió i un decrement de l'atur.

D'altra banda, es considera que els treballadors tenen dret al caràcter indefinit dels contractes de treball, a l'excepcionalitat de la contractació temporal i a la participació en l'establiment de les condicions de treball. Aquest marc es l'única garantia per a que existeixi seguretat en l'ocupació i no s'incrementi l'atur.

És en aquest contexte de plantejaments divergents on es situen les propostes de ponents i comunicants sobre dos centres d'interès bàsics: condicions de treball (jornada laboral, hores extres, jubilació, organització de treball, retribucions, etc.) i contractació (temporal, eventual, acomiadaments...)

Deixem al marge aquests aspectes negatius de la protecció dels sense feina, que han estat apuntats per alguns comunicants, ja que creiem que han d'ésser debatuts en d'altres ponències.

a) Condicions de treball: Pel que respecta a les hores extres dins el marc dels plantejaments divergents, s'expressen comunicants i ponents en el sentit de limitar i controlar la seva existència. Quan es comprovi que durant sis mesos seguits s'han fet hores extres que representin el 10% del total d'hores treballades hi haurà l'obligació d'admetre treballadors sense feina. Aquesta comprovació hauria d'ésser controlada per les centrals sindicals.

Pel que fa al "pluriempleo" les posicions varien des dels que creuen que s'han de respectar les situacions existents, fins els que proposen la seva total supressió.

La implantació de la jubilació als 60 anys amb el 100% del salari real és un altra de les mesures proposades tot i que hi ha divergències entre els que creuen que qui ha de pagar els complements del subsidi de jubilació és l'empresa i els que creuen que ha d'ésser l'INP.

Pel que fa a la retribució, la ponència, seguint una de les tesis enfrontades, creu que ha de fer-se en raó d'hores treballades, mantenint vacances retribuïdes i els permisos previstos per la llei sense retribuir, quedant aquelles contingències que afectin al treballador en el seu sou, a càrrec de la Seguretat Social.

La ponència creu que l'empresa ha de tenir, dins uns límits amples, facultats per a organitzar el treball: canvi de torn durant el dia, trasllats de llocs de treball dins la mateixa localitat, canvi de lloc de treball dins la mateixa categoria, supressió de primes i preus fets amb preavís de set dies, etc.

b.- Contractació: La ponència considera bàsic, a curt termini, l'autorització de la contractació temporal sense anar lligada a l'existència de serveis o obres determinades o substitucions.

També es manifesta que en cas de rescisió de contractes per expedients de crisi no hi haguessin indemnitzacions i els acomiadats poguessin cobrar una assegurança d'atur d'acord amb el seu sou.

Aquestes possibilitats són contestades per moltes de les comunicacions que creuen que s'ha de mantenir el caràcter indefinit dels contractes de treball, l'excepcionalitat de la contractació temporal i la modificació de la legislació de l'acomiadament individual.

1.2.- Mesures en relació als sectors econòmics en reconversió: El cas del sector tèxtil.

Ponents i comunicants pel que fa al cas de la reestructuració tèxtil, coincideixen en proposar un pla a curt termini o d'emergència, que tindria un seguit de mesures que serien les següents:

1.- Industrials:

Incloure totes les activitats tèxtils dins les que requereixen autorització administrativa prèvia per a la seva instal·lació, ampliació i trasllat. Article 3er del Reial Decret 378/1977 de 25 de febrer (B.O.E. núm. 64).

Que tots els tancaments autoritzats d'empreses tèxtils ho siguin sota la necessària condició de la destrucció de la maquinària, ja sigui directa o per mitjà d'oferir-ne d'equivalent.

Potenciació dels organismes administratius encarregats de la formalització i vigilància del cens industrial.

2.- Laborals:

a) Expedients de crisi: Respecte a les propostes de criteris referents al procediment d'expedients de regulació d'ocupació, ens remetem a les conclusions que es desprenguin de l'apartat 3er "Els Expedients de Regulació d'Ocupació" d'aquesta ponència.

En cap cas els avantatges acordats seran menors als previstos en els Plans de Reestructuració, mentre no es modifiqui el subsidi d'atur actual.

b) Empreses a punt de fallida, suspensió de pagaments o en "Tancament Salvatge": que s'agilitzin al màxim els tràmits i s'ampliï la cobertura prevista en el Fons de Garantia Salarial (Reial Decret 317/1977 de 4 de març) a un mínim de sis mesos i que sense necessitat que els tràmits judicials arribin al seu fi, els treballadors l'obtinguin, encara que sigui a títol provisional, o bé a compte.

3.- Juntes Mixtes

Constituir juntes mixtes de treballadors i empresaris segons el

que preveuen els diferents plans de reestructuració, i que tenen per missió tenir cura del compliment per part d'empreses i treballadors del que està establert en vistes a la col·locació de treballadors en atur.

4.- Empreses singulars:

Cas que la desaparició pogués ésser d'excepcional gravetat, tant pel nombre de persones afectades com per les alternatives possibles de col·locació dins la mateixa zona, caldria formar el Comitè Mixte (sindicats, patronals, entitats financeres locals, industrials i comerciants, afectats, etc.) encarregat d'elaborar el Pla Particular de Sanejament i Reconversió Industrial. Aquest Pla, a efectuar en diversos terminis, hauria de tenir en compte les possibilitats tècniques de la indústria la seva possible reconversió, dins el tèxtil o fora, la col·locació alternativa existent dins la zona o comarca, mesures laborals a prendre, la possibilitat d'unió o fusió amb altres empreses, etc.. El fons de cadascun d'aquests plans particulars seria o bé a través del BCI i/o Caixes d'Estalvis Locals mitjançant la creació d'un Institut de Crèdit de la Petita i Mitjana Empresa o a través d'una intervenció de l'INI, encara que limitada en el seu caràcter temporal solament fins a cobrir els objectius establerts pel Pla.

5.- Financeres:

Aplicació d'una part dels recursos a alliberar per part de les Caixes d'Estalvis Catalanes especialment les actuant en comarques tèxtils (Sabadell, Terrassa, Manlleu, Mataró i Manresa), per a crèdits de sosteniment a les empreses locals petites i mitjanes. Els esmentats crèdits serien canalitzats a través d'agrupacions d'empresaris, sindicats, entitats creditícies i autoritats locals.

Pel que fa a les mesures a curt termini els comunicants proposen a més:

- a) Un ajut fiscal i creditici del Govern per fomentar l'exportació de productes i maquinària tèxtil.
- b) Tractament discriminat de les cotitzacions a la Seguretat Social, en benefici de les empreses d'utilització intensiva de mà d'obra, com és el cas del tèxtil.

La ponència proposa també un pla a mig termini de reconversió del sector, que a nivell estatal hauria d'ésser fet per una Comissió Interministerial, i a nivell de Catalunya pels Departaments de Treball, d'Economia i Finances i de Política Territorial i Obres Públiques.

1.- Pla de Reconversió General per a tota la Indústria contemplant els subsectors, el nivell territorial i l'empresa.

Quadre de referència:

- Suport
- Reestructuració
- Diversificació producció
- Desenvolupament dels productes
- Teixits per a la decoració i d'utilitzacions industrials
- Produccions de més qualitat
- Especialització
- Reducció de productes

Reconversió objectius i instruments.

Necessitat prèvia de realització d'un cens industrial del sector tèxtil, que compregués la descripció de maquinàries i utillatges.

Els Governos autònoms: realització de programacions territorials coherents amb els objectius fixats a escala estatal sobre la base de:

- Defensa del nivell d'ocupació
- Iniciatives de reconversions

Política d'ocupació molt qualificada.

Cal analitzar amb serietat els subsectors industrials per tal de determinar totes les possibilitats d'iniciativa econòmica i social.

- Estudiar la interrelació entre els subsectors
- Determinar quins subsectors han d'ésser sostinguts i desenvolupats
- Donar alternatives vàlides per a les produccions d'aquells sectors que han de transformar-se o reconvertir-se.
- Verificació i posta al dia de les indicacions del Pla de Reconversió en funció de les diferents situacions del mercat estatal i internacional.
- El Pla de Reconversió ha de preveure instruments d'actuació a nivell estatal i de les nacionalitats.

2.- Les PIME.- Cal ultrapassar aquesta dimensió i realitzar consorcis o centrals per a:

- Utilització de serveis
- Instituts d'Investigació
- Compra de maquinària i primeres matèries
- Promoció de vendes
- Expansió de mercats estrangers
- Accés al crèdit, etc.

Estatut de l'artesà tèxtil, en vistes a potenciar cooperatives de producció i distribució.

En la creació d'aquests instruments és indispensable la participació dels Governos autònoms.

3.- Establir les condicions per a una modernització racional i selectiva de la maquinària.

Permetre augments de capacitat perquè es destrueixi maquinària antiga en una proporció determinada.

Estudiar criteris d'organització i condicions de treball.

Productivitat del sector.

4.- Ajuts fiscals i crediticis a les unions horitzontals d'empreses, consorcis o centrals de compra, de promoció de vendes. etç.

Distribució del crèdit, lligat a la condició que els plans de les empreses siguin compatibles amb els objectius del Pla de Reconversió.

Crèdits especials, per empreses en dificultats però amb perspectives positives.

Crèdits preferents: per a plans de millorament i racionalització.

1.3.- Els expedients de regulació d'ocupació.

Els ponents i la majoria de comunicants estan d'acord en que ha de mantenir-se la intervenció de l'Administració en els acomiadaments col·lectius, així com, en general, un procediment rígid en matèria d'expedients de regulació d'ocupació, sense donar entrada a fórmules de flexibilitat de plantilles o acomiadament lliure.

Els ponents i els comunicants coincideixen en la necessitat de modificar parcialment la normativa dels expedients de regulació d'ocupació que hauria de recollir els següents criteris:

1.- L'existència d'una millor i més fiable informació per l'Administració i els treballadors, de les circumstàncies, dades i fets que impulsen la tramitació d'un expedient des del seu inici i durant tota la seva trajectòria.

2.- L'agilització en la tramitació de tota mena d'expedients i que s'acompleixin els terminis que disposa la legislació.

3.- L'establiment d'un tractament diferent segons es tracti de:

- empreses petites, mitjanes o grans
- sol·licitud de suspensió o extinció de contractes
- causes conjunturals o estructurals

4.- Definició legal dels criteris en que ha de basar-se necessàriament la resolució administrativa dels expedients.

5.- Que els convenis col·lectius puguin tractar les qüestions referides a aquesta matèria.

6.- L'establiment d'un procediment específic de conciliació sindical que reguli les relacions entre l'empresa i els seus treballadors des del començament de l'expedient i durant tota la seva tramitació.

7.- La persecució de l'actuació empresarial fraudulenta i de possibles pràctiques de convivència entre treballadors i empreses en matèria de prestacions i indemnitzacions de la Seguretat Social.

Per part d'una comunicació es presenta un model de procediment d'expedients de regulació d'ocupació que desenvolupa, amb un articu-

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

**JORNADES
SOBRE
L'ATUR**

lat concret, la majoria de les modificacions genèriques que s'han proposat per ponents i comunicants. Per últim, tant ponents com comunicants coincideixen en reclamar per a la Generalitat, a través del Departament de Treball, competències en la resolució i els recursos dels expedients de regulació d'ocupació, així com la gestió de les quantitats corresponents del Fons de Garantia Salarial.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

PONENCIA 1

MESURES DE CARACTER LABORAL

PER A FER FRONT A L'ATUR

**1.1 Mesures de Política Laboral, Propostes
i Perspectives sobre la Col·locació**

**JOSEP Ma. ANTRAS
MONTSERRAT AVILES
VICTORIA BESCOS
FERMI MORALES**

I N D E X

I MESURES DE POLÍTICA LABORAL

Ponents: Josep Ma. Antras
Montserrat Avilés

1 - CONSIDERACIONS PRÈVIES

2 - MESURES PROPOSADES

2.1 Hores extraordinàries

2.2 El segon treball

3 - JUBILACIÓ A PARTIR DELS 60 ANYS

Ponent: Montserrat Avilés

4 - FLEXIBILITZACIÓ DELS VINCLES LABORALS

Ponent: Josep Ma. Antràs

II PROPOSTES I PERSPECTIVES SOBRE LA COL·LOCACIÓ

Ponents: Fermí Morales
Victoria Bescos

1 - INTRODUCCIÓ

2 - CONTRACTACIÓ

3 - ORGANITZACIÓ DEL TREBALL

4 - POLÍTICA SALARIAL

I MESURES DE POLITICA LABORAL

1 CONSIDERACIONS PREVIES (ponents: Josep Ma. Antras i Montserrat Avilés)

Dintre del marc general d'aquestes jornades, l'objecte d'aquesta Ponència es limita a les mesures de caràcter estrictament laboral que es puguin adoptar dins la legislació positiva i en relació amb les empreses, per pal·liar els efectes de l'atur.

Que consti que les mesures que es proposen i l'anàlisi d'aquestes, que en la Ponència es fa molt poc, poden contribuir a l'objectiu general de reduir l'atur i minar els seus efectes perjudicials, si van acompanyades d'altres mesures més àmplies i coordinades, adoptades a nivell polític, i que armonitzin i coordinin els diversos problemes polítics, socials i econòmics existents al voltant del tema de l'atur obrer. No formen part, doncs, d'aquesta ponència, les mesures indispensables de foment de l'ocupació mitjançant la creació de serveis i treballs comunitaris subvencionats per l'Estat ni la necessitat d'una planificació de l'oficina de Col·locació, en ordre a un millor coneixement i aprofitament de les possibilitats, ni la necessària formació professional dels aturats de menor capacitació.

Per altra part, queda també fora de l'estricta marc d'aquesta ponència tot el que es refereix al Subsidi d'atur; la seva duració, la seva quantia, requisits per percebre'l, etc. matèria que està en estreta relació amb el tema de l'atur que faria aconsellable tractar-lo conjuntament.

Finalment, cal fer constar que els ponents han decidit plantejar conjuntament aquelles mesures generals de caràcter laboral en les que han arribat a un acord i per altra part aquelles mesures proposades per un dels dos solament, però que ambdòs han considerat convenient sotmetre-ho a discussió d'aquestes Jornades.

2 MESURES PROPOSADES (ponents: Josep Ma. Antras i Montserrat Avilés)

2.1 Hores Extraordinàries

Es indubtable que la fiscalització i control de les hores extraordinàries realitzades de forma habitual pot ser un factor que incideix en una necessitat d'una major ocupació. De totes maneres, en l'actualitat aquesta mesura no repercutiria molt sensiblement en la disminució del volum d'aturats, donada la no generalització del treball en hores extraordinàries en forma habitual.

No obstant, és una mesura a prendre, de tal manera que la realització d'hores extraordinàries quedi reservada únicament als casos d'eventual i urgent necessitat. S'hauria d'establir un control de tot l'assenyalat i això podria consistir en disposar que quan es comprovi que en una empresa s'han vingut realitzant hores extraordinàries en nombre total superior al deu per cent del total de les hores ordinàries, durant 6 mesos, quedaria obligada l'empresa a admetre en la seva plantilla el nombre de treballadors en atur necessari.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

2.2 El segon treball ("pluriempleo")

Una altra de les mesures a adoptar és el control de les situacions del segon treball, entenent com a tal, el que implica pel treballador la realització d'una jornada superior a l'ordinària distribuïda en dues o més empreses.

Es evident que el control d'aquesta mena de situacions és difícil i s'hauria de portar primordialment a través de l'Institut Nacional de Previsió, entitat a la que consten les situacions dels segons treballs.

D'altra banda, la mesura proposada hauria d'ésser de no permetre les situacions de segon-treball descrita en el futur, sense afectar les situacions ja existents.

3 JUBILACIÓ A PARTIR DELS 60 ANYS (ponent: Montserrat Avilés)

Concretament es tracta de fomentar i impulsar que les empreses estableixin el dret dels treballadors a jubilar-se a partir dels 60 anys, percebent la pensió que a càrrec de la Mutuïtat Laboral els hi correspongués, més un complement a càrrec de l'empresa.

Les fórmules per arribar a aquesta situació són diverses i això permetria adoptar la que millor convingués en cada cas, tenint en compte que l'objectiu és crear un estímul pel treballador i, al mateix temps, proporcionar al qui opti per aquest tipus de jubilació uns ingressos suficients.

4 FLEXIBILITZACIÓ DELS VINCLES LABORALS (ponent: Josep Ma. Antras)

Totes les mesures que tendeixen a la protecció de l'ocupació en forma coercitiva, dificulten a l'Empresari l'adequació de la seva estructura laboral en referència a l'evolució i necessitat que experimenti l'Empresa, sotmetent-la a costos molt alts, i provocant un moviment de reacció que influeix en una reserva i restricció de la capacitat d'ocupació que poguessin tenir aquestes empreses.

Sabem perfectament la transcendència de la reflexió que s'efectua i la càrrega emocional que comporta el parlar d'acomiadament lliure.

No obstant, estimem que un procés de reactivització de l'ocupació ha de passar forçosament, per un retornar la confiança a l'Empresariat i principalment, per una seguretat de que no constituirà una càrrega futura per a l'Empresa, les contractacions que decideixi efectuar per atendre les necessitats que en cada moment requereixi el procés productiu.

Les mesures poden arbitrar-se a llarg termini, amb un replantejament global de la política de contractació i rescissions, i, a curt termini, amb l'adopció d'unes mesures provisionals i excepcionals de contractació temporal.

El primer aspecte s'allunya de la finalitat del present informe, per incidir plenament en una reconsideració total de les relacions laborals i de tots els mecanismes de defensa dels drets del treballador. En el segon aspecte, si considerem que una disposició que autoritzés la contractació laboral, amb plena garantia de què al termini del vincle es podria rescindir el contracte, i sense supeditar la validesa d'aquesta relació temporal a consideracions sobre la "necessitat permanent" del lloc a realitzar o sobre la "normalitat" o "excepcionalitat" dels treballs contractats, permetria un considerable augment del nivell de contractació.

II PROPOSTES I PERSPECTIVES SOBRE LA COL·LOCACIÓ

(Ponents: Fermí Morales i Victoria Bescos)

1 INTRODUCCIÓ

Els inconvenients en què topen generalment les Empreses per tal de mantenir les plantilles de personal actuals, i no cal dir de poder crear nous llocs de treball, i que fa que l'atur augmenti, la qual cosa és la gran xacra i problema greufssim que actualment té el País, hem de considerar que és degut, en una gran part, als fets següents:

1r. Manca de facultat per a poder agilitzar i fer flexible la contractació i resolució dels contractes de treball.

2n. Manca de facultats de l'Empresa per a poder maniobrar com cal en l'organització del treball, la qual cosa produeix l'absentisme i una producció baixa.

3r. Política social errònia.

Les mesures que considerem s'han de prendre, amb possibilitat de mantenir les plantilles actuals i de crear nous llocs de treball, serien les següents:

2 CONTRACTACIÓ

Partint de la base que en aquests moments plantejar l'acomiadament lliure fóra rebutjat per les forces socials, creiem que la cosa més lògica fóra que els empresaris, en ésser legalitzada la vaga, poguessin assolir la facultat de tancar el centre de treball, així com poder exercir el dret d'acomiadament a nivell individual amb el pagament en aquest darrer cas d'unes indemnitzacions més assequibles que les que estableix actualment el Decret 17/77, de 4 de març.

Farem ara unes consideracions que entenem poden ésser viables avui:

Publicació d'un Decret llei en termes anàlegs al número 18/76, d'11 d'octubre en el qual es donés la facultat a les Empreses per a poder contractar fins un termini de tres anys (hom podria fixar el 31 de desembre de 1981) al personal en situació d'atur (siguin o no subsidiats) o bé que accedeixi al seu primer treball, establint un contracte amb caràcter temporal, qualsevol que siga la naturalesa del treball al qual hagi d'adscriure's.

Que en el cas suposat que la durada del contracte fos per un temps superior a mesos, abans de rescindir-lo, l'obligació de pre-avisar amb quinze dies d'antelació.

Tothom sap que els Decrets 3280/77, de 9 de desembre, sobre la contractació temporal de productors en atur i el 883/78, de 2 de maig, sobre la col·locació juvenil, han donat escàs joc i això a causa que els esmentats contractes temporers han de fer-se a base del que es determina a l'article 15 de la Llei de relacions Laborals.

Si el contracte temporer s'ha de fer ajustat a l'article 15 de l'esmentada Llei de relacions laborals, ha de reunir unes circumstàncies determinades, tals com:

a) Quan es tracti d'una obra o servei determinat.

b) Quan es tracti de treballs eventuais, considerats de tal mena aquells que no tinguin un caire normal i permanent de l'Empresa.

c) Quan es tracti de substituir treballadors amb dret a la reserva del lloc de treball.

En aquestes circumstàncies hi ha el perill que si un productor contractat per un temps de 4, 5 ò 6 mesos, en arribar a la data de la finalització del contracte, aquest resta rescindit i el productor reclama a la Magistratura del Treball. Si l'empresa no acredita davant la Magistratura l'obra o servei determinat, el treball eventual o la substitució, pot fer que el Magistrat consideri l'acomiadament injustificat i caldrà readmetre el productor o bé abonar-li la indemnització que fixi la Magistratura.

Tot això haguera estat eludit, si els esmentats decrets no haguessin establert que els contractes havien de fer-se a base de l'article 15 de la Llei de relacions laborals, i simplement redactar-lo en la forma que ho féu la Llei 18/76, d'11 d'octubre, que no emetia cap condició perquè el treball fos temporer.

Es veritat, però, que hi ha bonificacions en les quotes de la Seguretat Social. De tota manera, no és prou incentiu perquè les Empreses en aquests moments en què el tempor més gran és l'ampliació de llurs plantilles.

Una altra solució fóra: llibertat per a acomiadar amb una indemnització mínima d'una setmana per anys amb un límit, però, de 3 mesos. I si per la Magistratura l'acomiadament fos considerat injustificat, el productor tindria el dret a l'assegurança de l'atur. Però si l'acomiadament s'escaigués per causes incurrents de l'article 33 del Reial Decret llei 17/77, de 4 de març, i que així fossin apreciats per la jurisdicció laboral, no hi hauria cas en l'assegurança d'atur.

L'Empresa, tant si l'acomiadament és considerat procedent com si no ho és, tindrà l'obligació de sol·licitar de l'oficina de Col·locació un treballador de la categoria mateixa, per tal d'ocupar la plaça vacant de l'acomiadat, i si en el terme d'un mes no hagués estat coberta la dita plaça haurà d'abonar a la Seguretat Social una quantitat equivalent a l'import de l'assegurança d'atur. Tant si el productor acomiadat tingués o no dret a l'esmentada assegurança. Aquesta quantitat l'Empresa hauria d'abonar-la en tant que no fos coberta la dita plaça per un altre treballador.

Amb aquesta solució, les Empreses no podrien per aquest mitjà reduir les plantilles, perquè si més no haurien de mantenir les que avui tenen o bé tenien en la data anterior a l'aprovació del sistema de contractació temporera en els termes exposats en aquesta ponència.

Es dona per sabut que la rescissió del contracte per terminació o acomiadament dels treballadors temporers d'acord amb el que proposem, no obligaria a cobrir el lloc que aquells haurien deixat vacants, car l'Empresa hauria de cobrir només respecte dels treballadors de la plantilla de l'Empresa.

La reducció de la plantilla del personal fix haurà de seguir el tràmit avui vigent i previst en el Decret de 2 de novembre de 1972 i disposicions complementàries, modificant-lo, però, en el sentit que l'autorització de reducció de la plantilla o rescissió de la totalitat dels contractes de treball per crisi o atur tecnològic, no doni lloc que l'empresa hagi de satisfer una indemnització als productors afectats.

GENERALITAT DE CATALUNYA

Consell de Treball: cap és millorar l'assegurança d'atur: major període i preteriors, malgrat que això sigui a costa d'una cotització més important de l'empresa per tal de cobrir les contingències esmentades.

JORNADES SOBRE L'ATUR

D'aquesta forma, l'Empresa no es trobarà mai amb el gros problema que la resolució, autoritzada per la Delegació del Treball, dels contractes d'una part o de la totalitat de la plantilla, li calgui fer front a unes indemnitzacions que en molts de casos no disposa de mitjans suficients, perquè les Empreses en aquests moments, la majoria d'elles, es troben, i així ens ho ve palesant la pràctica, que no poden fer front a les indemnitzacions i s'han d'abonar amb càrrec a l'assegurança d'atur, com així preveu l'article 179 de la Llei de Seguretat Social i, posteriorment, regulat per l'article 20 de l'Ordre de 5 maig de 1967 derogat, i, creiem nosaltres, mal derogat, per una altra Ordre d'11 de novembre de 1977, perquè sigui abonat amb càrrec al fons de garantia salarial, article 31 de la Llei de relacions laborals i Reial Decret 317/77, de 4 de març.

La cotització de l'assegurança d'atur haurà de cobrir totes les contingències de l'atur, puix que per a les Empreses que es troben en la necessitat de reduir llurs plantilles o bé cessar en llurs activitats, és el moment menys oportú per a obligar-les a pagar unes indemnitzacions, màxim quan l'acomiadament autoritzat per l'autoritat laboral cal considerar-lo procedent i, això, pot haver estat produït per causes alienes a la voluntat de les parts, puix que hi han concorregut circumstàncies conjunturals o definitives que, degut a crisi o d'altres causes, s'han vist obligades a prendre tals mesures.

De més a més, l'assegurança d'atur té el seu antecedent en el subsidi de parat, Decret 2082/59, de 26 de novembre, el qual fou creat, d'entre altres motius, per a ésser substituït per les indemnitzacions que les empreses venien obligades a satisfer d'acord amb el Decret de 26 de gener de 1944, que fou derogat.

En el preàmbul del Decret 2082/59, de 26 de novembre, ja hom deia que quan els acomiadaments obefen a dificultats econòmiques, les indemnitzacions que haurien de pagar les Empreses podien ésser inoperants per al treballador i en canvi accelerar o decidir la mort del negoci, cosa que aconsella que, en comptes de les indemnitzacions, s'estableixi l'assegurança d'atur.

Sigui vàlid això com a reflex del que passa en aquestes Empreses de 12 o 15 productors, en què l'Empresari ha anat sostenit-se amb la crisi fins que ja no ha pogut més. Resultat: quan se li autoritza el tancament ha de pagar unes indemnitzacions que el deixen a la ruïna total i l'embarcament dels béns particulars, si és que els té, i també la pèrdua dels llocs de treball dels seus obrers i el seu mateix.

3 ORGANITZACIÓ DEL TREBALL

L'Empresa ha de tenir la facultat, dins l'organització del treball, del següent:

- 1) Canvi de lloc de treball dins els de la seva categoria.
- 2) Trasllat del centre de treball, quan sigui en la mateixa localitat.
- 3) Canvi de torn, bé sigui continuat o bé partit o viceversa quan sigui en la jornada diürna, compresa entre les 6 a les 22 hores.

Per a canviar el torn nocturn, conformitat del productor, de no ésser que sigui per un cas de preemptòria necessitat i mentre durin les circumstàncies que obliguin al canvi.

L'autoritat laboral només haurà d'aprovar els horaris nocturns, previ informe de la Inspecció, i quant als compresos entre les 6 a les 22 hores, haurà d'ésser prou la presentació simple de l'escrit, en el qual hom doni compte dels horaris establerts i la jornada dels quals en nombre d'hores serà igual o inferior a l'establert a les corresponents ordenances, convenis o decisions arbitrals.

4) El sistema de treball a prima, a preu fet, feina o qualsevol d'altra modalitat amb incentiu, implantat per l'Empresa, podrà suprimir-se sense cap mena de requisit, llevat el d'avisar amb 7 dies d'antelació.

5) El canvi de llocs de treball d'una secció que treballi amb incentiu a una altra que sigui de salari a temps, no donarà lloc que al productor se li aboni cap compensació en relació amb la prima del lloc on anteriorment treballava.

Proposem aquestes solucions perquè considerem que la mobilitat del personal i els canvis d'horari realitzats de manera justificada i, per tant, no arbitrària, evitaria molts de problemes ja que les empreses en la majoria dels casos no poden organitzar el treball d'acord amb llurs cartells de comandes, atès que en èpoques d'escassetat els que hi han de servir-se amb excessiva rapidesa.

4 POLITICA SALARIAL

El salari ha de pagar-se només a raó de les hores que efectivament es treballin.

Actualment, el salari fixat com a base o superior contractual diari, és incrementat per complements de venciment superior al mes: gratificacions de 18 de juliol, Nadal i d'altres, en menys casos, el març i setembre.

També als salaris s'abona el diumenge, dies festius i per absències o permisos, tals com mort o malaltia de familiars, matrimoni, assistència a consultoris, permisos per a exàmens, deures públics, etcètera.

Tot això, no és altra cosa que un salari a pagament diferit i per l'altra part, una promoció d'absentisme, la qual cosa redunda en una baixa de la productivitat amb perjudici, no solament de l'EMpresa, sinó dels productors més responsables.

Tots aquests complements i absències retribuïdes haurien de suprimir-se i pagar solament per hora o jornada treballada. Unicament mantenir les vacances anuals, però tota la resta ha de quedar anul·lat.

No es pretén ni molt menys que el treballador guanyi menys, però sí pagar-li el salari d'acord amb l'esforç i el treball que cadascun realitzi a l'Empresa.

Fem un càlcul dels conceptes que se suprimeixen i tingui's en compte a fixar els salaris. Valgui, doncs, això com un exemple que pot servir de referència de base.

Càlcul aproximat del que representen els permisos i gratificacions abans esmentades:

Permisos per a assumptes familiars . . .	10 dies
Exàmens	4 dies
Diuenques	52 dies
Festes	14 dies
Baixes per malaltia	10 dies
18 de juliol	30 dies
Nadal	30 dies
D'altres gratificacions	<u>30 dies</u>
TOTAL	<u>180 dies</u>

Si prenem com a referència l'actual salari mínim interprofessional de 600 pessetes pels 180 dies ens dóna una xifra de 108.000 pessetes

Si calculem 2.000 hores de treball efectives a l'any normalment ens dóna un preu de l'hora d'aquests complements, 54 pessetes per 7,33 hores, jornada diària, d'increment al salari base 395,82 pessetes. El salari mínim interprofessional doncs es veuria augmentat a 1.000 pessetes, aproximadament, que s'abonarien només per dia treballat.

Pensem que amb aquesta solució s'evitaria l'absentisme i les Empreses altrament podrien tenir una idea exacta del cost salarial, atès que l'absentisme no significaria cap dret a percebre salaris.

Quan el productor sol·licita permís per als casos que preveu la llei, ha de tenir dret al permís, però no pas retribuït, i si no justifica el permís, tot i que estigui retribuït, podrà incórrer en una falta d'assistència injustificada.

Si es produeix una baixa de malaltia o d'accident ha d'abonar-se el subsidi o prestació econòmica des del dia mateix en què es produeix la baixa, a la fi que el productor no estigui cap dia sense cobrar, bé el salari, bé la prestació.

L'Empresa i el productor no hauran de cotitzar a la Seguretat Social pel temps que duri la baixa, car si s'estableix la cotització a base d'un salari, quan aquest no es devenga entenem que no és procedent que es cotitzi per cap quantitat.

Hem de partir de la base que l'Empresa és un ent econòmic i com a tal cal que el considerem.

Del conjunt del capital i treball s'aconsegueixen uns resultats. Es a dir, uns beneficis.

De bell antuvi, s'atendrà el pagament del salari, el que es fixi, s'acordi, o bé es pacti, i serà pagat a raó de l'esforç de cada treballador.

En segon lloc, la cotització per a la cobertura de les contingències de malalties i incapacitats i retir, amb les cotitzacions de les quals, la Seguretat Social és la que haurà d'atendre socialment el treballador quan de manera transitòria o definitiva no es trobi en condicions de treballar. En el primer cas, restaria suspès el contracte de treball i en el segon, rescindit.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

Es l'Estat per mitjà de l'organisme pertinent, com a administrador general de la nació, que ha d'atendre els ciutadans quan no es troben en condicions de prestar un servei actiu, car per això se li ha exigint a ell i a l'Empresa on treballa, les seves aportacions, les quals han servit per a cobrir aquests casos.

Participació en els beneficis

A les Empreses d'un determinat nombre de treballadors haurà de distribuir-se entre la plantilla del personal un percentatge dels beneficis que l'Empresa hagi obtingut.

Aquest benefici caldrà distribuir-lo entre tots els treballadors i a proporció de les hores que hagin treballat, i ja es pot estudiar la manera que el salari sigui proporcional o de forma lineal. En aquest cas potser és aconsellable la forma lineal, per tal d'afavorir les classes més modestes, però això sí sempre a raó de les hores que cadascun evidentment hagi treballat.

Representacions sindicals

S'haurà de donar-los els permisos que calguin perquè atenguin els càrrecs de representació sindical. Però tant les hores que deixin de treballar fora o en el centre de treball pel seu comès no hauran d'ésser pagades, si bé, pel concepte de càrrec sindical, s'hauria d'establir una millora econòmica que els compensés de les absències que pels esmentats motius poden tenir.

Insistim en la política salarial de pagar solament a proporció de les hores realment treballades.

Amb això no pretenem que s'establèixi el salari de 600 pessetes, sinó aquell que dignament correspon a cada treballador i perquè no perdi, quant a la part econòmica el que té concedit per permisos i d'altres absències justificades, faci's una mitjana dels dies, tal com hem deixat indicat en aquest escrit i vegi's el mòdul salarial que hom ha de fixar, tenint present aquesta circumstància.

Si el salari de 600 pessetes, per motiu d'acumular-hi els complements, esdevé de 1.000 pessetes, els salaris dels productors s'haurien incrementat entre un 60 i un 70 per cent i creiem que les empreses hi estarien d'acord sempre i quan sigui a raó de l'hora treballada.

En resum, sense mermar els drets que els treballadors tenen actualment, el criteri de la ponència és el següent: Llibertat de contractació i acomiadament dels productors que es contractin a partir d'una determinada data, i per un termini experimental de tres anys. Creiem que els resultats de creació de nous llocs de treball foren satisfactoris.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

Falcutat perquè la Direcció de l'Empresa pugui realitzar la mobilitat del personal i canvi d'horari segons les necessitats del servei, sense que hagi d'ésser obligatòria l'autorització de l'Autoritat laboral per a dur a terme l'esmentat canvi.

Pagament dels salaris només a raó de les hores treballades i no retribuir les absències justificades que són actualment vigents d'acord amb l'article 67 de la Llei de contracte de treball, el 25 de la Llei de relacions laborals, i els pertinents ordenances i convenis.

Tot plegat comportarà com és natural les corresponents modificacions de la legislació laboral, però entenem que si el marc nou de relacions laborals no es fa a base de la idea que aquí resta exposada, serà molt difícil que l'atur no augmenti, puix que no hem d'oblidar que els empresaris són qui han de crear nous llocs de treball, i més encara els de petita i mitjana empresa, i si no se'ls donen unes determinades facultats per a organitzar el treball, seran refractaris a l'augment de les plantilles.

Així mateix, haurà d'estudiar-se també un règim creditici, perquè avui les empreses es troben totalment descapitalitzades.

Potser l'Administració de l'Estat o la de les autonomies tinguin mitjans per a la creació de llocs de treball en entitats públiques, però tenim l'experiència que moltes d'elles no donen resultats econòmics desitjables.

Cal fomentar, doncs, la petita i mitjana Empresa, però sempre que l'Empresari se senti autoritzat de poder organitzar el treball i amb un mínim de problemes laborals.

No es tracta pas de restringir els drets dels productors, sinó de fixar un salari mínim, una cobertura d'atur suficient, però, sobretot, el salari, insistim, ha d'ésser en proporció a les hores realment treballades.

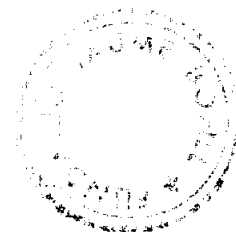

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

PONENCIA 1

MESURES DE CARÀCTER LABORAL

PER A FER FRONT A L'ATUR

**1.2 Mesures en relació amb els sectors econòmics
en reconversió: El cas del sector Textil**

ponents: **BENET ARMENGOL**
RAIMON ESCUDE
EMILI FERRER
ANTONI LUCCHETTI

I N D E X

- 1 LA RECONVERSIÓ INDUSTRIAL
- 2 ELS PLANS DE RECONVERSIÓ
- 3 L'EXEMPLA ESPANYOL: ANTECEDENTS DE LA NOSTRA REALITAT INDUSTRIAL
- 4 ELS PLANS TEXTILS DE REESTRUCTURACIÓ INDUSTRIAL
- 5 ANÀLISI DELS PLANS TEXTILS
- 6 MESURES A CURT TERMINI
 - 6.1 Industrials
 - 6.2 Laborals
 - 6.2.1 Expedients de crisi
 - 6.2.2 Empreses a punt de fallida suspensió de pagaments o en "Tancament Salvatge"
 - 6.3 D'Ocupació
 - 6.4 Empreses Singulares
- 7 MESURES A MIG TERMINI: PLA DE RECONVERSIÓ DEL TEXTIL

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

1. LA RECONVERSIÓ INDUSTRIAL

Un dels elements diferenciadors de l'actual crisi econòmica mundial, respecte a altres crisis històriques que ha viscut el capitalisme, són els canvis en la divisió internacional del treball arran del descobriment per part d'alguns països subdesenvolupats, productors de primeres matèries, del valor estratègic -tant polític com econòmic-, d'aquests productes bàsics.

Aquest element provoca distorsions addicionals -que s'afegeixen a les clàssiques de la crisi capitalista-, i fan més difícils de saber quins seran, a la sortida de la crisi dintre d'uns anys, els sectors econòmics, els productes, que jugaran un paper "motor", i per tant, que són susceptibles avui d'inversió. Fa sis anys, ningú no hauria predit encara que el plàstic era un producte en crisi; els problemes ecològics van prenent avui dia una importància creixent en la consciència de les masses i dels governs. Aquests dos exemples poden servir per il·lustrar el que diem: els canvis que hi ha hagut -i que encara hi haurà-, configuren un model produït diferent del d'abans de la crisi, basat en uns pressupòsits que avui per avui encara són difícils de determinar amb exactitud.

A Espanya, la crisi mundial repercuteix amb força amb totes les distorsions pròpies del model de creixement que hem viscut aquests darrers anys i que, a partir d'un proteccionisme intervencionista, ha portat a una certa inadequació de l'estructura productiva respecte a les necessitats del mercat, tant intern com internacional. Aquesta inadequació és més patent a l'hora de situar-nos a les portes -d'aquí a cinc anys?-, de la CEE.

En efecte, a les mutacions en l'estructura productiva que provoca la crisi -tancament d'empreses; atur; reestructuració de sectors; concentració de capitals especialment a través del sector bancari; forta penetració del capital multinacional; creixement de la dependència tecnològica, política i econòmica; etc.- s'hi han de sumar els canvis que haurà de patir, necessàriament, l'aparell productiu català i espanyol, per situar-se en condicions de competitivitat respecte al mercat europeu, especialment en el que fa referència al sector industrial.

Aquest procés de canvi, aquesta reestructuració general de l'aparell productiu, pot fer-se com s'està fent, sense una política econòmica i industrial que marqui uns objectius clars, deixant-ho a les "lliures forces del mercat", o es pot fer tot limitant i conduint el procés, fent que els costos econòmics i socials siguin els mínims.

2. ELS PLANS DE RECONVERSIÓ

En definitiva, doncs, un programa de remeis i solucions és cosa habitual avui dia.

Tota programació d'aquesta mena cal que doni resposta com a mínim a tres preguntes: Per què? Qui? Com? -

Davant una situació de crisi econòmica, s'imposa l'anàlisi detallada de les causes del desequilibri. Cal veure'n el per què, esbrinar-ne els motius de desajustament, examinar els factors tecnològics, comercials, financers, laborals, etc. que han influït o han provocat els desballestaments del sector afectat o de la

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

zona geogràfica colpida per la malaltia econòmica.

L'exacte coneixement dels mòbils, orígens, fonaments i agents de la situació que hom pretén de remeiar és essencial en tot pla de reestructuració.

Per això és de la màxima importància el fet que l'estudi corresponent sigui portat a terme per una comissió amb una alta preparació professional i dotada d'una àmplia independència envers els grups i les forces afectades.

Cal que el diagnòstic reposi sobre una base numèrica de la màxima fiabilitat i solidesa, per fugir de l'apriorisme i del subjectivisme dels investigadors.

La segona pregunta que ens hem fet -qui?- correspon a la necessitat de determinar quines forces, grups o demarcacions són les directament afectades per una situació crítica.

Molt sovint sera difícil delimitar amb tota exactitud aquesta qüestió, ateses les característiques difuses de certes circumstàncies de crisi.

En tot cas, creiem que serà difícil de trobar una necessitat de reestructuració econòmica sectorial o territorial que no afectés com a mínim tres grans categories: els empresaris, l'administració pública i els treballadors.

Els mateixos empresaris, dirigents del procés productiu i propietaris dels mitjans de producció afectats -i alhora posseïdors d'un grau important de discrecionalitat en l'acció reestructuradora-, són evidentment la principal part implicada en un Pla.

L'administració pública, sigui a nivell central o local -o en tots dos- ha d'intervenir en nom de l'interès comunitari en l'acció a emprendre. En moltes ocasions caldrà modificar una norma legal o crear-ne una de nova; o bé establir una font de finançament.

Una tercera peça clau són els treballadors. Aquests són sovint els afectats singularment en la majoria de processos de reestructuració: pèrdua de la feina, trasllat de residència, reconversió professional, escurçament de la vida laboral, són alguns des costos socials necessaris.

Per això com a mínim aquestes tres categories han d'intervenir en tot programa de reconversió, sectorial o territorial.

Finalment, la tercera pregunta -conseqüència de la primera- ve a donar el contingut del programa de sanajament. Cada pla de reestructuració ha d'oferir un ventall com més complet millor de les mesures que cal adoptar per resoldre el problema plantejat.

Una política general de reconversió hauria de partir d'uns objectius globals, dintre dels quals es poguessin concretar plans parcials, sectorials i territorials. Objectius generals que, a grans trets, es podrien sintetitzar en:

1. Defensa de l'ocupació, tant quantitativa com qualitativa.
2. Correcció dels desequilibris territorials, amb especial atenció a les zones agràries.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

3. Modernització tecnològica, amb adequació als mercats nacional i internacional, tenint en compte els problemes ecològics, les noves tècniques d'organització del treball, etc.

4. Millora de la balança de pagaments, donant prioritat a les tecnologies pròpies -i això suposa investigació-, als productes destinats a l'exportació, o substitutius d'importacions, i a les inversions que permetin una millor utilització dels recursos naturals propis (energètics, etc.).

Aquests quatre objectius generals, -i d'altres que s'hi podrien afegir-, haurien de ser els orientadors d'una política industrial dintre la qual s'inscrivís sin els plans de reconversió sectorial.

3. L'EXEMPLE ESPANYOL: ANTECEDENTS DE LA NOSTRA REALITAT INDUSTRIAL

El panorama industrial de nostre país un cop acabada la Guerra Civil és certament desolador i si bé pot se'n pot refer alguna cosa aprofitant la situació creada per la Segona Guerra Mundial, l'aïllament espanyol, subsegüent l'aboca ben aviat a una autarquia asfixiant en la qual hi manca tota competència internacional -com ja digueren els tècnics de la OEEC- i afavoreix l'aparició d'industries poc rendibles. Aquest sistema autàrquic es trenca l'any 1959 en què, mitjançant el Decret Llei de Nova Ordenació Econòmica, s'adopta un model econòmic liberalitzant i s'obren les relacions comercials amb l'exterior tot suprimint l'intervencionisme en el joc econòmic, entre d'altres mesures.

Comença aleshores el desenvolupament planificat, si bé que indicatiu a semblança del Pla Monnet, la indústria es diversifica. Els sectors tradicionals perden pes específic. S'atrau la inversió forania i, en conjunt, es pot afirmar que, a caball de l'eufòria europea, l'avanc és clar, encara que molt desequilibrat i ben poc harmònic puix que la carrega de l'herència negativa és molt feixuga i la infraestructura inexistent.

Es fa difícil determinar el caràcter exacte del sistema econòmic imperant a Espanya en les quatre darreres dècades. El sistema capitalista bàsic ha estat modificat o emmascarat, almenys en les primeres fases, per regulacions de caràcter fortament intervencionista per part del poder públic i fins i tot amb aspectes corporatius totalitaris. Una freqüent diferenciació entre la norma i la realitat no ha contribuït pas a clarificar la qüestió. És un tema difícil i d'anàlisis divergents. Caldrà comptar amb la perspectiva del temps per poder-ho jutjar amb encert.

El que sí que pot ser identificat -i és el que ens interessa en aquesta oportunitat- és el fenomen de l'aparició dels Plans de reestructuració sectorial, tots ells industrials, en el transcurs dels darrers anys.

Deixarem de banda, per l'objectiu d'aquestes jornades, les regulacions d'activitats econòmiques que no han comportat directament una incidència laboral, -com són les anomenades "Acciones concertadas" en sectors com ara el siderúrgic o el de la pell- o bé les normatives territorials -com els "Polos de desarrollo"- de similar contextura. Val a dir també que l'acció concertada venia normalment més a estimular que no pas a reconvertir i que el pol de desenvolupament pretenia fer sortir d'una situació secular unes zones endarrerides o bé promocionar localitza-

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

cions teòricament ben dotades per a implantacions econòmiques específiques.

La crisi energètica que marca una fita important dins la dècada dels 70 fa entrar el continent europeu en una profunda depressió econòmica, a la qual nosaltres no som estranys i, doncs, en patim els efectes. El lliure canvi comercial es veu amenaçat pels corrents neoproteccionistes que endureixen la competència internacional, molt sensible a casa nostra on, a les dificultats conjunturals del moment, se n'afegeixen d'altres de tipus estructural molt més complexes i de difícil solució. El cert és que ens sembla que les fórmules i el marc que ens han permès l'espectacular creixement en el transcurs dels 60, han de ser modificats substancialment a fi de poder fer front al futur amb un mínim de garanties.

4. ELS PLANS TÈXTILS DE REESTRUCTURACIÓ INDUSTRIAL

Amidat el terreny a examinar, veurem que a Espanya els plans de reestructuració, amb aquest nom o amb un altre de similar, han afectat o afecten uns pocs sectors, basicament de la gran família tèxtil.

Som doncs, en uns moments en què els defectes estructurals es fan molt més palesos per obra i gràcia de la conjuntura. Altrament es posen en evidència els desequilibris interns existents: insuficients nivells d'autofinançament, manca de racionalitat comercial, baixes taxes de productivitat... que porten a la conclusió de la inexistència d'una política industrial coherent, dins una programació econòmica general.

I en aquest marc al qual ens referíem com a modificable, creiem que s'ha de contemplar una clara definició de la política industrial a seguir, en molts aspectes necessàriament, han de comprometre's les parts implicades: treballadors, empresaris i Administració, majorment en la mesura que aquesta política tingui un cost social important com pot succeir quan actua sobre sectors en crisi.

En definitiva, es persegueix de racionalitzar globalment l'estructura industrial, tot preveient el grau de viabilitat i les expectatives futures dels diferents sectors; i tot això, fet des d'una òptica de consens entre les parts afectades, els objectius de les quals poden resumir-se així:

- a) un mínim cost social
- b) un sanejament econòmic cert
- c) un inseriment adequat dins unes directrius establertes amb caràcter general.

Aquesta racionalització global que s'apunta i que es tradueix a la pràctica en un "actuar" concret sobre un sector industrial concret és el que hauríem de entendre com a reconversió industrial en el sentit més ample de la paraula.

Dit això, queda ben clar que no ens podem sentir pas satisfets per la realitat d'unes actuacions d'urgència, desconnectades entre elles i pregades a l'Administració com a remei per resoldre problemes conjunturals i, potser tangencialment, alguns d'estructura. Plans de reestructuració, accions concertades... no són, sinó, molt sovint, instruments que s'utilitzen per sortejar situacions difícils (construcció naval, tèxtils' siderúrgia...) quan l'objectiu hauria d'apuntar

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

**JORNADES
SOBRE
L'ATUR**

cap a uns plantejaments més ambiciosos en què es donés prioritat a les ordenacions sectorials, a la reforma d'estructures i a la consegüent aplicació de sistemes programats que permetessin de transvassar i de reabsorbir en altres terrenys els excedents de mà d'obra que es produïssin.

Fet aquest preàmbul general, podem passar ara a l'anàlisi d'un sector industrial que pateix en aquests moments la doble incidència dels mals conjunturals i estructurals i sobre el qual, pel seu pes específic dins el país, s'han promogut al llarg dels darrers anys diferents accions amb el suport de l'Administració.

Evidentment, la indústria tèxtil, com tota activitat lligada a la satisfacció directa d'una necessitat primària, va tenir un gran moment en els dos períodes de postguerra, malgrat la manca de subministraments de primeres matèries i utilllatge i malgrat també les dificultats energètiques.

L'estabilització i les noves condicions econòmiques estrenades l'any 1960, porten la indústria a plantejar-se la convèniència d'emprendre una renovació tecnològica a fons, a fi i efecte de substituir el vell utilllatge per maquinària nova amb la qual fer front a la competència. Comença un lent procés de selecció industrial i una llarga etapa de reducció d'ocupació que durarà fins als nostres dies. Segons dades de l'extingit Sindicat Nacional Tèxtil, l'ocupació a Catalunya en el tèxtil s'ha produït entre 1962 i 1974 en 56.500 persones la qual cosa ve a representar un 31% del total d'ocupació.

Conseqüents amb aquest afany renovador i de posar-se al dia, es promulguen, el 1960 i el 1963, dins del marc institucional del Primer Pla de Desenvolupament, dos Decrets de Reorganització del tèxtil cotoner i llaner respectivament, als quals es facilitava l'accés al credit oficial per a renovació de maquinària. Això és prou bo, però, no lligada l'adquisició de la maquinària nova amb l'eliminació de la vella, propicia un augment indiscriminat de la capacitat productiva que, com diu Riba Ortínez (Panorama Econòmic - Octubre 1966) produeix una sobreproducció, fruit d'una activitat enfocada quasi exclusivament cap a un mercat interior i de baixa capacitat de consum.

Per altre costat, no es presta cap atenció ni es fa cap previsió envers l'adaptació dels excedents de mà d'obra a altres sectors d'activitat industrial perquè l'eufòria dels anys 60 permet absorcions fàcils a casa o emigracions a Europa i, en el més generalitzat dels casos, no es produeix l'eliminació del personal tècnicament necessari que la renovació tecnològica aconsellaria, fruit del rígid marc de la legislació laboral espanyola. Hi ha, doncs, plantilles carregades.

Tot això, amb diferents viscissituds, porta l'any 1969 a posar en marxa el Pla de Reestructuració cotoner que, com diu el preàmbul del Decret 1570/69, respon a la necessitat "d'eliminar els perjudicis que es poden originar com a conseqüència de la substitució de l'equip antiquat en incorporar-hi tècnica més moderna, sense provocar un augment de capacitat superior a la del consum; això facilita, encara, la alliberament de mà d'obra". Es pretén, doncs, modernitzar tot evitant de caure en el clàssic mal del tèxtil: els excessos de producció.

Aquest primer Pla cotoner té els seus seguidors en el sector del jute (1973), llaner (1975), i seder (1976) a més de les noves versions del cotoner i del llaner.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

Tots ells arrenquen d'una filosofia comuna: eliminar els equips industrials antiquats i alliberar la mà d'obra corresponent, per evitar la marginalitat econòmica. Així, es facilita la desaparició total d'empreses marginals o d'aquelles màquines o seccions que són una rèmor per a la bona marxa d'una indústria. Com s'explicita en l'exposició de motius del Decret 694/75 "s'ha considerat oportú emprendre una reestructuració tendent a accelerar el procés de desaparició de les empreses i maquinària marginals, tot adequant el volum de mà d'obra als índexs de productivitat adient, i utilitzar, amb la finalitat de no lesionar els diferents interessos i drets adquirits, unes fórmules compensatòries per als sectors industrial i laboral".

La indústria tèxtil, en el seu procés evolutiu, passa d'ésser una indústria de mà d'obra a una indústria d'utilització intensiva de capital i això fa que hagi de produir inevitablement un atur degut a:

- a) l'evolució tecnològica que dóna com a resultat el manteniment de les produccions amb menys població activa i amb un parc de maquinària més reduït.
- b) la desaparició de les empreses que no poden adaptar-se a la nova evolució i a les exigències d'una indústria de capitals.

Aleshores convé veure si els plans que es donen són l'instrument idoni per facilitar aquest canvi estructural que el tèxtil del nostre país, com tot el de l'Europa occidental, ha de seguir si pretén subsistir i resistir els embats de la concurrència del Tercer Món. Com assenyalen dues importants centrals sindicals, els Plans no han d'ésser l'instrument que canalitzi els tancaments d'empreses, amb més o menys garanties per a les dues parts afectades, sinó una mitjà eficaç per poder-ne eliminar els processos realment improductius i reconvertir-ne aquells que tinguin possibilitat de subsistir amb un mínim de garanties.

Sens dubte, aquesta manifestació es pot subscriure perfectament per tothom. El fet de tancar no justifica l'existència d'un Pla. El fet de tancar com una expressió més d'un programa de sanejament econòmic i reordenació industrial i laboral d'un sector, sí que creiem que el justifica.

Aquí valdria la pena de fer referència a un fet que pensem que ha afectat la marxa dels Plans. La greu crisi conjuntural d'avui dia ha portat que els plans existents hagin anat desvirtuant els seus objectius inicials. En aquests moments en què l'atur és un dels primers i més preocupants problemes del país, en que les situacions d'insolvència legal de les empreses es repeteixen, els plans venen a ésser un matalas que suavitza els efectes socials de la situació, i això tant per al personal afectat com per a la mateixa Administració que compta amb l'ajut econòmic dels sectors per fer front al cost social de l'atur que es produeix.

Queda doncs ben clar que el tèxtil de casa nostra no és una excepció i, ens agradi o no, anirà produint desocupació, tal com ha passat d'altres nacions, com per exemple a Alemanya que ha passat el 1972 de 458.000 assalariats a 342.000 el 1976. O bé França: en el 1970 ocupava 451.000 treballadors i només n'ocupa 385.000 el 1975.

5. ANÀLISI DELS PLANS TÈXTILS

Examinant els plans de reestructuració espanyols a la llum de les

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

qüestions bàsiques fixades en les anteriors consideracions teòriques, podem deduir-ne algunes línies mestres de contingut, veient on hi ha coincidència i on hi ha diferenciació.

Si bé la situació de crisi estructural en què es troben o s'han trobat els sectors industrials reestructurats no és discutida ni posada en dubte per ningú, val a dir que l'anàlisi econòmica de causes i fonaments de la crisi és força superficial. Els estudis que han servit de base per justificar la crisi són, en general, de contingut molt genèric; han estat de limitada difusió i, en tot cas, no es reflecteixen en la norma legal aprovadora del pla respectiu.

La indigència estadística fiable i verificable justifica en gran mesura aquesta insuficiència del diagnòstic.

Aquesta inconcreció detallada d'objectius provoca el fet de la no fixació de criteris objectius d'acolliment -tot i que cal comptar amb un necessari marge de decisió-, la qual cosa permet una gran maniobrabilitat a les Comissions dictaminadores; amb etapes de funcionament divers, des de l'automatisme d'acceptació de les sol·licituds fins a l'arbitrària posposició de les decisions.

La determinació de qui participa en la gestió del pla segueix l'esquema general descrit de "Empresaris -Administració- Treballadors", amb la particularitat que, fins a l'actualitat, qui designava els primers i els darrers era la mateixa persona.

Desaparegut el sindicat vertical, encara no ha trobat la legislació el camí per portar al si de les comissions els representants del plural món sindical. Hom ha suplert amb mitjans de fortuna la mecànica de designació, no establerta.

Pel que fa a l'administració, cal remarcar que la seva participació numèrica en les comissions és fortament majoritària, i integrada per sengles representants de diversos ministeris; ministeris escollits en qualque ocasió per obscures raons burocràtiques.

A les comissions gestores no hi ha participació de representants de l'administració a nivell local o regional.

Malgrat l'existència de gerents i serveis auxiliars, el funcionament dels Plans posa en evidència la ineficàcia relativa de l'Administració burocràtica a tots els nivells i en particular la manca de coordinació dels múltiples departaments i serveis ministerials.

No és estranya a aquestes insuficiències la manca de mitjans humans i econòmics de molts d'aquests serveis, especialment les delegacions d'indústria.

Tot això dificulta el control del grau de compliment de les previsions del pla pel que fa al sector afectat, especialment en relació amb el control de noves instal·lacions industrials. (Els plans adeqüen les necessitats de nous util·latges per la inclusió dels sectors objecte de Pla en el denominat Grup Primer d'indústries, la qual cosa comporta l'autorització administrativa prèvia).

Pel que fa al tercer capítol -contingut del pla quant a mesures aplicables- la característica general dels plans espanyols és l'escassíssima imaginació. Podem dir sense error que els plans es limiten a l'esquema "Destinació de les

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

màquines a la ferralla -compensació econòmica dels acomiadats- control de noves instal·lacions".

Fora de tímides innovacions en el terreny del foment de la investigació, en algun pla (Cotó-Llana) pot dir-se que en els plans no hi ha pràcticament cap mesura que s'aparti de l'esquema apuntat.

Com a conseqüència, els plans no preveuen mesures d'ordre fiscal, creditici, comerç exterior, canals de distribució, creació de llocs de treball substitutius, etc., la manca de les quals converteix els plans en unidimensionals.

Ací hi ha la causa que els plans no solucionin plenament les crisis sectorials i que, com algú ha apuntat, en alguns aspectes molt concrets fins i tot agreugin els problemes (citarem la desviació del sector industrial de tissatge cap a la creació d'empreses comercialitzadores, en el sector llana).

Entre les mesures correctores d'ordre social cal remarcar el fet que hom tendeix a primar exclusivament la compensació econòmica en detriment de la més eficaç i positiva a la llarga, la readaptació professional. Tota aquesta darrera qüestió ha romàs pràcticament lletra morta, igual que l'atenció especialitzada de les oficines de col·locació prevista de cara a la recol·locació dels treballadors afectats pels plans.

No podríem acabar aquest apartat sense citar la complicació administrativa engendrada pel fet de la duplicitat de tràmits (tancament industrial dins el pla i rescissió de contractes de treball davant l'autoritat laboral) i la present situació de recursos insuficients de la Seguretat Social (Finançadora, per anticipació d'aportacions empresarials, de les compensacions als treballadors), insuficiència que a hores d'ara posa en perill la continuïtat real i fins i tot legal dels plans de reestructuració industrial a Espanya.

L'examen al qual acabem de sotmetre els Plans de reestructuració espanyols i llur comparació amb un esquema ideal teòric, ens donen negre sobre blanc una idea força clara de caràcter general sobre el valor de la programació sectorial d'emergència.

Per avaluar més exactament aquesta mecànica correctora de les crisis estructurals caldria aprofundir en el seu estudi-legislació i realització pràctica -molt més que no pas hem fet en aquestes notes. En definitiva, si tothom convé en la seva necessitat, només el temps ens dirà si el Pla ha estat útil per al sanejament i adequació dels sectors afectats.

A títol d'exemple i per a orientació de la Generalitat, passem a descriure un ventall de possibles mesures que podrien configurar el marc d'un Pla de Reconversió del Sector Tèxtil.

6. MESURES A CURT TERMINI

6.1. Industrials

Incloure totes les activitats tèxtils dins de les que requereixen autorització administrativa prèvia per a la seva instal·lació, ampliació i trasllat. Article 3er. del Reial Decret 378/1977 de 25 de febrer (B.O.E. nº 64).

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

Que tots els tancaments autoritzats d'empreses tèxtils ho siguin sota la necessària condició de la destrucció de maquinària, ja sigui directament o per mitjà d'ofereir-ne d'equivalent.

Potenciació dels organismes administratius encarregats de la formalització i vigilància del cens industrial.

6.2. Laborals

6.2.1. Expedients de crisi

Respecte a les propostes de criteris referents al procediment d'expedients de regulació d'ocupació, ens remetem a les conclusions que es desprenguin de l'apartat 3er. "ELS EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCUPACIÓ" d'aquesta Ponència.

En cap cas en què els avantatges acordats siguin menors als previstos en els Plans de Reestructuració, mentre no es modifiqui el subsidi d'atur actual.

6.2.2. Empreses a punt de fallida, suspensió de pagaments o en "Tancament Salvatge"

Que s'agilitzin al màxim els tràmits i s'ampliï la cobertura prevista en el Fons de Garantia Salarial (Reial Decret 317/1977 de 4 de març) a un mínim de sis mesos i sense necessitat que els tràmits judicials arribin al seu fi perquè els treballadors obtinguin, encara que sigui a títol provisional o bé a compte, les quantitats pendents.

6.3. D'ocupació

Que es constitueixin les juntes mixtes de treballadors i empresaris a les Oficines de Col·locació d'aquelles localitats on existeixi cens cotoner, llaner o de la seda, segons el que preveuen els diferents plans de reestructuració OM de 17/5/75 (cotó), 19/5/75 (llana) i 28/7/76 (seda), i que tenen per missió "en col·locació amb aquelles oficines (les de col·locació), curar el compliment per part de les empreses i dels treballadors de tot allò establert amb vistes a la col·locació en atur i portar el cens d'altres i baixes en els centres de treball de la seva demarcació".

Per a la resta d'activitats tèxtils no incloses anteriorment, que es formin les corresponents juntes mixtes a les Oficines de Col·locació de les localitats més significatives en cada activitat.

6.4. Empreses Singulares

Cas que la desaparició pogués ésser d'excepcional gravetat, tant pel nombre de persones afectades com per les alternatives possibles de col·locació dins la mateixa zona, caldria formar el Comité Mixte (Sindicats, Patronal, Entitats financeres locals, industrials i comerciants, afectats, etc.) encarregat d'elaborar un Pla Particular de Sanejament i Reconversió industrial. Aquest Pla, a efectuar en diversos terminis, hauria de tenir en compte les possibilitats tècniques de la indústria, la seva possible reconversió, dins del tèxtil o fora, la col·locació

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

alternativa existent dins la zona o comarca, mesures laborables a prendre, la possibilitat d'unió o fusió amb altres empreses, etc. Els fons de cada un d'aquests Plans particulars seria o bé a través del BCI i, o, Caixes d'Estalvi Locals mitjançant la creació de l'Institut de Crèdit de la Petita i Mitjana Empresa o a través d'una intervenció de l'INI, encara que limitada en el seu caràcter temporal solament fins a cobrir els objectius establerts pel Pla.

Financeres

Aplicació d'una part dels recursos a alliberar per part de les Caixes d'Estalvis catalanes, i especialment les actuant en comarques tèxtils (Sabadell, Terrassa, Manlleu, Mataró i Manresa), per a crèdits de sosteniment a les empreses locals petites i mitjanes. Els esmentats crèdits serien canalitzats per mitjà d'agrupacions d'empresaris, sindicats, entitats creditícies i autoritats locals.

7. MESURES A MIG TERMINI: PLA DE RECONVERSIÓ DEL TÈXTEL

Preparar el Pla de Reconversió del tèxtil discutit, elaborat i controlat a nivell d'empresaris, centrals sindicals i Administració. A nivell estatal, amb una Comissió Interministerial i a nivell de la Generalitat amb la participació de les Conselleries de Treball, Economia i Finances i Ordenació del Territori, amb els següents criteris:

- Objectius:
- l'ocupació
 - qualificació de la inversió
 - qualificació de la producció
 - adequada dimensió industrial del sector

a) Pla de Reconversió general per a tota la indústria, contemplant els sub-sectors, el nivell territorial i l'empresa.

Quadre de referència:

- suport
- reestructuració
- diversificació producció
- desenrotllament dels productes
- teixits per a la decoració i d'utilitzacions industrials
- produccions de major qualitat
- especialització
- reducció de productes

Reconversió objectius i instruments.

Necessitat prèvia de realització d'un cens industrial del sector tèxtil, que compregués la descripció de maquinàries i utilitatges.

Els governs autònoms: realització de programacions territorials coherents amb els objectius fixats a escala estatal sobre la base de:

- defensa del nivell d'ocupació
- iniciatives de reconversió

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

Política d'ocupació molt qualificada

Cal analitzar amb serietat els subsectors industrials per tal de determinar totes les possibilitats d'iniciativa econòmica i social.

- Estudiar la interrelació entre els subsectors.
- Determinar quins subsectors han d'ésser sostinguts i desenrotllats.
- Donar alternatives vàlides per a les produccions d'aquells sectors que han de transformar-se o reconvertir-se.
- Verificació i posta al dia les indicacions del Pla de Reconversió en funció de les diferents situacions del mercat nacional i internacional.
- El Pla de Reconversió ha de preveure instruments d'actuació a nivell estatal i de les nacionalitats.

b) Les PIMES

Cal ultrapassar aquesta dimensió i realitzar consorcis o centrals per a:

- utilització de serveis.
- instituts d'investigació.
- compra de maquinària i primeres matèries.
- promoció de vendes.
- expansió de mercats estrangers.
- accés al crèdit, etc.

Estatut de l'artesa tèxtil, amb vistes a potenciar cooperatives de producció i distribució.

En la creació d'aquests instruments és indispensable la participació dels governs autònoms.

c) Establir les condicions per a una modernització racional i selectiva de la maquinària.

Permetre augments de capacitat perquè es destrueixi maquinària antiga en una proporció determinada.

Estudiar criteris d'organització i condicions de treball.

Productivitat del sector.

d) Ajudes fiscals i creditícies a les unions horitzontals d'empreses, consorcis o centrals de compra, de promoció de vendes, etc.

Distribució del crèdit, lligat a la condició que els plans de les empreses siguin compatibles amb els objectius del Pla de Reconversió.

Crèdits especials; per a empreses en dificultats però amb perspectives positives.

Crèdits preferents: per a plans de millorament i racionalització.

e) Estudi del mercat nacional.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

Crear organismes per impulsar una política d'investigació i de disseny.

Revisar el quadre d'empreses que reben comandes del sector públic.

Racionalitzar i programar el flux de comandes d'aquest sector.

Instruments d'informació estadística vàlids sobre producció i comerç del sector.

f) Estudi del mercat internacional.

Competència internacional.

El tèxtil com a sector industrial "servible" a l'acostament a la CEE.

Incentivar l'exportació.

g) En relació amb l'ocupació, és evident que la reconversió de la indústria i la seva modernització provocaria un atur friccional. Per a aquest es prevuen les mateixes condicions del subsidi d'atur general, suposant bàsicament que respongui a les exigències d'amplitud i generalitat exigides. Com a mesura concreta per al sector, es podria estudiar de reduir l'edat de la jubilació.

h) Com a mesures laborals caldria incloure-hi:

- Una política de formació professional efectiva per al personal sobrant.
- Oficines col·locació especialitzades en els principals nuclis tèxtils.
- A les zones o comarques especialment afectades, s'hauria de lligar la reestructuració tèxtil amb la creació de nous llocs de treball per mitjà de la inversió pública, canalitzada a través de les entitats locals.
- Elaboració d'un Pla de reconversió professional.
- La utilització de les escoles de formació professional actuals.

i) El finançament general del Pla de Reconversió seria per mitjà de crèdits oficials, i en part per finançament del mateix sector, a base d'una taxa per matèria importada o bé per un recàrrec sobre la seguretat social, tal com es fa actualment.

j) La política de la Generalitat i el moviment de la força del treball.

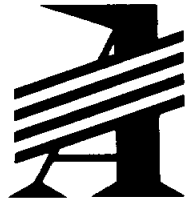
La defensa del nivell d'ocupació, com a objectiu central del Pla de Reconversió ha d'estar estretament lligat als problemes de nivell d'ocupació que existeixin a Catalunya.

Els organismes autònoms han d'utilitzar els instruments de què disposin i preparar plans específics.

- garantir el nivell d'ocupació.
- reforçar l'estructura productiva.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

PONENCIA 1

MESURES DE CARACTER LABORAL PER A FER FRONT A L'ATUR

1.3 Els expedients de Regulació d'Ocupació

BLAS ALASCIO
PERE NAVARRO
ENRIC RIVERO
ENRIC SENABRE

I N D E X

1. INTRODUCCIÓ.
2. L'ACOMIADAMENT INDIVIDUAL I L'ACOMIADAMENT COL·LECTIU EN EL DRET COMPARAT.
 - 2.1. El principi d'estabilitat en l'Ocupació.
 - 2.2. L'acomiadament individual.
 - 2.3. L'acomiadament col·lectiu.
3. ELS EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCUPACIÓ.
 - 3.1. Legislació aplicable.
 - 3.2. Iniciació.
 - 3.3. Tramitació.
 - 3.4. Resolució i tipus.
 - 3.5. Indemnitzacions.
 - 3.6. Preferències.
 - 3.7. Aplicació.
 - 3.8. Recursos.
4. ANÀLISI ESTADÍSTICA DELS EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCUPACIÓ.
 - 4.1. Les dades estadístiques.
 - 4.2. La seva interpretació.
5. CONCLUSIONS.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

**JORNADES
SOBRE
L'ATUR**

1. INTRODUCCIÓ

La vigent Llei de Relacions Laborals, de 8 d'abril de 1976, disposa en el seu article 18, nº 1, que "la suspensió i, si s'es cau, l'extinció de les relacions individuals de treball fundades en causes tecnològiques o econòmiques, així com les modificacions substancials del seu contingut, requeriran la prèvia autorització del Ministeri de Treball...". Aquesta disposició general i les normes legals aplicables sobre condicions, procediment i conseqüències de l'autorització administrativa que estableix, conformen tot un sistema legal per a la suspensió o extinció dels contractes de treball quan hi concorrin les mencionades causes "Tecnològiques o econòmiques". L'expedient administratiu que s'ha d'iniciar sol·licitant l'autorització és el conegut com "expedient de regulació d'ocupació".

L'acomiadament declarat improcedent i l'autorització d'un expedient de regulació d'ocupació són les dues fórmules legals bàsiques seguides en el nostre país perquè un treballador deixi de treballar i tingui dret a l'assegurança de desocupació, si prèviament ha cotitzat un determinat període de temps a la Seguretat Social. Així és, en efecte, atès que la finalització de contractes temporals o el supòsit d'acomiadament procedent "per circumstàncies objectives derivades de la capacitat del treballador o necessitats de funcionament de l'empresa" (art. 39 del Reial Decret-Llei 17/1977, de 4 de març), que poden donar lloc també a la situació de desocupació subsidiada, són actualment quantitativament molt menys importants i, per altra banda, l'extinció dels contractes de treball per causa de força major segons Plans de Reestructuració es reconduïxen necessàriament a expedients de regulació d'ocupació.

El fet que els expedients de regulació d'ocupació siguin l'única forma legal de suspendre o extingir els contractes de treball per causes tecnològiques o econòmiques i la condició necessària perquè el treballador afectat pugui causar dret a la prestació econòmica per desocupació, junt amb la importància quantitativa dels dits expedients en l'actualitat, i finalment el fet que constitueixin la forma habitual "d'acomiadament col·lectiu" en contraposició a l'acomiadament disciplinari normalment individual, són les raons que justifiquen de donar-los un tractament específic en el marc d'aquestes Jornades.

Tractar aquest problema sota el títol genèric de la Ponència sobre "Mesures de caràcter laboral per afrontar l'atur" té la seva justificació, per un costat perquè l'intervencionisme estatal que suposa l'autorització administrativa s'ha d'entendre com una mesura de control de l'ocupació i, per altre costat, perquè determinats tipus d'expedients, els de "suspensió de contractes", poden servir per a la superació de dificultats conjunturals d'empreses en que, de no poder-s'hi acollir tancarïen les portes i elevarien d'aquesta manera, el nivell de l'atur.

La majoria de les legislacions laborals dels països capitalistes industrialitzats recullen, sota diferents denominacions, sistemes de reducció temporal de l'activitat i de reestructuració de plantilles a les empreses, semblants a l'expedient de regulació d'ocupació de la nostra legislació. La manera concreta d'instrumentació dels dits sistemes i el seu grau d'utilització depenen fonamentalment de la regulació de cada ordenament laboral fa de l'acomiadament individual i del col·lectiu, així com del grau de desenrotllament sindical i de la situació econòmica de cada país. D'alguna manera, l'acomiadament lliure pot contemplar-se com una fórmula alternativa o complementària dels expedients de regulació

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

**JORNADES
SOBRE
L'ATUR**

d'ocupació per a l'adequació de les plantilles de treballadors als interessos i necessitats de les empreses, cosa que fa diferent la incidència d'una figura legal i de l'altra i de les seves possibles combinacions en el nivell d'ocupació d'un país.

En aquesta ponència intentarem, en primer lloc, d'exposar succintament les línies generals subministrades pel Dret Comparat en matèria d'expedients de regulació de ocupació, i ens fixarem amb més detall en la legislació actual espanyola tot extraient-ne les conseqüències que derivin de la comparació amb la d'altres països. A continuació de l'estudi detallat del procediment administratiu que impliquen les expedients en el nostre país i de l'anàlisi estadística corresponent, extraurem algunes conclusions i propostes alternatives, tot intentant d'emmarcar a través seu les competències i funcions que podria executar la Generalitat de Catalunya sobre aquest tema.

2. L'ACOMIADAMENT INDIVIDUAL I EL COLLECTIU EN EL DRET COMPARAT

Les consideracions que farem a continuació sobre Dret Comparat les centrarem sobre les figures legals de l'acomiadament individual i del col·lectiu, entenent compresos dins d'aquesta última, als efectes de homogeneïtat de nomenclatura, els diferents tipus d'acomiadaments per reduccions de personal fundats en "causes objectives" -econòmiques, financeres o tecnològiques-, és a dir el supòsit d'extinció del contracte de treball per regulació d'ocupació vigent a Espanya. Solament marginalment, o en temes que siguin comuns amb la extinció, es podrà entendre que les referències que se'n facin són extensives als supòsits de suspensió de contractes.

La major o menor presència en els ordenaments laborals de l'acomiadament lliure o dels obstacles que s'hi troben per l'intervencionisme estatal, sigui judicial o bé de l'Administració, seran els aspectes bàsics de les comparacions que establím.

2.1. El principi d'estabilitat en l'ocupació.

S'ha d'afirmar d'entrada que la recepció en les legislacions contemporànies del principi d'estabilitat en l'ocupació constitueix una tendència generalitzada en tots els països industrialitzats, si bé les tècniques per les quals s'estableix i es desplega són diferents segons la particular configuració dels poders socials en els diferents països.

Als països de l'Europa Occidental podem establir dos grans grups, segons el tractament que en principi fan de l'estabilitat en l'ocupació: els països amb influència del dret anglosaxó i els influenciats pel dret romà. Mentre en els països d'influència anglosaxona la contractació laboral sense fixació de terme pot considerar-se concertada per un any, als de tradició romanista la presumpció és a favor del contracte de treball de durada indeterminada. No obstant això, en el primer grup de països, i a causa dels precedents consagrats pel seu dret comú, els treballadors están protegits contra l'acomiadament sumari, arbitrari o injustificat, tal i com va reconèixer l'OIT en un informe sobre aquesta qüestió.

El paper de l'Estat en aquest tema depèn en una gran manera del desenrot-

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

llament del moviment sindical; quan la pressió dels sindicats es fa sentir d'una manera decisiva, l'estabilitat en l'ocupació pot arribar a ser una realitat encara que en falti la regulació legal corresponent. Es val a dir, encara, que una anàlisi històrica posaria de manifest que la legislació ha vingut a fixar i a generalitzar allò que amb anterioritat havia estat establert per la negociació col·lectiva o per una pràctica consolidada de pressió sindical de sectors laborals privilegiats. Però, fins en aquests supòsits, la legislació estatal ha vingut a cobrir forats que no hauria pogut complir la negociació col·lectiva per dues raons fonamentals:

- perquè l'efectivitat de l'autodefensa dels treballadors a través dels Convenis Col·lectius pateix una baixa considerable en períodes de depressió econòmica, en els quals es poden estendre els acomiadaments per causes objectives de l'empresa, sense que la defensa sindical arribi a atendre la protecció individual dels treballadors que perden el seu lloc de treball.

Assenyalem per últim que la Recomanació nº 109 de l'OIT assenyala que la implantació del principi d'estabilitat en l'ocupació pot ésser posada en pràctica per mitjà dels laudes arbitral, els veredictes dels tribunals, o qualssevol altres compatibles amb la pràctica nacional i que semblin adient segons les condicions nacionals.

2.2. L'acomiadament individual.

Una vegada exposades les grans tendències existents en els drets laboral de l'Europa Occidental, passarem a fer un examen més aprofundit dels principis que regulen els acomiadaments individuals en els països de tradició romanista, com ara Espanya, i hi farem esment específic d'alguns ordenaments nacionals. Després farem el mateix amb els acomiadaments col·lectius d'una manera més extensa, ja que hi hem de centrar la nostra atenció per raó de la temàtica de la Ponència. Sumariàment, els elements més importants a remarcar de les legislacions dels països que aquí considerem pel que fa a l'acomiadament individual són els següents:

a) En relació amb els acomiadaments individuals, s'ha passat de una consideració típicament liberal, en què dominava l'autonomia de les parts contractants, basada en els principis teòrics de llibertat i de reciprocitat, a una consolidació progressiva del principi d'estabilitat en l'ocupació.

b) Encara que la realització d'un contracte de treball continua sotmesa al principi de llibertat de les parts, no passa el mateix amb la decisió empresarial de fer-ne rescissió (hi ha límits, a nivell legal, de convenis col·lectius i de jurisprudència sobre tal decisió), i sempre cal adduir la mateixa causa justa o un motiu justificat.

c) El dret positiu s'orienta en aquesta línia, cap a l'establiment d'un control administratiu o judicial sobre el poder unilateral reconegut a l'empresari.

d) Si descendim a una anàlisi més detallada, trobem a la legislació laboral de cada país diferents formes d'acomiadament individual a les quals corresponen diferents condicionants. Així, es donen per exemple, els acomiadaments en contractes de "durada indeterminada" i de "durada determinada" (Itàlia i França) o bé acomiadaments "ordinaris" i "extraordinaris" (Alemanya). En relació amb la primera distinció assenyalada, per a l'acomiadament en contractes de durada determinada, a

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

França s'exigeix una sèrie de garanties prèvies i l'acompliment d'una sèrie d'obligacions (terme de previ avís o indemnització compensatòria, indemnització de danys i perjudicis en cas d'acomiadament abusiu, indemnització d'antiguitat si s'escau, etc.), així com una sèrie de limitacions en relació amb determinades categories de treballadors (càrrecs sindicals, per exemple). A Itàlia es preveu, la rescissió de contractes de duració indeterminada, la possible intervenció d'associacions professionals i els actes de conciliació per evitar-ho. Per posar un altre exemple, a Alemanya l'acomiadament ordinari exigeix l'oportuna justificació social, la manca de la qual condueix a la condemna de readmissió o al pagament d'una indemnització.

2.3. L'acomiadament col·lectiu.

Examinats els acomiadaments individuals, examen que hem considerat necessari tant per constatar la vigència general del principi d'estabilitat en l'ocupació com als efectes d'enquadrament adequat dels de caràcter col·lectius, passem ara a l'anàlisi d'aquests darrers. Analogament al que hem fet per als individuals, en aquesta anàlisi dels acomiadaments col·lectius presentarem els principis generals recollits en els drets d'inspiració romanista, amb menció específica d'alguns aspectes concrets de les legislacions considerades:

a) En primer lloc, cal destacar el fet de la intervenció de l'Administració en aquesta mena d'acomiadaments, i això sempre d'acord amb la incidència social que tinguin.

Així, a França correspon a la Inspecció de Treball de verificar si la causa invocada per l'empresa per procedir als acomiadaments està ben fundada, amb l'obligació expressa de fer-ho en funció del mercat de treball, de la conjuntura econòmica i de la conveniència de la mobilitat de la mà d'obra en el sector considerat. La Inspecció haurà de connectar amb el Comitè d'empresa i comprovar que l'ordre dels acomiadaments s'ajusti a les disposicions legals. En el supòsit que els acomiadaments siguin autoritzats, caldrà que coordini internament amb els Serveis de Col·locació a efectes de considerar les possibles mesures per a la col·locació dels acomiadats en altres empreses d'activitat semblant, tot preveient-ne la formació professional necessària i la possibilitat de concessió de jubilacions anticipades.

Aquesta forma de control administratiu pot exercitar-se de la manera directa, indicada en el cas de França, però també hi cap un control indirecte, a través del Servei de Col·locació com passa, per exemple, a Alemanya.

b) La intervenció en diferents formes de les associacions professionals de treballadors i d'empresaris, és una altra característica fonamental a assenyalar en els acomiadaments col·lectius. En aquest sentit, per afirmar-se que el paper de l'Estat té una correlació inversa amb el protagonisme dels sindicats de treballadors, segons els orígens i el desenrotllament del moviment obrer en cada un dels països considerats.

Fixem-nos amb més detall en aquest procediment d'intervenció en el cas d'Itàlia. L'empresa que necessita una reducció de plantilla ho ha de comunicar, amb caràcter previ a qualsevol gestió, a les organitzacions territorials dels treballadors podran demanar, dins el termini de 7 dies, una reunió amb l'organització dels industrials a fi d'examinar el tema i d'intentar una conciliació. Si no demanen la reunió, el procediment segueix el seu curs normal; si es demana, s'ha de realitzar

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

**JORNADES
SOBRE
L'ATUR**

en el termini de 5 dies, i per a l'intent de conciliació es preveu un terme de 25 dies en total.

A França, el Comitè d'Empresa, la consulta del qual és obligatòria en empreses de més de 50 treballadors, ha de ser consultat obligatòriament en els supòsits de reducció de personal. A Alemanya, el Consell d'Empresa ha de ser consultat sobre la naturalesa i la magnitud dels acomiadaments, així com de la possibilitat de causar transtorns excessius als treballadors afectats.

c) Són els Convenis Col·lectius els que estableixen en general la regulació concreta del procediment a seguir en els acomiadaments col·lectius, així com la forma concreta d'intervenció de les associacions professionals; varien, doncs, aquests acomiadaments, segons els sectors de què es tracti i segons com sigui la presència de les diferents forces sindicals en cada cas.

d) S'acostuma d'establir distincions en el procediment a aplicar per als acomiadaments col·lectius, entre les empreses petites i mitjanes i les grans, així com en relació amb el nombre de treballadors afectats. Així, el procediment d'intervenció de les associacions professionals descrit a l'apartat b) per al cas d'Itàlia, és aplicable solament en empreses que superin una determinada dimensió; la temptativa de conciliació correspon al delegat d'empresa en les que ocupen de 5 a 40 treballadors. El termini màxim per a la conciliació es redueix a 15 dies en empreses fins a 100 treballadors.

A Bèlgica els requisits que s'estableixen per als acomiadaments col·lectius es refereixen solament als supòsits d'empreses que ocupin més de 50 treballadors o quan es tracti de cessament definitiu de treballadors que afecti més de la quarta part del nombre dels ocupats com a mitjana durant de l'any anterior.

e) En els acomiadaments col·lectius, a part de la intervenció de l'Administració i de les associacions professionals de les quals ja hem tractat, es dona també en ocasions de la de la Jurisdicció.

A Alemanya, encara que el Servei d'Ocupació concedeixi una autorització, aquesta solament es refereix al nombre de persones afectades però sense designar-les concretament; de manera que, si un treballador individual no està d'acord amb la seva inclusió entre els afectats per un acomiadament col·lectiu, pot demandar l'empresa pel fet de no concórrer justificació social en el seu acomiadament.

En tots aquells ordenaments laborals en què el procediment d'acomiadament col·lectiu requereix unes determinades dimensions de l'empresa o un nombre determinat de treballadors afectats, si no hi concorrien aquest supòsits, els treballadors en el seu acomiadament es regirien pels procediments ordinaris de l'acomiadament individual, revisable davant la Jurisdicció.

f) Tots els supòsits d'acomiadament col·lectiu preveuen una sèrie d'indemnitzacions als treballadors afectats, que varien en cada ordenament nacional i que estan en funció de diversos factors, si bé d'aquests el més important és normalment la antiguitat.

g) Acordat un acomiadament col·lectiu, a tots els països hi ha mecanismes vinculats als Serveis d'Ocupació que tendeixen a la reinserció de l'aturat a la vida professional activa: col·locació a través de les Oficines d'Ocupació que relacio-

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

nen oferta i demanda, orientació professional de treballadors, formació i perfeccionament professional, etc.,...

En casos especials, aquestes mesures es complementen amb els plans d'inversió estatal destinats a generar ocupació d'una forma directa.

3. ELS EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCUPACIÓ

L'extinció o suspensió dels contractes de treball en l'ordenament laboral espanyol són figures jurídiques que es corresponen: amb l'acomiadament col·lectiu per causes objectives, fet del qual hem estat tractant en el primer supòsit; amb la reducció en l'activitat de les empreses en suspendre l'obligatorietat de prestació de serveis pels treballadors en el segon. Tots dos requereixen l'autorització administrativa d'un expedient de regulació d'ocupació.

- De l'anàlisi de la legislació que en l'actualitat estableix i desenvolupa els dits expedients, singularment del procediment administratiu que s'ha de seguir per a l'autorització administrativa, obtindrem les dades necessàries per a la seva comparació amb les característiques generals extretes del Dret Comparat a l'apartat anterior. Sintetitzant al màxim possible, els elements bàsics a ressenyar respecte als mencionats expedients són els següents:

3.1. Legislació aplicable.

Les disposicions que regulen els expedients en els aspectes fonamentals són:

- Decret 3090/1972, de 2 de novembre, sobre Política d'Ocupació.
- Ordre de 18 de desembre de 1972, per la qual es regula el procediment dels expedients de regulació d'ocupació.
- Reial Decret 17/1977 de 4 de març, sobre relacions laborals.
- L'article 8 del Decret mencionat en primer lloc, s'estableix la necessitat d'autorització administrativa de manera molt similar a l'art. 18 de la Llei de Relacions Laborals transcrita al principi d'aquest treball: "L'extinció per una empresa de les relacions de treball amb tot el seu personal fixe o amb una part o bé la suspensió amb caràcter temporal, per causes tecnològiques o econòmiques, requeriran la prèvia autorització dels organismes competents del Ministeri de Treball". Correspon la competència del coneixement i resolució dels expedients al Ministeri de Treball, a través de les Delegacions Provincials o, en altre cas, de la Direcció General corresponent.

3.1. Iniciació.

L'expedient el pot iniciar:

- a) D'ofici, l'Administració. - Es tracta més aviat d'una possibilitat teòrica, vist que a la pràctica no s'exerceix.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

b) L'empresa interessada. Aquest és el sistema d'iniciació més corrent.

c) Els treballadors. Aquest supòsit es ve produint actualment amb una certa freqüència en aquells casos en què, de la passivitat de l'empresari davant determinades situacions de fet, es poden derivar perjudicis per als treballadors de l'empresa.

S'exigeix a l'empresa sol·licitant la presentació d'una sèrie de dades molt completa sobre el tema: descripció dels centres de treball, historial de l'empresa, estat de la cotització a la Seguretat Social, memòria amb les dades i documentació relatives a la situació econòmica de l'empresa, costos de fabricació i despeses generals, estudis sobre la situació comercial i financera, etc... Entre aquests informes ha de figurar el del Comitè d'Empresa, amb la seva postura davant l'expedient, si bé això no suposa, com veurem, l'existència d'un terme de pre-avis, ni d'un dret d'informació dels treballadors.

Malgrat l'extensió i la profunditat que legalment es pretén que tingui la informació, el fet és que en molts casos l'empresa es limita a aportar una memòria esquemàtica, acompanyada d'alguns balanços d'anys anteriors o de les convencionals declaracions que oportunament va presentar al Ministeri d'Hisenda amb finalitat exclusivament fiscal. La memòria és escassament fiable (no s'hi sol acompanyar cap certificació de Censor Jurat de Comptes) i els segons, a més de tot això, inadequats, atesa la finalitat prevista per a aquests balanços.

3.3. Tramitació.

A efectes de comparació amb la regulació de la matèria en altres països, els trets més importants a destacar en la tramitació dels expedients de regulació d'ocupació són:

a) No s'exigeix la comunicació prèvia a la representació dels treballadors, sinó de manera tàcita en obligar-los a presentar, en la iniciació de l'expedient davant l'Administració, l'informe del Comitè d'Empresa. De fet, a vegades s'incomplix aquest requisit formal i el Comitè ha d'informar segons la comunicació de l'Administració, sense cap mena de conseqüència per a l'expedient el previ incompliment de l'empresa.

b) Tampoc no està regulat legalment un mitjà adequat d'informació als treballadors sobre les circumstàncies en què es desenrotlla l'empresa en els seus aspectes tecnològics o econòmics, informació que serviria per fonamentar l'actitud dels treballadors davant l'expedient. Com que un tal mitjà no pot considerar-se suficient, el tràmit "d'audiència d'interessats" previst a la Llei de Procediment Administratiu, ni el dret genèric d'informació del Comitè establert en les disposicions sindicals.

c) Poden ser l'empresa i els treballadors els qui assumeixin el protagonisme en l'expedient a través dels seus representants, tot pactant d'avantatge les conseqüències econòmiques i socials, cosa que comporta generalment l'aprovació sense més tràmit de l'expedient per l'Administració. Aquesta autonomia de les parts, doncs, no és plena en la pràctica, ja que l'Administració, que és la qui autoritza el que disposa al pacte, pot desconèixer-lo i disposar que es segueixin els tràmits del procediments establert.

d) No està prevista en el procediment cap mena de reunió, ni les formes i terminis per intentar la conciliació que el pacte entre parts pressuposa ja realitzada.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

**JORNADES
SOBRE
L'ATUR**

e) La llei estableix que l'únic informe preceptiu per a l'autoritat laboral és el de la representació dels treballadors. Quan no hi ha acord entre les parts, el tràmit normal és que la Inspecció de Treball emeti un informe.

3.4. Resolució i tipus.

D'acord amb la sol·licitud de l'empresa amb la documentació que hi acompanya i amb els informes sol·licitats, l'Administració Laboral dicta la seva resolució per la qual s'autoritza o no l'expedient. Val'a dir que els criteris en què l'Administració ha de basar la seva resolució no estan regulats legalment. Aquesta resulta, doncs, discrecional. La resolució pot autoritzar l'extinció o la suspensió dels contractes de treball i, per les varietats que això suposa, s'ha arribat normalment a distingir tres menes d'expedients:

a) Extinció dels contractes de treball. Es el supòsit d'acomiadament col·lectiu dels treballadors. (Aquest cas es coneix també normalment com "tancament d'empresa").

b) Suspensió dels contractes de treball. Es restringeix la figura legal de la suspensió en els supòsits en què la prestació de serveis pels treballadors s'interromp per un temps determinat, que normalment es concreta en tres, sis o dotze mesos.

c) Reducció de jornada. Ve determinada per la fórmula de desocupació parcial recollida a l'Ordre reguladora dels subsidis de desocupació de 5 de maig de 1967. Aquest darrer supòsit es sol articular mitjançant la divisió de la jornada setmanal en dues meitats, en una de les quals el treballador resta en situació d'atur subsidiari.

Qualsevol d'aquests tres casos es pot donar afectant la totalitat dels treballadors de l'empresa o bé solament una part.

L'autoritat laboral ha de dictaminar la seva resolució en el terme de 30 dies hàbils des de la iniciació de l'expedient; es preveu que la petició és denegada, transcorregut el terme, per silenci administratiu. La realitat no és aquesta, ja que els terminis són sistemàticament incomplets per l'Administració, cosa que en produeix l'ampliació, i sense que aquesta - que no s'expressa mai -, suposi efectes denegatoris.

Si l'Administració, durant el tràmit de la seva informació, observa l'existència de possible conducta delictiva a l'empresa, pot remetre les seves actuacions al Ministeri Fiscal perquè, si s'escau, s'iniciï l'oportú procediment davant la Jurisdicció Penal.

3.5. Indemnitzacions.

En els expedients d'extinció de contractes s'estableix el dret dels treballadors a la percepció de determinades indemnitzacions. En qualsevol moment de la tramització de l'expedient, l'empresa pot formular ofertes d'indemnització i, per altre lloc, hi ha la possibilitat d'arribar a un acord sobre la quantia i la manera de fer-les efectives entre empresa i treballadors. Si, per un o altre sistema, la resolució aprovava les indemnitzacions, els treballadors afectats cau-

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

**JORNADES
SOBRE
L'ATUR**

sarien, d'acord amb les indemnitzacions, dret al cobrament de les quantitats en què es concretessin. Si la Resolució no fixa la quantia de les indemnitzacions, aquesta s'haurà de fixar per la jurisdicció laboral. El criteri bàsic per a la fixació de les indemnitzacions és el de l'antiguitat a l'empresa.

En els casos d'acomiadament col·lectiu per regulació d'ocupació, quan existeix insolvència, suspensió de pagaments o fallida de l'empresa, el Fons de Garantia Salarial ha de gantitzar i anticipar als treballadors afectats les indemnitzacions corresponents. Fora desitjable que en comptes de les actuals Comissions Provincials dels Fons de Garantia Salarial, s'establissin òrgans d'àmbit autòmic per a la gestió dels Fons, en el nostre cas amb la participació de la Conselleria de Treball de la Generalitat.

3.6. Preferències.

L'acomiadament col·lectiu, d'acord amb l'extinció o la suspensió dels contractes, s'ha d'efectuar amb caràcter general en cada categoria professional segons l'ordre invers a l'antiguitat a l'empresa. Es regulen altres requisits de preferència, segons les circumstàncies específiques que poden concórrer en els treballadors afectats (més grans de 40 anys, càrrecs sindicals, etc....).

3.7. Aplicació.

Les resolucions de l'Autoritat Laboral suposen, en els casos en què s'autoritza la petició de l'empresa, una autorització que li permet de posar en pràctica allò que s'hi disposa. Això planteja alguns problemes, tant per a l'Administració com per als treballadors, en els casos de suspensió de contractes i de reducció de jornada, ates que l'empresa pot haver fet ús, o no, de l'autorització, i, igualment, pot haver-la aplicat segons el seu criteri, tant més com menys explícita és la resolució administrativa.

En aquest context, no hi ha previst cap sistema particular tan sols el procediment general per a la vigilància i policia laboral - per seguir l'aplicació de l'expedient per l'Administració i comprovar si s'aplica el que s'hi disposa, ni cap participació dels treballadors en aquest sentit per preveure les possibles lesions als seus drets, sobretot en matèria de prestació de desocupació i estabilitat en els llocs de treball. En aquest sentit, una Comissió de Seguiment tripartida -empresa, treballadors, Administració- podria ajudar a solucionar els problemes plantejats.

3.8. Recursos.

Contra la resolució que hagués recaigut, les parts poden interposar recurs d'alçada davant l'Organisme Administratiu superior al que la dicti. El coneixement i resolució del recurs d'alçada correspon sempre a un òrgan de l'Administració Central de l'Estat. Aquest distanciament entre els encarregats de resoldre i els destinataris de la resolució, a més de la major dificultat en la formació dels judicis i criteris que fonamenten la sentència, ve a agreujar severament el problema de la lentitud de la tramitació i arriba a provocar situacions de fet d'impossible o molt difícil reparació. Això és així, donades les necessitats econòmiques en ocasions peremptòries que per algunes empreses ha de cobrir l'expedient,

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

i la incidència en el règimen de treball i de vida quotidiana que aquest té per als treballadors.

Seria una mesura important per pal·liar el problema, que el coneixement i la resolució dels expedients, així com dels recursos que s'hi interposin, s'atribuïssin als òrgans políticoadministratius de les regions i nacionalitats, en el nostre cas a la Conselleria de Treball de la Generalitat de Catalunya.

4. ANÀLISI ESTADÍSTICA DELS EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCUPACIÓ

Aquest estudi basat en les estimacions estadístiques aportades s'orienta cap a la incidència dels esmentats fenòmens en les diferents branques d'activitat econòmica i a la seva repercussió social a través dels acomiadaments, suspensions temporals de l'ocupació i reduccions de jornada.

Les causes d'aquestes acomodacions del nivell d'ocupació vindran relacionades, a nivell extern i generalitzat, per la desfavorable conjuntura econòmica, i, a nivell intern, amb la insuficiència de recursos econòmico-financers, la manca de productivitat o les innovacions tecnològiques.

S'ha d'advertir que hem identificat la dada "expedient" amb "empresa" per obtenir de les anàlisis d'aquest factor les variades deduccions ja que encara quan una mateixa empresa pot ésser objecte d'un o més expedients en el transcurs d'un mateix any, aquests casos no desvirtuen apreciablement els resultats obtinguts.

Aquest estudi es centra a la província de Barcelona d'acord amb les dades facilitades per la Delegació Provincial de Treball. Hem pres dades de Barcelona no globalitzades a nivell de tot Catalunya per causa de la major facilitat d'accedir-hi i perquè representen sens dubte un percentatge molt elevat de la totalitat i una mostra estadística acceptable.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

4.1. Les dades estadístiques.

Quadre 1 REGULACIÓ D'OCUPACIÓ

	Evolució 1973 - 1978 (Nacional)				
	1973	1974	1975	1976	1977
Nombre Empreses	2.064	2.340	3.417	4.386	7.055
Cessats	21.162	25.591	26.311	40.864	51.786
Susp.Reducció	22.910	50.341	134.394	79.688	104.394
Total treball.- afectats	44.072	75.932	160.705	120.552	156.180

Quadre 2 REGULACIÓ D'OCUPACIÓ

	Evolució 1973-1978 (Prov. Barcelona)					
	1973	1974	1975	1976 ^(a)	1977	1978 ^(b)
Nombre Empreses	291	365	601	622	925	629
Cessats	-	-	4.786	9.441	13.317	9.592
Susp.Reducció	-	-	51.483	13.623	25.218	18.707
Total Treball.- afectats	4.363	11.749	62.032	23.064	38.535	28.299

a) A partir de 1976 no es comptabilitzen els expedients per modificació de condicions de treball sinó solament els relatius a tancament, suspensió o reducció de jornada.

b) Període gener-maig 1978

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

QUADRE 3. EXPEDIENTS DE CRISI DE GENER A DESEMBRE DE 1977. BARCELONA

	TANCAMENT I ACOMIADAMENT		REDUCCIÓ		SUSPENSIO	
	Empreses	Productors	Empreses	Productors	Empreses	Productors
Agricultura	1	6	--	--	--	--
Pesca	--	--	--	--	--	--
Extractives	--	--	--	--	--	--
Alimentàries	12	103	--	--	--	--
Tèxtil	141	4.823	127	13.920	73	4.911
Gènere de Punt	1	2	--	--	1	18
Confecció	14	342	--	--	--	--
Pell i sabates	7	62	--	--	--	--
Fusta	24	933	1	12	5	228
Paper	25	634	4	141	6	37
Cautxú	--	--	--	--	--	--
Química	37	687	3	89	7	201
Mineral no metal.lics	2	31	--	--	--	--
Siderometal.lurgica	119	2.717	26	2.078	52	1.809
Construcció	118	2.077	9	595	29	596
Aigua i Energia	--	--	--	--	--	--
Transports	3	173	--	--	--	--
Comerç	33	396	--	--	11	368
Altres Serveis	26	331	--	--	8	215
TOTAL	563	13.317	170	16.835	192	8.383

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

QUADRE 4. EXPEDIENTS DE CRISI DE GENER A MAIG 1978. BARCELONA

	A U T O R I T Z A T S					
	TANCAMENT I ACOMIADAMENT		REDUCCIÓ		SUSPENSIO	
	Empreses	Productors	Empreses	Productors	Empreses	Productors
Agricultura	--	--	--	--	--	--
Pesca	--	--	--	--	--	--
Estractives	--	--	--	--	--	--
Alimentàries	7	38	--	--	2	20
Tèxtil	44	1.543	58	4.746	54	4.740
Gènere de Punt	--	--	--	--	--	--
Confecció	3	47	1	90	--	--
Pells i Sabates	6	315	1	72	1	4
Fusta	7	68	2	102	4	54
Paper	--	--	--	--	--	--
Cautxú	--	--	--	--	--	--
Química	19	271	9	189	5	199
Mineral no Metal.lics	--	--	--	--	--	--
Sidero metal.lúrgica	115	4.612	55	6.220	38	778
Construcció	76	1.428	3	74	23	753
Aigua i Energia	--	--	--	--	--	--
Transport	8	45	--	--	3	7
Comerç	28	397	2	40	2	64
Altres Serveis	38	828	5	387	10	168
TOTAL	351	9.592	136	11.920	142	6.787

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

4.2. La interpretació

Els quadres 1 i 2 recullen l'evolució de la intensitat amb què s'ha produït el fenomen de la Regulació d'Ocupació a nivell nacional i de la província de Barcelona, que tradicionalment ocupa el primer nivell en l'àmbit nacional.

Situant a nivell 100 el nombre d'empreses afectades l'any 1973 a la província de Barcelona, l'índex es situa a 125, 206, 213 i 317 els anys successius.

L'evolució de la situació econòmica suposa un increment de la Regulació d'Ocupació en uns percentatges del 48% l'any 1977, i 63% en el període gener-maig de 1978 respecte al mateix espai de l'any any anterior. No s'aprecien símptomes d'estabilització de la tendència si bé es va modificant la composició en funció de la modalitat de l'expedient (més suspensions i reduccions i no tants tancaments).

Els quadres 3 i 4 assenyalen la distribució dels expedients autoritzats en funció de l'activitat econòmica i de la seva finalitat. No s'hi comptabilitzen els expedients denegats per l'autoritat laboral; cal destacar el desfasament entre la iniciació de l'expedient i la seva resolució, que situen fora de l'estudi 74 expedients pendents de resolució.

a) Modalitat de l'expedient

En relació amb la modalitat de l'expedient, l'extinció de l'activitat continua suposant en xifres absolutes el doble del nombre d'expedients de suspensió o reducció de jornada. L'evolució manifesta un augment dels fenòmens de suspensió o reducció davant el tancament amb uns percentatges sobre el total del 21 per 100 i del 18,4 per 100 l'any 1977, que es situen en un 22,5 per cent i en un 21,6 per 100 l'any 1978, respectivament. De les dades apuntades es pot deduir que les empreses amb debilitat estructural productiva o financera desapareixen a la primera etapa de la crisi econòmica; fenomen de la regulació d'ocupació es desvia a empreses de més solidesa estructural que acudeixen a mesures eventuais o conjunturals per atravesar la situació econòmica. Dins les mesures eventuais destaca una major intenció d'acudir a la reducció de jornada en front, de la solució suspensiva, indubtablement influenciada per l'actitud dels sindicats per a raons de solidaritat, estabilitat en el lloc de treball, ja que la suspensió suposa que els treballadors no poden acudir al lloc de treball i molt sovint va seguida de l'acomiadament.

b) Sectors

Per sectors, es distingeixen, segons la seva significació, les activitats del tèxtil, siderometal·lúrgica i construcció que copen en conjunt el 76,7 per 100 l'any 1977 i 7,4 per 100 l'any 1978. La participació parcial de les dites activitats es situa en el 38, 21 i 16,8 per cent l'any 1977 i en el 25,4, 33 i 16,2 per cent l'any 1978 respectivament.

El sector del tèxtil, principal afectat pels tancaments l'any 1977 veu com es desplaça la seva influència en la regulació d'ocupació en cas de reduccions i suspensions; l'atonía del sector i l'estacionalitat de la seva activitat resulten vinculants de les reduccions mentre que les situacions d'espera davant els Plans de Reestructuració justifiquen en part la importància contingent de suspensions de contractes.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

La activitat siderometal·lúrgica apareix com un sector altament involucrat en la crisi general amb la cota més alta de tancaments l'any 1978 i amb una tendència progressiva a la regulació d'ocupació en totes les seves modalitats.

Destaca l'escassa incidència de reduccions i suspensions en el sector de la construcció en front dels alts nivells de tancament que afecten aquesta activitat.

El sector de serveis és el menys involucrat pels processos de Regulació d'Ocupació en el període considerat.

c) Treballadors afectats

El nombre de treballadors afectats pels 925 expedients autoritzats l'any 1977 assolí la xifra de 38.535, dels quals 13.317 ho foren per acomiadament, 16.835 per reducció de jornada i 8.383 per suspensions; això suposa respectivament el 34,44 i 22 per 100 del total comptabilitzat.

Els treballadors afectats en els cinc primers mesos de l'any 1978, en les diferents modalitats, suposen un increment en relació amb el mateix període de l'any anterior, del 72,70 i del 80 per 100 respectivament.

L'any 1977, les reduccions de jornada amb un 18,4 per 100 del total d'expedients arrosega el 43,6 per 100 dels treballadors afectats; se'n mantenen les proporcions l'any 1978. Les suspensions, amb un 21 per 100 dels expedients, afecten el 21,75 per 100 dels treballadors i els tancaments, amb el 60 per 100 dels expedients, n'afecten un 34,5%. De les dades apuntades es dedueix la relació entre la dimensió de l'empresa i la modalitat de l'expedient' això vincula la petita empresa (menys de 50 treballadors) amb el tancament i la mitjana (més de 100 treballadors) amb la reducció de jornada.

Els treballadors del tèxtil, que ja eren els més afectats pel fenomen de Regulació d'Ocupació en totes les seves modalitats, deixen pas als procedents de l'activitat sidero-metal·lúrgica en les modalitats de tancament i reducció l'any 1978.

Dimensió de les empreses.

Estimacions realitzades en relació amb la dimensió de les empreses afectades permeten d'afirmar que el 61% té un plantilla laboral inferior a 25 treballadors. Aquest percentatge augmenta fins a 86 per 100 si considerem el nivell d'1 a 100 treballadors, cosa que confirma que aquesta mena d'empresa és la que troba majors dificultats per superar situacions crítiques.

Les causes internes que aconseguixen més freqüència són la ruptura, la suspensió de pagaments i els deutes; hi segueix en importància els problemes de tresoreria o financers i la manca de productivitat. Entre les causes externes destaca a tots els nivells la restricció de la demanda o de consum, de clar matís conjuntural.

Les empreses amb més de 1.000 treballadors suposen el 0,4 per cent dels expedients, i són les que invoquen més sovint l'aplicació de mesures conjunturals davant la situació del mercat.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

5. CONCLUSIONS

Intentarem ara de resumir, de la manera més esquemàtica possible, les conclusions i les alternatives que es desprenen en major o menor grau del que s'ha exposat al llarg del present treball:

5.1. Els acomiadaments individuals a Espanya estan regulats de manera similar a la dels països l'ordenament laboral dels quals hem considerat. En aquells països s'exigeixen uns requisits formals previs i una causa justificada; s'hi dona encara la possibilitat de condemna a la readmissió o bé la indemnització substitutòria en el cas d'improcedència de l'acomiadament.

5.2. Una semblant analogia en els trets fonamentals es dona per als acomiadaments col·lectius; hi concorre la dada bàsica de la intervenció de l'Estat, via la necessitat d'autorització administrativa al corresponent expedient de regulació d'ocupació. No obstant, es donen diferències de matís importants amb uns o altres dels països considerats; cal remarcar-ne les següents: la manca de regulació d'un procediment específic de participació sindical, el fet que els Convenis Col·lectius no s'ocupen d'aquesta matèria (no s'ha posat en pràctica l'art. 45, nº 2, del Reial Decret 17/1977, de 4 de març) i l'excessiva generalitat del conjunt de normes reguladores en què, entre altres faltes de concreció, no es fa cap distinció en el tracte d'empreses petites i mitjanes, i grans empreses.

5.3. Del que s'ha dit es desprèn que la nostra legislació recull el principi general d'estabilitat en l'ocupació, que informa la legislació de tots els països de tradició romanista.

5.4. Al nostre judici, en l'actualitat i donada la situació de depressió econòmica i el procés no completat de consolidació sindical, ha de mantenir-se la intervenció estatal en els acomiadaments col·lectius; això com, en general, un procediment rígid en matèria d'expedients de regulació d'ocupació, sense donar, de moment, entrada en la nostra legislació a fórmules de flexibilitat de plantilles o acomiadament lliure, en sentit estricte.

5.5. Mantenint en tot cas el principi general abans dit, entenem que caldria modificar parcialment les normes reguladores dels expedients de regulació d'ocupació, de manera que recollissin els següents criteris:

a) Per a la millor informació de l'Administració i justícia en la seva resolució, les empreses haurien d'entregar a l'inici de l'expedient i durant la seva tramitació la màxima informació fiable (com a mínim la que actualment exigeix la legislació vigent). A nivell comptable i com a garantia de fiabilitat, interessaria que s'hi adjuntés l'informe de un Censor Jurat de Comptes.

b) Els terminis que disposi la legislació han d'ésser acomplerts, fonamentalment per l'administració, la qual ha de decidir quan s'escaigui d'ampliar-los per causa justificada, o cas contrari, estimar denegada la petició d'extinció o suspensió per silenci administratiu. En general cal agilitzar la tramitació de tota mena d'expedient de regulació d'ocupació, singularment en els casos conciliats.

c) Les normes reguladores dels expedients haurien d'establir un tractament diferent, segons que es tracti de:

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

- empreses petites i mitjanes o grans.
- sol.licitud de suspensió o extinció de contractes.
- causes purament conjunturals (generalment problemes de finançament a curt termini, o de mercat de primeres materies o de productes acabats) o estructurals (innovació i canvi tecnològics).

d) Cal definir legalment en la mesura que sigui possible els criteris en què ha de basar-se necessàriament la resolució administrativa dels expedients, en evitació d'actuacions discrecionals de l'Administració.

e) Perquè els Convenis Col.lectius puguin tractar de les qüestions referents a aquesta matèria, qüestió important atesa la diferent estructura ocupacional dels diferents sectors econòmics, cal desplegar, sempre que convingui, o bé dur a la pràctica el precepte legal que estableix tal possibilitat.

f) Cal establir un procediment específic per a la conciliació sindical dels expedients, el qual, com a mínim, ha de fer referència als següents punts:

- Comunicació prèvia als treballadors.
- Informació que cal subministrar-los.
- Reunions per a la conciliació: iniciativa i terminis.
- Conclusió de la conciliació i conseqüències.

g) Tant amb vistes al control necessari de l'Administració perquè s'acompleixi allò que ella mateixa ha disposat, en defensa de l'interès públic, com per a la defensa dels interessos legítims dels treballadors, podrien establir-se, un cop iniciat l'expedient i durant la seva aplicació, unes Comissions de Seguiment tripartides (empresa, treballadors i administració).

h) Per a la persecució de l'actuació empresarial fraudulenta i de possibles pràctiques de convivència entre treballadors i empreses en matèria de prestacions i indemnitzacions de la Seguritat Social, l'Administració Laboral hauria de resultar obligada, quan en el tramit de la seva informació apreciés la possible conducta delictiva, a remetre les seves actuacions al Ministeri Fiscal a l'efecte que iniciés l'oportú procediment davant la Jurisdicció Penal.

5.6. Tant per una major agilitat i fundament en les resolucions dels expedients, com en evitació de situacions de fet de difícil reparació que afecten empreses i treballadors, a la Conselleria de Treball de la Generalitat de Catalunya hauria d'atribuir-se-li la competència en la resolució i els recursos.

5.7. Caldria establir uns òrgans d'àmbit autonòmic per a la gestió dels recursos del Fons de Garantia Salarial, a Catalunya amb la participació de la Conselleria de Treball.

5.8. En el marc del Consell de Treball, adscrit a la Conselleria de Treball de la Generalitat, podrien portar-se a efecte negociacions dirigides als següents objectius, entre altres:

a) Acordar alguns dels punts de modificació proposats al 5.5 com, per exemple, el desenrotllament del procediment específic per a la conciliació sindical.

b) Arribar a acords sectorials d'ocupació. Es tractaria de compromisos entre empreses i treballadors a través de les seves organitzacions representatives,

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

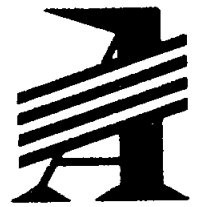
**JORNADES
SOBRE
L'ATUR**

en determinats sectors i, o, en zones de Catalunya en casos en que, mitjançant mesures concretes a l'abast de totes dues parts, es tractés de pal·liar els alts nivells d'atur dels sectors deprimits i de reorientar la mà d'obra excedent cap a d'altres zones (a Catalunya, segons es despren de la nostra anàlisi estadística, la mà d'obra excedent del tèxtil, sidero-metal·lúrgica i construcció hauria d'orientar-se fonamentalment al sector de serveis o, davant les dificultats d'una tal reconversió, almenys cap a altres sectors industrials amb millors expectatives d'ocupació).

Barcelona, octubre de 1978

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 1

MESURES DE POLÍTICA LABORAL, PROPOSTES
I PERSPECTIVES SOBRE L'OCUPACIÓ

PRESENTADA PER: Institut Industrial de Terrassa

PONÈNCIA I. 1.1.

2. Hores extraordinàries

És indubtable que en situacions de crisi com l'actual, a l'empresa, per sobreviure, l'hi hem de donar el màxim camp de maniobra, a fi de poguer-se adaptar a les circumstàncies del moment. Limitar i controlar les hores extraordinàries, és, a més a més, inadequat en un sistema d'economia de mercat, i molt menys en un període de crisi com l'actual. No oblidem que els mateixos ponents diuen: «En l'actualitat aquesta mesura no repercutirà molt sensiblement en la disminució del volum d'aturats».

3. Jubilació a partir dels 60 anys

L'empresa, no s'ha d'oblidar, ha estat la gran perdedora de l'actual crisi, conseqüentment no cal fer-li pagar més coses, com seria aquest complement que indica la ponent. La implantació d'aquesta mesura no faria altra cosa que convertir a l'empresa en entitat asseguradora. Cosa que no ha d'ésser.

2. CONTRACTACIÓ

En la ponència es diu de millorar i allargar les prestacions, malgrat que això sigui a costa d'una cotització més important de l'empresa per tal de cobrir les contingències esmentades. És evident que la millora i allargament de les pensions és un objectiu a portar a terme d'acord amb criteris socials i econòmics, i dins d'aquests darrers, no és menys evident que l'empresa té suficients despeses, com per afegir-n'hi un altre al marge que no és finalitat empresarial el cobrir aquests costos socials.

Participació en els beneficis

No té massa raó de ser, si abans s'acaba de parlar de retribuir hores treballades efectivament. La retribució del treball és el sou; la del capital el benefici. Cal no confondre'ls.

Representacions sindicals

Hi ha Comitès d'Empresa i no representants sindicals. No és una mesura que es creu que augmenti l'ocupació i a més a més no creiem que aquesta quantitat fixa pugui solucionar el problema. En definitiva hem d'anar madurant tots a fi de trobar una justa dedicació per als representants sindicals. Sotmesos com qualsevol d'altre a la necessitat de cooperar amb el seu treball a la bona marxa de l'empresa.

PONÈNCIA 2

2.2.5.e. Aquesta mesura atenta directament al principi de la llibertat empresarial. Però deixant de banda això, tot i que pot ser una mesura negativa tant en quant coarta la direcció empresarial, sotmesa, com es sabut a oscil·lacions conjunturals no veiem la seva aplicació pràctica enmig d'una economia de mercat. Si aquestes jornades busquen el realisme, veiem impossible la instrumentalització d'una mesura com aquesta. És cert que es pot posar en pràctica, però sota el context legal econòmic present tan sols pot ocasionar greus distorsions a les empreses i als sectors a on s'apliqués. Creiem que fóra pitjor el remei que la malaltia, ja que l'autoritat encarregada de dictaminar aquests nivells es trobaria amb informació insuficient i deficient per poder prendre decisions atinades.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 1

MESURES DE POLÍTICA LABORAL, PROPOSTES
I PERSPECTIVES SOBRE L'OCUPACIÓ

PRESENTADA PER: Ramon Barrabeig,
Secretari de l'Alt Camp
d'U. G. T.

Medidas de política laboral propuestas y perspectivas sobre colocación.

Ponencia I

2.- Medidas propuestas.

2.1.- Horas extraordinarias.

No obstante es una medida a tomar en cuenta de tal manera que la realización de horas extraordinarias esté reservada únicamente a la necesidad urgente de la empresa en la medida de sus productos, su fabricación y su demanda de mercado. Por lo que se debe de establecer un control de lo antes mencionado y esto podría consistir en la comprobación de que la empresa ha realizado horas extras durante seis meses por lo que la empresa quedaría obligada a admitir en su plantilla el número de trabajadores en paro necesarios.

2.2.- El segundo trabajo (Pluriempleo)

De otro lado la medida propuesta tendría que ser la de no permitir las soluciones de segundo trabajo para el futuro sin un control riguroso por las centrales sindicales Delegación de Trabajo Instituto Nacional de Previsión y las asociaciones de Empresarios.

3.- Jubilación a partir de los 60 años.

Concretamente se trata de fomentar e impulsar que las empresas establezcan el derecho de los trabajadores a la jubilación a partir de los 60 años percibiendo la pensión que a cargo de la Mutualidad Laboral les corresponde más un suplemento a cargo de la empresa, ya que con ello se permitirán nuevos puestos de trabajo equilibrando la actual situación del paro.

Las formulas para llegar a esta situación son diversas y ésto permitiría adoptar un estímulo para el trabajador y, al mismo tiempo, proporcionar al que opte por este tipo de jubilación unos ingresos suficientes lo que supondría una inversión de las empresas de nuevos puestos de trabajo con una mayor desgravación del presupuesto para el subsidio de desempleo.

4.- Política Salarial.

El estado por medio del organismo correspondiente como administrador general de la Nación que tiene que atender a los ciudadanos que no se encuentren en condiciones de prestar un servicio activo y que para ello se le ha exigido a él, y a la empresa donde trabajaba sus aportaciones las cuales tienen que servir para cubrir estos casos sancionara al empresario y trabajador por incumplimiento de trabajo y contratación que no esten específicamente dentro de las leyes laborales vigentes.

Representaciones sindicales.

Que se faculte a la dirección de la empresa el que pueda realizar cambios de personal y cambio de horario, según necesidades de servicio sin que tenga que ser obligatoria la autorización de autoridad laboral para llevar a término dicho procedimiento por entender que la empresa y los trabajadores deben decidir con responsabilidad tales procedimientos.

Se debe de fomentar la pequeña y mediana empresa pero siempre que el empresario se sienta autorizado de poder organizar, y con un mínimo de garantías los problemas laborales pero responsabilizando su política a una inversión en la empresa de un porcentaje de sus beneficios marcados por administración laboral.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 1

MESURES DE POLÍTICA LABORAL, PROPOSTES
I PERSPECTIVES SOBRE L'OCUPACIÓ

PRESENTADA PER: J. S. Boix
Assessor d'Empreses

Creo, personal y modestamente, que una de las modalidades que está establecida en otros países de Europa es la de CONTRATACION A TIEMPO PARCIAL, debidamente en proporción de salario-hora-trabajada y cotización-Seguridad Social-hora-trabajada.

Creo que muchas Empresas de nuestro País harían contratos a tiempo parcial, cuatro horas, cinco, tal vez dos o tres, de personal vario, tanto a nivel bajo, como de muchos profesionales, en horarios de 9 hasta las 13 horas de la mañana, o a la inversa de 4 hasta 8 de la tarde. Estoy seguro que ello ocuparía mucha gente, de todo nivel, que hasta ahora está "marginada", o bien no tiene empleo fijo, ni figura, por supuesto, en la cotización de la Seguridad Social.

Igualmente, hay muchas mujeres que van a hacer trabajos de limpieza, labores, horas, en fábricas, empresas, tiendas; asimismo, van por cuenta de otras Empresas intermediarias, las cuales no las tienen aseguradas; sin embargo, estoy seguro que si existiera el CONTRATO A TIEMPO PARCIAL, cualquier Empresario, Empresa, Comercio, etc., aseguraría a estas personas, mujeres o hombres, por 2, 3 o 4 horas diarias, mediante el contrato debidamente firmado y cotizando en re

lación directa a las horas realmente trabajadas, y firmando por ambas partes la hora de entrada, y salida, de permanencia, en el lugar de dicho trabajo parcial.

Por otra parte, es evidente que si España, Catalunya, vá a entrar en un futuro más o menos próximo, en EUROPA, empecemos a establecer las normas jurídico-laborales que hay en la Europa del mercado común.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 1
ELS EXPEDIENTS DE REGULACIÓ
DE L'OCUPACIÓ

PRESENTADA PER: O. C. E. (Bandera Roja)
Antoni Puig i Solé

1- INTRODUCCIÓ

Estem passant un nou període de crisi profunda del sistema capitalista a la seva fase imperialista.

La causa d'aquesta crisi no ha sigut, com ens volen fer creure, la pujada de preus del petroli al 1973. Aquest va ésser, només, el factor detonant, l'espurna que encengué una foguera ja preparada.

L'actual crisi s'ha d'entendre com una de les crisis pròpies del sistema capitalista, encara que posseeixi unes peculiaritats que la caracteritzen.

Durant aquests períodes els tancaments d'empreses, les regularitzacions de plantilles, les disminucions de la jornada laboral, etc., adquireixen unes dimensions molt superiors al que és "normal". No ens ha de semblar estrany, doncs, que avui el problema dels expedients de regulació de l'ocupació hagi arribat a ésser un dels més greus dels que afecten la classe obrera.

2- FORMES QUE ADOPTEN ELS EXPEDIENTS DE REGULACIÓ DE L'OCUPACIÓ

Segons la seva forma podem classificar els dits expedients en tres tipus diferents:

A- Aquells que porten implícita la rescissió de contractes d'una part o de la totalitat del personal. Se'ls coneix com a tancaments d'empresa i reduccions de plantills respectivament.

B- Aquells que busquen la suspensió dels contractes de treball durant un període de temps determinat. D'aquesta mesura en pot ser objecte, o bé, una part o bé tota la plantilla.

C- Aquells que suposen una modificació de les condicions de treball. El més freqüent és el de "regulació de jornada".

Ara bé quins desavantatges ens porten aquests expedients als treballadors?:

- pèrdua definitiva del lloc de treball,
- pèrdua temporal del lloc de treball,
- disminució d'hores o de jornades de treball.

A tots aquests casos els treballadors ens trobem amb els salaris reduïts ja que només rebem, a través del subsidi d'atur, una part del mateix.

Per aixó considerem imprescindible la imposició de :

- cent per cent de sou real al carnet d'atur fins una nova ocupació
- cent per cent de salari real durant la vigència de l'expedient, independentment de les hores o jornades treballades.
- aplicació de totes les millores pactades als convenis a què estan vinculats els treballadors afectats.

3- PRESENTACIO DE L'EXPEDIENT DE REGULACIO DE L'OCUPACIO

Normalment aquesta presentació és feta pels empresaris interessants. No obstant, de vegades, els treballadors, intentant salvar l'empresa o com a contraproposta a les maniobres de la patronal, se n'encarreguen.

Els empresaris no tenen l'obligació de consultar als treballadors quan opten per la via de l'expedient. Així veiem com la llei deixa en inferioritat de condicions a aquests, que no tenen cap veu ni vot sobre aquesta presentació que un bon dia els cau per sorpresa decidint el seu futur.

Una mesura important per posar terme a aquesta realitat seria que el comitè d'empresa pugui disposar de tota la documentació de l'expedient un mes abans de la presentació d'aquest. Si això no fós acomplert la Delegació de Treball hauria de rebutjar-lo.

4- NECESSITAT D'AUTENTIQUEUES LLIBERTATS SINDICALS

Durant el franquisme els treballadors ens hem vist mancats de les més minimes llibertats. Aquesta situació, encara que ha variat cualques qüestions, podem afirmar que no estat trencada.

Sense la possibilitat d'organitzar-se lliurement a les empreses, sense el control de la producció, sense l'accés als llibres de comptes, etc., enfrontar-se als expedients de regulació de l'ocupació presenta greus dificultats.

Les tan reivindicades llibertats sindicals han de convertir-se en una realitat:

- ... de les seccions sindicals al sí de l'empresa
- Dret d'assemble a les hores de treball (44 hores anuals)
 - Reconeixement dels comites únics a les empreses amb més d'un centre de treball.
 - Continuitat de les 40 hores sindicals per als delegats.
 - Dret de vaga sense restriccions (Aquesta forma de lluita és la que es fa servir menys en una situació de crisi a l'empresa)
 - Ple control del funcionament, règim interior, sistemes de producció, llocs de treball, inversión y comtes, etc., per part dels treballadors amb els seus sindicats....

5- PAGAMENT DE SALARIS

A nombroses empreses, els patrons, per forçar els treballadors a acceptar l'expedient, utilitzen tots els mitjans de pressió a la seva disposició. Un d'aquests és deixar de pagar la nòmina. Amb això pretenen que els treballadors, i con a fruit de la desesperació, acceptin l'expedient com a "mal menor".

Per acabar amb aquest tipus de "xantatges" als Fons de Garantia Salarial hauria d'anticipar als treballadors afectats el total de les quantitats que s'els hi deguin abans de quinze dies.

6- INDEMNITZACIONS

Quan els treballadors no poden evitar l'acomiadament i són forçats a abandonar l'empresa legalment els correspon una indemnització.

Molt sovint aquesta indemnització que s'establert a la resolució no es fa efectiva a la data prevista. Ací ens trobem amb milers de treballadors que proten mesos imesos esperant cobrar uns centims que legalment són de la seva propietat,

Les indemnitzacions haurien d'ésser rebudes pels treballadors abans que passessin quinze dies.

La nostra proposta és que el Fons de Garantia Salarial les anticipés mentre les empreses no les fessin efectives i aquestes no podrien ésser inferiors a un mes per any treballat.

7- FONS DE GARANTIES SALARIALS

Con ja hem intentat fer entendre abans qui s'hauria de responsabilitzar del pagament de totes les quantitats que es deguinals treballadors és el Fons de Garantia Salarial. Així doncs necessitem un Fons suficient i controlat pels treballadors a través dels seus sindicats.

8- EMPRESES QUE RECORREN A L'EXPEDIENT

Són molt diverses les característiques d'aquestes, entre elles cal distinguir:

1. Empreses que han sigut conduïdes a la ruina pel propi desenvolupament del capitalisme. Aquestes acostum a tenir una tecnologia endarrerida, a competir en un mercat en què també ho fan grans monopòlis, a travessar dificultats financeres, etc.

2. Empreses en què hi ha una demostrada combativitat dels treballadors. Davant d'això l'empresari recorreix a l'expedient com a mitjà d'atemortització.

Els fins que persegueix la burgesia amb aquesta mesura són fonamentalment beneficis polítics.

3. Empreses que encara que són rentables són abandonades pels empresaris per invertir en sectors més productius.

4. Empreses (estatals) que pretenen ésser venudes a l'imperialisme. A aquestes l'expedient s'utilitza com una eina per facilitar la venda. Exemples concrets els trobem a les empreses de Seat i Pegaso.

Cal esmentar que moltes de les empreses que recorren al tancament fabriquen productes dels quals l'estat espanyol és defici-tari o que tenen un demostrat caràcter social.

Finalment hem d'aclarir que l'expedient es fa servir per descarregar d'una manera brutal el efects de la crisi sobre els treballadors.

Com podem veure molt sovint l'expedient és fraudulent. Davant aquesta situació seria necessari rebutjar-los enèrgicament i fixar algun tipus de sanció penal als empresaris que els presenten.

Més d'un cop els obrers hem exigit que es prenguéss a aquesta mesura però els resultats han sigut meyoritàriament negatius. Amb això es demostra un cop més que les lleis actuals defenen descaradament els interessos desls capitalistes.

10- EMPRESES LLIGADES AL CAPITAL BANCARI, ALS GRUPS MONOPOLISTES O A L'ESTAT

A les empreses en què els accionistes disposen de medis suficients per impulsar "un nou" llançament de la producció l'expedient hauria d'ésser rebutjat i substituït per una proposta d'inversió privada o estatal.;

11- CASOS EXCEPCIONALS

Les propostes d'expedient de les petites i mitjanes empreses no vinculades a l'estat ni al gran capital i per a les quals l'aprobació de l'expedient representa la salvació tindrien que ésser tramitades com més de pressa millor. Per a facilitar-ho creiem que, en general les solucions plantejades al document presentat per CC.OO. poden ésser útils.

Aquí es important fer algunes consideracions. Per exemple que qui se'n beneficia més del tancaments són els gran monopolis perquè disminueix la competència al mercat i obtenen avantatges a l'hora de fixar el preu de la força de treball.

La Generalitat hauria de recolzar d'una manera més clara i enèrgica les empreses amb els problemes citats anteriorment. Aquest organisme podria ajudar-los de la següent forma:

- facilitar-les ajuda creditícia
- recolzar les seves operacions bancàries (descomtes de lletres, etc.)

Per aconseguir aixó del control de les caixes se n'hauria d'entregar la Generalitat.

12- DEFENSA I AMPLIACIO DEL SECTOR ESTATAL

Durant els últims mesos hem comprovat que finsitot les empreses que fa uns anys eren les més rentables estan en un procés de "crisi", amb expedients de reducció de plantilla o d'hores de treball i amb la perspectiva de la venda a multinacionals. Pegaso, Seat, Mevosa, etc, són directament afectades.

A moltes d'aquestes empreses els treballadors han intentat demostrar la falsedat de la "crisi" tot denunciant la corrupció, la desídia de les direccions, la falta de combativitat, etc. Ara bé és important aclarir que aquests mals no son propis de l'empresa estatal, sinó de la mala acció d'uns homes que pretenen actuar a l'empresa estatal amb criteris de privada.

Es important mantenir-se fermes defensant el patrimoni estatal. La venda de les empreses estatals significaria un gran perjudici per al poble y un gran benefici per al gran capital y per al imperialisme.

També hem d'afirmar que no n'hi ha prou amb la defensa de l'actual sector estatal, sinó que és necessària també la seva ampliació.

Una proposta d'ampliació és mitjançant la "nacionalització" de les empreses en crisi de mínima rentabilitat o de caràcter social.

13- SOBRE LES COOPERATIVES I LES SOCIETATS ANONIMES LABORALS

Fa uns quants dies, el conseller Codina comentava que des del seu punt de vista el presupost del Fons de Protecció al Treball hauria d'anar destinat a la creació de cooperatives i societats anònimes laborals.

Aquest criteri és totalment erroni. El que pretenen els treballadors de les empreses en crisi no és invertir pel seu compte o gestionar-la ells mateixos (la majoria de les vegades l'unida gestió es la de les pèrdues) sinó mantenir el seu lloc de treball, el salari, les conquestes socials, i a la possibilitat de continuar la lluita per unes millores més satisfactòries.

Els centims d'aquest Fons haurien d'utilitzar-se per a realitzar inversions a les empreses abandonades pels amos.

D'Altra banda aquestes empreses haurien d'estar recolzades per l'estat amb els equips de gestió necessària per posar-las en funcionament i mentres tant els sindicats i el Ministeri de Treball haurien d'estudiar la rentabilitat de les mateixes i en el cas positiu invertir-hi.

Això no vol dir que nosaltres estem en contra que es doni ajuda econòmica als treballadors qui lliurament decideixen formar una cooperativa. Ara bé el que no acceptem és que tant la Generalitat com el Ministeri de Treball no obrin cap altre via de solució que la constitució de les esmentades cooperatives.

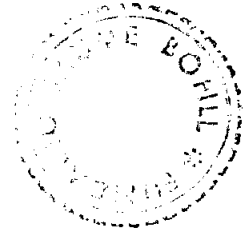
Antonio Puig Solé
O.C.E. (Bandera Roja)

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 1

MESURES DE POLÍTICA LABORAL, PROPOSTES
I PERSPECTIVES SOBRE L'OCUPACIÓ

**PRESENTADA PER: Esquerra Republicana
de Catalunya (Tarragona)**

En parlar de l'atur al nostre país, primerament convé esbrinar, quines en son les causes. La primera i fonamental, l'herència del passat, que es com un pes mort, que amenaça l'existència de la neixent democràcia. No sabem si les solucions que podem aportar, siguin aplicables a la realitat, - però si que podrien ésser efectives. No son el resultat del concepte mes o menys avançat, de quines haurien de ser les relacions, empresa producció; ans son el resultat de l'experiencia obtinguda, a través dels anys, que havem estat treballant, tant com a productors, i també com a petits empresaris. El treballador no deu ni pot quedar a l'intemperi, si les circumstancies laborals, el deixen sense feina. Per tant es ben clar que un subsidi d'atur es imprescindible que existeixi. Però també es evident que es deu mentalitzar al treballador en primer lloc, i seguidament al empresari, perquè aquesta circumstància, sols es doni en els cassos extremats.

Quand en funció de l'atur analitzem qui na responsabilitat hi té l'empresariat, tal vegada trobariem que està arrastrant els vicis de l'ordenament ecoacronic del franquisme.

Exposat, podriem dir, aquest petit preambul, anem a donar les normes que nosaltres entenem mes vàlides. No havem d'oblidar que amb la forma que avui funciona el nostre país l'atur, ha creat un nou ofici; el de "parat".

1ª.- Acabar ja d'una manera efectiva amb el "pluriempleo". Cap jubilat, podrà exercir baix cap concepte, cap càrrec renumerat; ni estatal, ni en cap empresa particular. Si la jubilació no cobreix les necessitats vitals, no es cap solució, ocupar un lloc de treball. Si aquest jubilat té menys de l'edat reglamentària per la jubilació, tampoc és motiu ocupar un lloc de treball. Deu ésser l'empresa que l ha retirat, qui deu solucionar el problema econòmic, si és que aquesta és la causa, de cercar un altre treball.

2n.- Establir la tarjeta de treballador, quina sola efectivitat seria haver-la d'entregar a l oficina d'atur i per tant invalidaria al treballador per cercar feina, mentre cobrés el subsidi d'atur.

3r. Suprimir les oficines d'atur, ja que la seva activitat es nula, com han demostrat fins la data.

4rt.- L'atur hauria d'ésser controlat per els sindicats.

5é.- Els jornals haurien de ser abonats per l'Ajuntament (i els obrers en atur, haurien de treballar en les obres i altres afers que manquen en cada ú dels municipis).

6é.- Tot obrer en atur, hauria d'acceptar el treball que si l hi ofereix.

7é.- L'obrer que no acceptes el treball que se li ofereix, retirar-li automaticament l'ajuda económic que rep.

La majoria d'estadistiques, son falses, tota vegada, com coneixem son molts els obrers que cobrant de l'atur forcos, treballen, be particularment o en altres empreses.

Moltes son les empreses que personades a les actuals "Oficinas de Paro", sol.licitant personal, els empleats de les mateixes han contestat "que ya miraran si alguno de los parados querran ir a trabajar".

Aquest és un estudi que no tindrà efectivitat, de no prendre mesures politiques. Amb tot creiem que conseguint el ple rendiment al treball, es el primer puntal per solucionar el problema.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 1

**MESURES DE POLÍTICA LABORAL, PROPOSTES
I PERSPECTIVES SOBRE L'OCUPACIÓ**

**PRESENTADA PER: Sindicat Unitari
Secretariat Nacional
de Catalunya**

LAS CIFRAS DEL PARO

Una de las consecuencias más graves de la actual crisis por la que atraviesa la economía capitalista es el aumento del desempleo a niveles que no tienen precedentes en los últimos decenios. Habría que remontarse a la crisis de los años 30 para encontrar cifras de paro similares a las actuales.

La ausencia de una eficaz política de empleo forma parte de los programas económicos propugnados por quienes tienen la mira puesta en la reconversión de la estructura productiva, adaptándola a las nuevas necesidades de la economía mundial y, en este camino concentrar aún más el dominio que sobre el conjunto de la actividad económica de nuestro país tienen un reducido número de personas.

Por otra parte, el objetivo de reducir la inflación no es incompatible con la adopción de medidas que tiendan a combatir el paro, por la vía de la creación de puestos de trabajo y no sólo, aunque ello debe estar asegurado, a través de garantizar las condiciones de vida de los parados.

Una política que no suponga disminuir la capacidad adquisitiva de los trabajadores en activo, que aumente el consumo popular a través de un subsidio digno para todos los trabajadores en paro, que reproduzca progresivamente el nivel de desempleo a través de la inversión e industrias generadoras de empleo y que mantenga los actuales puestos de trabajo mediante el apoyo a las pequeñas y medianas empresas, es posible llevarla a cabo en los actuales momentos.

La política de empleo debe tener como objetivos:

- 1) La creación de puestos de trabajo.
- 2) El asegurar las condiciones de vida de los parados.
- 3) El mantenimiento de los actuales puestos de trabajo.

Sólo si se actúa conjuntamente en la consecución de estos tres objetivos, sin separar uno de otro, se podrá avanzar en lo que hoy es el pro-

blema más grave por el que atraviesa la economía española desde el comienzo de la crisis y que se ha agravado en el último año.

EL AUMENTO DEL PARO EN LOS ÚLTIMOS DOCE MESES

En los últimos doce meses se ha producido un aumento del paro del 41 %, es decir 364.096 trabajadores, que representa el 9,5 % de la población activa.

En paralelo a este aumento del paro declarado, se ha producido descenso de la tasa de actividad, motivada por la retirada del mercado de trabajo de cientos de miles de personas. Las dificultades para encontrar un puesto de trabajo ha llevado a más de un millón de personas a no buscar empleo y por tanto no figuran ni tan siquiera como trabajadores en paro. En efecto, mientras en 1973 el 52 % de la población mayor de 14 años trabajaba o estaba a la búsqueda de un empleo, en 1978 tan sólo el 48,2 % se encuentra en esta situación. La desaparición del mercado de trabajo de estos potenciales trabajadores, que las estadísticas oficiales denominan «trabajadores desanimados», debe tenerse en cuenta a la hora de fijar las líneas de una política de empleo.

DISTRIBUCION DEL PARO

El paro se extiende hoy por toda la geografía española, afectando a todas las actividades económicas y a ciudadanos sin distinción de edad o sexo. Sin embargo, hay zonas y grupos de población en que el problema del paro adquiere una mayor dimensión.

Así, la mitad de los parados son jóvenes de menos de 25 años; en tan sólo un año, 198.000 nuevos jóvenes han venido a sumarse al ya elevado paro juvenil existente en 1977. El desempleo juvenil afecta hoy a 627.400 trabajadores.

También la mujer ha padecido con el paro su ya constante discriminación. Mientras el 8,3 % del total de hombres está en paro, en el caso de la mujer la cifra se eleva al 12,4 %.

Andalucía, Extremadura y Canarias siguen siendo las regiones con mayor número de parados. En todas ellas el paro afecta a más del 13 % de su población, la mayoría de los cuales son trabajadores del campo y de la construcción.

Pero el paro no sólo está localizado en estos sectores y regiones, sino que a medida que la crisis económica se ha ido agravando, el desempleo se ha desplazado a las actividades y zonas industriales. Mientras en los últimos seis meses el paro agrícola ha permanecido casi constante, en la industria ha aumentado en un 32,4 % en los últimos 12 meses. En Euskadi, el paro se ha incrementado en un 82 %, en Castilla la Nueva (fundamentalmente en Madrid) en un 80 %, y aquí en Catalunya en un 77 %.

El panorama que se ofrece es de una mayor intensidad y extensión del problema del paro. Se hace, por tanto, indispensable crear nuevos puestos de trabajo que deben ir dirigidos a proporcionar empleo a los grupos de población y zonas que hoy padecen con más virulencia el problema del paro.

1. PUESTOS DE TRABAJO A CREAR Y MEDIDAS

En la actual situación de crisis por la que atraviesa la economía española, ¿cuántos puestos de trabajo como mínimo deben y pueden crearse en el próximo año?

El crecimiento vegetativo de la población laboral, es decir, el número de trabajadores que anualmente se incorporarían a la vida laboral, de existir un puesto de trabajo, es de 200.000 (1).

Si el objetivo fuera que el paro no aumentara y que se mantuviera por tanto el actual número de parados durante el próximo año, sería indispensable crear estos puestos de trabajo. Cualquier política de empleo ha de partir de ese número mínimo de puestos a crear.

Pero conformarse con eso sería mantener 1.250.000 trabajadores en permanente situación de paro.

Aunque no se pueda acabar hoy con el paro, porque todos sabemos que éste es inevitable dentro del actual sistema económico y que es provocado por los propios mecanismos de la economía capitalista, lo que sí es posible, aún dentro del propio sistema capitalista, es ir reduciendo el nivel de paro y éste debe ser el objetivo inmediato.

Por ello, el nivel de paro actual habría que reducirlo en aproximadamente, y como mínimo, a otros 200.000 trabajadores (2).

De esta forma la tasa de paro descendería en 1,5 puntos, situándose en un 8 % de la población activa.

El objetivo de que se creen entre 350.000 y 400.000 nuevos puestos de trabajo en el próximo año, es viable y puede ser acometido si se toman medidas, de política económica, que pongan la lucha contra el paro como objetivo principal.

Las medidas que se tomen para crear estos puestos de trabajo deberán tener en cuenta las características del paro actual, es decir, el elevado paro juvenil, el desempleo agrícola y sus consecuencias en zonas como Andalucía y Extremadura, la incidencia del paro en Canarias, Euskadi, Madrid y Barcelona, zonas estas últimas en las que el paro ha crecido vertiginosamente en el último año. La inversión estatal, las ayudas a las empresas privadas, etc., han de tener, por tanto, en cuenta esta realidad.

Las medidas para disminuir el paro serían:

1. Extensión del período de escolaridad obligatoria hasta los 16 años, como mínimo, y gratuita, lo que repercutirá no sólo en la mayor preparación que está exigiendo el desarrollo actual del proceso productivo, sino que al disminuir el crecimiento de la población en edad laboral, los puestos de trabajo a crear en un futuro como consecuencia del crecimiento vegetativo podrán ser ocupados por los actuales parados. El problema no se desplazaría a años futuros, pues el efecto que sobre el crecimiento económico tendrá el resto de las medidas a tomar permitirá la creación en el futuro de nuevos puestos de trabajo.

2. Contratos de empleo-formación financiados a partes iguales por la empresa y el Estado. Al cabo del año el salario sería pagado exclusivamente por la empresa.

3. Subvenciones directas y por una sola vez a los empresarios por cada puesto de trabajo que creen. Su cuantía estaría en función del coste salarial de la empresa por trabajador.

4. La inversión estatal deberá dirigirse a los sectores con mayor capacidad y generar empleo (Alimentación, Cuero, Maquinaria no eléctrica, Construcción...) en alguno de los cuales, como por ejemplo, Alimentación, el papel a jugar por la Empresa Pública debe ser clave. El Estado orientará, asimismo, la inversión privada hacia estos sectores de la producción.

Igualmente, el Estado potenciará la investigación de una tecnología propia que tenga en cuenta los recursos humanos de que dispone el país. El que los cambios producidos en la estructura productiva hayan estado influenciados por el uso de tecnología extranjera, intensiva en capital, en perjuicio de la fuerza de trabajo que posee España en abundancia ha agudizado el problema del paro.

5. El Sector Público ha de jugar un papel insustituible en la creación de puestos de trabajo. Los recursos que el Estado dispone a través de los impuestos han de ser utilizados en inversiones, que a la vez que crean puestos de trabajo resuelvan la escasez de deficiencias de los actuales equipamientos colectivos. Resolver las necesidades sociales de los trabajadores y del conjunto del pueblo en materia de Educación, Vivienda, Transportes, Sanidad, cuando ello, además crea empleo, es algo que debe exigir una constante atención por parte del Estado, y más cuando por ejemplo el 57 % de las necesidades de Educación o el 51 % de las necesidades de Vivienda de la población no están cubiertas. «Coyuntura Económica, n.º 13/1978» C.E.C.A.

6. Las Obras Públicas que acometa el Estado a través de empresas privadas deben ser realizadas por empresa de la región en que vayan a llevarse a cabo, de tal forma que no se profundice en los actuales desequilibrios de las diferentes regiones y nacionalidades. Los organismos autonómicos, han de jugar igualmente aquí un importante papel, y a través de éstos se deben orientar las ayudas e inversiones estatales, dando para ello mayores competencias a estos entes regionales, sin perjuicio de las competencias que en materia de empleo deberán tener los Organismos Autonómicos.

7. La jubilación voluntaria a los 60 años y con el 100 % del sueldo aliviará la actual situación de paro. La no sustitución del puesto de trabajo que se queda disponible deberá ser justificada ante la Administración, en cuyo proceso intervendrán las Centrales Sindicales.

8. Establecimiento de la jornada de 40 horas semanales y progresiva limitación de las horas extraordinarias.

9. Reducción de las cargas sociales de las empresas, lo que ayudaría no sólo a evitar la quiebra de numerosas pequeñas y medianas empresas, sino a estimular la creación de puestos de trabajo. Para que esto se haga sin que disminuyan los ingresos de la Seguridad Social, el Estado debería aumentar su participación en la financia-

ción, de la Seguridad Social, pasando del actual 7,8 % hasta un 15,3 %.

10. Política crediticia encaminada a favorecer las inversiones generadoras de empleo y que rompa con la actual política de crédito bancario, que oriente sus recursos hacia las grandes empresas monopolistas y hacia aquellas con quienes mantiene relaciones de propiedad. El establecimiento de un contrato de descuento entre la Banca y las pequeñas y medianas empresas eliminaría la incertidumbre de estas empresas ante su futuro económico. La reducción del coste de dinero animaría por otra parte la inversión privada.

11. Establecimiento de un instituto eficaz de la pequeña y mediana empresa, no sólo industrial sino comercial, que asesore, busque los apoyos financieros, favorezca la agrupación de estas empresas y ponga los medios necesarios para su modernización.

12. Las Cajas de Ahorro deberán dirigir sus préstamos casi con exclusividad a las pequeñas y medianas empresas, dando entrada en sus órganos máximos de dirección a los representantes de estas empresas y realizando sus inversiones en las regiones donde las Cajas de Ahorro están asentadas.

Teniendo en cuenta que en Catalunya tan sólo el 6 % de su población trabajadora pertenece al sector agrícola, el paro en el campo no reviste la importancia que tiene en otras regiones como Andalucía y Extremadura. Según el núm. de Trabajo (SEAT-PPO), el número de parados en las actividades de Agricultura, Ganadería, Silvicultura, Caza y Fresco, alcanza en el conjunto de Catalunya a tan sólo 500 trabajadores. Pese a esto y por la importancia que el paro revista a escala del conjunto del Estado, mencionaremos algunas de las medidas a tomar en este sector, como parte del conjunto de acciones a llevar a cabo en la lucha contra el paro.

El paro agrícola tiene sus raíces más cercanas en la distribución actual de las tierras, en la deficiente o nula explotación de éstas, en la ausencia de industrias transformadoras y en la falta de inversión pública hacia este sector. Por ello, las medidas a tomar para la creación de empleo en el campo deben orientarse hacia:

a) Mejora de la actual Ley de Fincas Manifiestamente Mejorables en la línea de:

— Extender la consideración de finca mejorable a aquellas pertenecientes a Sociedades y no sólo a propietarios individuales,

pues si no quedarían excluidas de la aplicación de esta ley las miles de hectáreas destinadas hoy a cotos de cazar y que son propiedad de sociedades. Igualmente y para fijar la extensión de las tierras se deben tener en cuenta los lazos familiares entre los distintos propietarios.

- Arrendamiento de las tierras mal cultivadas o sin cultivar a los pequeños y medianos campesinos, con absoluta prioridad sobre los grandes campesinos o el IRYDA, así como de créditos para la explotación de estas fincas.
- Acceso de los jornaleros a estas tierras, fomentando su agrupamiento en cooperativas.
- b) Establecimiento de una plantilla mínima por hectárea, incentivación de cultivos que necesitan una abundante mano de obra y puesta en riego de un mayor número de tierras.
- c) Puesta en cultivo de las tierras propiedad del IRYDA.
- d) La jubilación voluntaria a los 60 años establecida de forma general afectaría igualmente a los campesinos. Esta medida deberá ir unida a incentivos que propicien el arriendo de estas tierras a los campesinos jóvenes y jornaleros.
- e) Eliminación progresiva de las jornadas teóricas como forma de financiación de la Seguridad Social de los campesinos.
- f) Establecimiento de industrias de transformación de productos agrarios, que puedan absorber, al menos, el crecimiento vegetativo de la población agraria, aminorando el éxodo rural y la migración a las zonas industriales, sobre la base de la inversión pública y establecimiento de cooperativas que cierren el paso al control de las empresas multinacionales en el sector agroalimentario.
- g) Puesta en práctica de una política de mejora del ámbito rural a través de inversiones públicas en Equipamientos Colectivos.

Medidas complementarias que aseguren la rentabilidad de pequeñas y medianas explotaciones y que fomenten la promoción de puestos de trabajo serían:

- Creación de parques estatales de maquinaria.

- Potenciación de Cooperativas que permitan un desarrollo integral de las distintas zonas agrícolas.
- Regionalización del Ahorro, Crédito barato a través de las Cajas Rurales y del Crédito Oficial. Control de las Cajas de Ahorro.
- Reglamentación de la participación de la Administración, Empresarios y Agricultores en el Consejo Superior del FORPPA, ampliando a su vez la ordenación de precios a un mayor número (hoy sólo son 19) de productos, en especial los hortofrutícolas. Asimismo se regulará la participación de los campesinos en la fijación y vigilancia de los precios de las empresas suministradoras de medios de producción y materia prima para el campo (maquinaria, abonos, fertilizantes...).
- Creación de canales de distribución directos de los agricultores (agrupados en cooperativas) a los detallistas.
- Permanente formación profesional de jornaleros y campesinos.

2. GARANTIA DE LAS CONDICIONES DE VIDA DE LOS PARADOS

En la actualidad el número de parados que perciben el seguro de desempleo representa el 34 % del total de paro, incluyendo a los que buscan empleo por primera vez.

Ante esta situación nuestro objetivo lo concretamos en:

1. Extensión del seguro de desempleo por tiempo indefinido y en cuantía igual al 90 % del salario real a todos los trabajadores que han perdido su puesto de trabajo por cualquier causa ajena a su voluntad. Dado que en la actualidad son 420.000, de los que un 30 %, están en Catalunya, los trabajadores en paro que perciben el subsidio de desempleo, es decir el 48 % de los trabajadores en paro excluyendo a aquellos que buscan empleo por primera vez, la medida afectará a 467.500 trabajadores.
2. Creación de un seguro de paro para todos los trabajadores de 16 años que busquen empleo por primera vez. Su cuantía será igual al salario mínimo y tendrán derecho al resto de las prestaciones de la Seguridad Social. La

aplicación de esta medida beneficiará durante el año 1979 a una media de 400.000 personas.

El cumplimiento de estos dos objetivos exige la adopción de medidas tales como:

1. Equiparamiento en cuanto a prestaciones al Régimen General de la Seguridad Social a los trabajadores del campo y de la mar, así como del personal contratado al servicio de la Administración Pública y trabajadores autónomos.
2. Ningún trabajador que perciba el seguro de desempleo podrá rechazar un trabajo en su localidad y adecuado a sus conocimientos aunque sea de tipo ocasional o estacional, ajustándose en este caso la cuantía de la prestación por desempleo a la remuneración a percibir en dicho trabajo.
3. La percepción del seguro de paro exigirá un tiempo mínimo de inscripción en las oficinas de empleo. Será obligado para estos trabajadores la realización de cursos de formación profesional para lo cual el Estado deberá extender y perfeccionar las Escuelas de Formación Profesional.
4. Una vez estas medidas fueran llevadas a la práctica carecería de razón de ser el sistema actual de empleo comunitario que en consecuencia y en dicho momento deberá desaparecer.
5. Constitución inmediata del Instituto Nacional de Empleo.

INSTITUTO NACIONAL DE EMPLEO

El desarrollo, gestión y control de cuantos aspectos estén relacionados con el empleo (creación de puestos de trabajo, colocación, prestaciones económicas a los trabajadores en paro, formación profesional, regulaciones de empleo, etc.), están hoy distribuidos entre diferentes organismos: Ministerio de Trabajo y sus Delegaciones Provinciales, Seguridad Social y Entidades Gestoras, Patronato del Fondo Nacional de Protección al Trabajo, SEAF-PPO, Instituto Nacional de Emigración, Obras de Formación Profesional de la AISS, etc.

La dispersión de competencias que conlleva esta situación impide una acción coordinada y eficaz, representando, por tanto, un obstáculo importante para la aplicación de la política de empleo. Por ello es urgente la constitución del

Instituto Nacional de Empleo (INEN), cuyas líneas generales ya han sido aprobadas por el Gobierno, como único organismo que centralice, sin perjuicio de las funciones propias de otros organismos administrativos, adscritos al Ministerio de Trabajo, cuantas materias están relacionadas con el empleo.

Los objetivos, organización y financiación del INEN deberán ser:

OBJETIVOS:

1. Elaboración y revisión permanente de planes de creación de puestos de trabajo, estableciendo los criterios sectoriales y regionales de las inversiones a efectuar en el marco de la política de empleo y vigilando su aplicación y cumplimiento.
2. Canalizar las ayudas oficiales para la realización de sus propios programas de empleo específicos para determinadas zonas, sectores o grupos de población.
3. Intervenir en la tramitación y resolución de los expedientes de crisis y reestructuraciones sectoriales, cuando afecten al mantenimiento de los puestos de trabajo.
4. Centralizar todas las ofertas y demandas de empleo que se produzcan en el mercado de trabajo, siendo de exclusividad del Instituto la colocación de trabajadores.
5. Asegurar la protección económica y asistencial de todos los trabajadores en paro, gestionando las prestaciones y ayudas que se establezcan.
6. Garantizar la permanente formación de los trabajadores en paro, así como coordinar la política educativa con la política de empleo.
7. Desarrollar cuantas actividades están encaminadas a la colocación, asistencia y retorno de los trabajadores emigrantes.

La concreción de estos objetivos se deberá ajustar a las líneas de actuación y a las medidas definidas en la política de empleo aquí expuesta.

ORGANIZACIÓN

En su estructura organizativa interna se dará cabida a un organismo que dotado de las máximas competencias estará formado por repre-

sentantes de la Administración, de las Organizaciones Patronales, de las Centrales Sindicales y del Movimiento Unitario de Parados, aspecto que no recoge el citado Decreto.

Se crearán Delegaciones Territoriales con igual estructura organizativa y de representación que la establecida para los órganos centrales, haciéndolas depender de los Organismos Autonómicos.

Se establecerán asimismo Comisiones de control y fiscalización en las distintas unidades administrativas específicas del INEN a nivel central y territorial, integradas por representantes de los empresarios, Centrales Sindicales y MUP.

FINANCIACIÓN

La financiación correrá a cargo de los Presupuestos Generales del Estado y de los Presupuestos de la Seguridad Social. La recaudación por Desempleo y Formación Profesional seguirá a cargo de las Instituciones de la S. S., quien las pondrá a disposición del INEN.

El cumplimiento del objetivo de asegurar las condiciones de vida a los trabajadores en paro tendrá como consecuencia inmediata el aumento del consumo popular, al crecer los recursos económicos de los parados, lo que favorecerá el aumento de la inversión.

3. MANTENIMIENTO DE LOS ACTUALES PUESTOS DE TRABAJO

Sin mantener los actuales puestos de trabajo las previsiones para crear 200.000 nuevos empleos y para disminuir la tasa de paro en un 1,5 % de la población activa durante el próximo año no podrían cumplirse.

La ausencia de medidas como las expuestas en el objetivo de crear puestos de trabajo está provocando entre la PYME cada vez mayor número de expedientes de crisis. El número de expedientes de regulación de empleo se ha elevado en un 61 % en los últimos doce meses. Mensualmente se producen en Catalunya más de 500 expedientes de regulación de empleo. Por otra parte los planes de reestructuración sectorial llevados a cabo están teniendo como consecuencia el aumento de los despidos. Por ello, es necesario

introducir reformas en la actual legislación sobre expedientes de crisis, en el sentido siguiente:

1. Restricción de las causas económicas y tecnológicas que actualmente facultan a las empresas para reestructurar las plantillas.
2. Creación de un fondo financiero entre las empresas y el Estado para financiar empresas que vayan a presentar expediente de crisis.
3. Intervención de los Comités de Empresa desde tres meses antes de la solicitud de regulación de empleo.
4. Establecimiento de una legislación que garantice el pago del total de las indemnizaciones en caso de aprobarse el expediente de regulación de empleo.
5. Posibilidad de que cualquier Central Sindical pueda ser parte en los expedientes de crisis y consecuentemente solicitar documentación, efectuar alegaciones, recurrir resoluciones.
6. Ningún Plan de Reestructuración puede ser acordado sin garantizar el empleo. En este sentido, se debe asegurar desde el momento del inicio de las medidas que comporte el Plan un puesto efectivo e inmediato para todos aquellos trabajadores afectos.
7. La supresión de las restricciones crediticias, los apoyos a la PYME... ya expuestos en puntos anteriores, son medidas que asegurarán el mantenimiento de los actuales puestos de trabajo.

NOTAS

(1) La población en edad de trabajar crecerá en 1979 en un 1,5 %, es decir, pasará a ser de 27.649.000. Manteniendo la misma tasa de actividad que en 1978 (48,24 %) de la población activa en 1979, será de 13.338.000 trabajadores, es decir, aumentará en 198.000 nuevos activos para los que habría que crear un puesto de trabajo.

(2) Año 1978	Población activa: 13.140.000. Tasa de paro: 9,5 %. Paro: 1.250.000 trabajadores.
Año 1979	Población activa: 13.338.000. Tasa de paro: 8 %. Paro: 1.067.000 trabajadores. Descenso del paro en 183.000 trabajadores.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

DOCUMENT DE SÍNTESI DE LA PONÈNCIA 2:

"MESURES CONTRA L'ATUR EN EL PLA DE LA POLÍTICA ECONÒMICA"

Aquest document, realitzat per tècnics del Departament de Treball, tracta de recollir i ordenar les conclusions més importants a les quals han arribat la ponència i les comunicacions adreçades a ella. El seu objectiu és el de facilitar el debat i les seves conclusions, i en cap cas té el caràcter de document tancat. Només han estat considerades les comunicacions rebudes en el període de presentació establert.

Ponència i comunicants estan d'acord en que a curt i mig termini les solucions a la desocupació passen fonamentalment per l'impuls de la inversió pública i el foment de la inversió privada.

1.- ACTIVITAT PÚBLICA I CREACIÓ DE LLOCS DE TREBALL

Hi ha un acord genèric en la tesi de que la inversió pública en primer lloc s'ha de dirigir cap al foment de les activitats que tradicionalment tenen un caràcter públic com l'ensenyament, la sanitat, els transports, etc.. En aquest àmbit existeixen encara dèficits molt importants a cobrir, de manera que la inversió pública en aquests sectors significarà alhora creació de llocs de treball i millora de les condicions de vida. A vàries comunicacions apareix la necessitat de fer un balanç de les necessitats a cobrir pel que fa a escoles, sanitat, vida, etc. així com sobre la quantitat de llocs de treball que podrien crear-se si s'eliminassin els dèficits existents.

Les propostes concretes més importants i en les que hi ha un acord general són les següents:

a.- Inversió pública en educació: cal accelerar la realització dels programes previstos, ja que ni tan sols s'han arribat a crear els 700.000 llocs de treball que estaven previstos en els "Pactes de la Moncloa".

b.- Inversió pública en construcció de vivendes: Aquí també s'indica el retard dels programes públics previstos. Per altra banda, s'assenyala la necessitat de reduir els costos de finançament, que estan augmentant degut a l'especulació amb el sol urbà i a la liberalització imposada als fons de finançament de les Caixes d'Estalvis. Finalment, es proposa que la gestió o promoció de política de vivendes a Catalunya es porti dins el marc de la planificació urbanística, des de la Generalitat.

c.- Inversió pública en infraestructura de transports: Cal millorar la xarxa de transports urbans, la xarxa viària secundària o de trànsit comarcal i rural, i la xarxa viària principal.

d.- Sanitat i assistència social: Construcció de centres especials i ambulatoris en les zones més deficitàries i augment de les plantilles de personal mèdic i sanitari.

Per altra banda s'ha d'intentar canalitzar part de la desocupació cap a llocs de treball d'utilitat social. Concretament es tractaria de la creació de llocs de treball temporals o eventualment establiments públics, com els ajuntaments per treballar, p.e. en biblioteques, museus, en la millora de l'entorn i medi ambient, en la neteja de platges, en la construcció de jardins i llocs d'esbarjo en zones d'elevada aglomeració urbana, etc.. Aquesta possibilitat pot tenir especial interès pels joves que encara no hagin estat mai ocupats.

2.- LA DESCENTRALITZACIÓ DE LA INVERSIÓ PÚBLICA

Una opinió comunment acceptada consisteix en que la inversió pública hauria de seguir una lògica de descentralització. S'assenyala que la Generalitat ha de disposar de la suficient autonomia de medis econòmics per poder portar a terme una política d'inversió pública pròpia.

A curt termini, caldria que la Generalitat coordinés totes les actuacions de l'Administració perifèrica en matèria d'atur. La Generalitat hauria d'intervenir en la distribució dels recursos del "Fondo Nacional de Protección al Trabajo" i del "Fondo de Acción Coyuntural", com també en l'actuació sobre l'ocupació agrícola (IRYDA, ICONA).

També caldria que la Generalitat realitzés i gestionés des de Catalunya els plans d'inversió pública en els serveis i equipaments públics així com els plans d'inversions específicament dirigits a la lluita contra l'atur.

A mig termini, alguns comunicants proposen que la inversió pública tingui un paper en el sistema productiu. Concretament, es proposa la creació d'un sector públic de la Generalitat, tan a través de la instal·lació de noves empreses, com fent-se càrrec d'empreses privades amb estructures vàlides, d'acord amb l'empresariat i amb els treballadors.

3.- FOMENT DE LA INVERSIÓ PRIVADA I CREACIÓ DE LLOCS DE TREBALL

La postura de la ponència, compartida en general pels comunicants, és que cal instrumentar una política econòmica d'incentius no generalitzats a la inversió privada que es dirigeixi a determinats sectors prioritaris per la seva capacitat de generar ocupació i absorbir excedents de mà d'obra. Aquesta política selectiva hauria d'ocupar-se de forma particular de l'ajut i impuls a la PIME.

En concret s'assenyalen els objectius següents:

a.- Té gran importància el disseny d'una política d'ajut creditici a la PIME a través de les Caixes i Crèdit Oficial.

b.- Cal utilitzar de forma selectiva i imaginativa els incentius del tipus ajut fiscal a la inversió, les reduccions aranzelàries per determinats productes, subvencions a les empreses per llocs de treball quan es tracti de determinats grups de treballadors o en favor de determinats sectors o activitats.

c.- Cal accelerar el creixement de la participació estatal en el finançament de la Seguretat Social, descarregant així les empreses en el pagament de les quotes que de fet constitueixen un impost a l'ocupació.

d.- Promoció i contribució a tots els nivells oficials i financers per l'endegament de les societats de garantia recíproca.

e.- Elaboració de plans de reestructuració específics pels sectors on predominen les PIME.

f.- Algunes comunicacions proposen impulsar la creació de l'Institut de la PIME i una mesura concreta proposada és la de la formació d'una comissió econòmica de la Generalitat dirigida a coordinar les mesures de protecció i ajut a la PIME.

g.- Cal impulsar les cooperatives de treball associat. En particular, s'indica la necessitat de fomentar cooperatives de cultiu, industrialització i comercialització de productes alimentaris.

4.- LES CAIXES D'ESTALVIS

Existeix un acord general en que les Caixes d'Estalvis haurien d'ésser un important instrument en la lluita contra l'atur.

La Generalitat i les Caixes d'Estalvis haurien d'establir unes bases de col.laboració per impulsar la PIME, així com aquelles activitats i comarques de Catalunya on la desocupació tingui una especial virulència. Això significaria posar l'estalvi popular al servei de les prioritats del desenvolupament econòmic de la societat.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

PONENCIA 2

MESURES CONTRA L'ATUR EN EL PLA
DE LA POLITICA ECONOMICA

SANTIAGO ROLDÁN

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

I N D E X

- 1 INTRODUCCIÓ
- 2 LA POLITICA ECONOMICA DAVANT L'ATUR
 - 2.1 Introducció: La lluita contra l'atur com opció prioritària.
 - 2.2 Mesures de Política Econòmica a curt termini.
- 3 LES POSSIBILITATS D'ACTUACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA EN LA LLUITA CONTRA L'ATUR

1 INTRODUCCIÓ

Cap dels problemes i desequilibris que es presenten a l'economia catalana i a l'espanyola en la situació actual, té les dimensions i les conseqüències que té l'atur. La situació del mercat de treball s'ha vist progressivament agreujada desde 1974 arrel de la crisi econòmica que afecta, primer, les principals economies capitalistes i es generalitza, després, intensificada per les polítiques restrictives amb les que s'ha fet front a la situació a tot el món occidental. Les primeres conseqüències per l'economia catalana i l'espanyola són ja àmpliament conegudes: l'atur no ha deixat de créixer; d'un total de 353.000 aturats a l'any 1974 a tot l'Estat s'ha passat a 938.000, segons dades de l'INE (veure quadre nº 1) en el segon trimestre de 1978; d'un 2,6 per cent d'aturats sobre el total de la població activa espanyola a l'any 1974, s'ha passat al 7,1 per cent l'any 1978. Aquesta escalada de l'atur -no registrada en tota la seva dimensió per les xifres oficials (1) -és encara més preocupant si es té en compte la disminució, en xifres absolutes, de la població activa a partir de 1974 (veure quadre nº1), que ha provocat la caiguda de la taxa d'activitat que disminueix del 52%, a l'any esmentat, al 48,2% l'any 1978. Si s'hagués mantingut la mateixa taxa d'activitat que al començament del període estudiat, és a dir, si un sector de la població que no busca ocupació perquè creu que no la trobarà, no s'hagués automarginat progressivament del mercat de treball -donades les dificultats existents- la veritable dimensió de l'atur podria situarse entre 1.400.000 i 1.500.000 treballadors a tot Espanya, més d'un 10% de la població activa total. Per això, l'impacte de la crisi econòmica sobre l'ocupació té un abast que va més enllà del propi índex d'atur, al desanimar la demanda de treball en determinats sectors de la població, retardant els processos d'incorporació d'altres -com en el cas del treball de la dona- enrarint el mercat de treball fins a límits difícilment sospitables fa només uns anys.

No es tracta aquí de realitzar una anàlisi detallada d'aquesta situació, particularitzada en les seves diverses manifestacions, per situar-se en l'àmbit de les demés Ponències, però sí, necessàriament de presentar, a grans trets, les principals característiques amb què es manifesta el problema, de tal forma que es pugui comprendre o explicar-se, el marc d'actuació de la Política Econòmica que està continguda en les planes que segueixen i que constitueix, com és obvi assenyalar, l'objectiu prioritari d'aquesta Ponència. D'aquí que haguem resolt el problema presentant només els principals trets que caracteritzen aquesta situació progressivament deteriorada dels darrers mesos.

(1) Una crítica interessant a les diverses estimacions de l'atur a Espanya que realitzen els diversos Organismes Oficials (INE, Ministeri de Treball -SEAF-PPO) es pot trobar en: Joaquín Leguina "Los indicadores de Paro" en "BEC" nº 101, agost 1977, pàg. 375 i ss.

(2) Una informació més precisa del tema pot trobar-se en: "La Renta Nacional de España en 1977 y su distribución", INE, 1978

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

No es tracta aquí de realitzar una anàlisi detallada d'aquesta situació, particularitzada en les seves diverses manifestacions, per situar-se en l'àmbit de les demés Ponències, però sí, necessàriament de presentar, a grans trets, les principals característiques amb què es manifesta el problema, de tal forma que es pugui comprendre, o explicar-se, el marc d'actuació de la Política Econòmica que està continguda en les planes que segueixen i que constitueix, com és obvi assenyalar, l'objectiu prioritari d'aquesta Ponència.

S'ha d'indicar a més, que en aquesta breu introducció es contemplen únicament dades referents al conjunt de l'Estat, ja que l'estudi de les xifres referents a Catalunya és objecte d'un document específic sobre el tema que es presenta en aquestes Jornades. Tanmateix, els comentaris que es fan en torn a les xifres exposades són vàlids també pel cas de Catalunya, ja que les tendències globals que poden observar-se són les mateixes per Catalunya que pel conjunt de l'Estat.

Entre d'altres, s'han de destacar els punts següents:

1) Conjuntament amb l'alarmant minva de la població activa, la població ocupada registra també un retrocés progressiu que ha vingut manifestant-se, sense solució de continuïtat, des del començament de la crisi. Encara que les diferents correccions introduïdes a l'Enquesta de Població Activa no permet una valoració precisa (3), s'estima, com pot comprovar-se al quadre nº 1, que l'ocupació total s'ha reduït en 549.000 llocs de treball per tota Espanya a un ritme de retrocés anyal del 1,1 per cent, que contrasta amb la taxa de creixement mitjà del 0,7% vàlid per a la dècada anterior, 1960-70 (veure quadre nº 2). Aquest retrocés és especialment greu a l'agricultura -4,5 per cent de taxa mitja anyal- observant-se una tendència secular, que ara també afecta a la indústria i a la construcció, i que, en conjunt, suposa una pèrdua de 163.000 llocs de treball desde 1974. Només el sector serveis manté un ritme positiu de creixement encara que amb taxes més moderades que en el període anterior. Malgrat això, els importants retrocessos haguts en el ritme de creixement de la producció han incidit en l'evolució de la productivitat aparent del treball que es situa en el 2,9% com taxa mitja anyal pel període comprés entre 1974 i 1977 (veure quadre nº 2)

Quadre nº 1 Mercat laboral (1974-1978) (en milers)

	<u>1974</u>	<u>1975</u>	<u>1976</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u> (*)
<u>Població activa</u>	<u>13.481</u>	<u>13.375</u>	<u>13.287</u>	<u>13.196</u>	<u>13.139</u>
<u>taxa d'activitat</u>					
(actius sobre majors de 14 anys	52,0	51,1	50,0	48,9	48,2
<u>Ocupació total</u>	<u>12.781</u>	<u>12.577</u>	<u>12.513</u>	<u>12.447</u>	<u>12.232</u>
(dels quals:actius marginals)	98	97	179	193	181
<u>Atur</u>	<u>353</u>	<u>514</u>	<u>658</u>	<u>749</u>	<u>938</u>
<u>Taxa d'atur (%de la població activa)</u>	<u>2,6</u>	<u>3,8</u>	<u>5,0</u>	<u>5,7</u>	<u>7,1</u>

(3) L'Enquesta de Població Activa de l'INE ha estat modificada en diverses ocasions. Recentment, a partir de l'introducció d'un nou qüestionari en el tercer trimestre de 1976, les sèries experimenten una ruptura que obliga a diverses correccions. A més, l'Enquesta mostra certes insuficiències en la valoració de l'atur, tal com pot veure's en l'article citat de Joaquin Leguina "Los Indicadores ...".

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

Font: INE, Enquestes de població activa.

(x) 1978: Dades corresponents a l'AVENÇ del 2on. trimestre.

(x) No s'inclueixen Ceuta i Melilla i els actius que viuen en vivendes col·lectives.

Quadre nº 2 Ocupació % variació percentual en taxa anual

	<u>1960-1970</u>	<u>1974-1977</u>
Total	0,7	-1,1
Agricultura	-2,8	-4,5
Sectors no agrícoles	2,7	0,0
Indústria	2,2	-1,0
Construcció	2,7	-0,5
Serveis	3,2	1,1

Productivitat % de variació percentual en taxa anual

	<u>1960-1970</u>	<u>1974-1977</u>
Total	7,0	2,9
Agricultura	5,0	3,3
Sectors no agrícoles	6,3	2,1
Indústria	7,3	3,3
Construcció	7,5	-2,4
Serveis	4,8	1,6

Font: Près de l'informe de l'OCDE sobre l'economia espanyola, Ministeri d'Economia, juny de 1978, pàg. 13. Dades de base: INE, Enquestes de població activa, i "Contabilidad Nacional de España".

Donat el canvi de classificació d'algunes activitats realitzat l'any 1972 la distribució de l'ocupació entre 1970 i 1974 no resulta molt significativa, per la qual cosa no s'inclou en el quadre.

Es defineix la producció com el valor agregat dels sectors.

2) Com ja ha estat àmpliament divulgat, l'atur afecta d'una manera discriminada i amb intensitat creixent la població jove (menors de 25 anys) tal com mostra el quadre número 3 en el que es recull l'evolució més recent del nombre d'aturats amb edat inferior a la senyalada i la seva participació en les xifres totals. Els resultats no poden ser més significatius: d'un total de 938.000 aturats en el segon trimestre d'enguany, 525.100 corresponen a joves que es veuen impossibilitats d'accedir al mercat de treball, posant en evidència la total inadequació entre la política educativa i l'oferta d'un sistema productiu que es veu sotmés a crisis periòdiques i a oscil·lacions imprevistes en el cicle econòmic. La taxa d'atur dels joves és , per altra banda, molt superior a la dels principals països de la CEE que, tot i essent elevada, i afectant a dos milions de joves, es manté en cotes una mica més moderades, en torn al 37% en promig de l'atur total (40% a França; 35% a Itàlia; 46% a Gran Bretanya; 27% a Alemanya).

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

Igualment, les dades relatives a la primera ocupació (veure quadre número 5) avalen i qualifiquen la discriminació que l'atur exerceix sobre la població jove: un 37% del total d'aturats declaren cercar un primer lloc de treball, però aquesta proporció varia substancialment a l'alça en passar dels nivells més baixos

Quadre nº 3 L'ATUR EN LA POBLACIÓ JOVE (menors de 15 anys) (en milers)

		<u>Aturats menors de 15 anys</u>	<u>% de l'atur total</u>
1976	III trimestre	361,4	54,2
	IV "	381,9	54,6
1977	I "	381,5	54,0
	II "	368,5	54,3
	III "	453,9	58,4
	IV "	480,8	57,8
1978	I "	534,9	57,5
	II "	525,1	57,0

Font: INE, Enquestes de Població Activa (dades trimestrals)

Quadre nº 4 1977 ATURATS SEGONS LA RAÓ DE CERCA D'OCUPACIÓ I EL NIVELL D'ESTUDIS
(milers de persones, en %)

<u>Nivell d'estudis</u>	<u>Pèrdua d'ocupació</u>	<u>Primera ocupació</u>	<u>Altres</u>
Analfabets i sense estudis	97,5	8,7	3,8
Primaris i batxiller elem.	59,1	38,0	2,9
Batxiller superior	26,0	71,5	2,5
Formació professional	32,7	64,1	0,2
Nivell anterior al superior	28,0	70,2	0,2
Superior	<u>11,4</u>	<u>83,9</u>	<u>4,7</u>
Totals	59,4	35,5	3,1

Font: INE, "La Renta Nacional en 1977 y su distribución" op.cit, pag. 126.
Dades de base: EPA

(analfabets i sense estudis: 8,7%) als nivells educatius superiors (estudis superiors: 83,9%), mostrant una clara dicotomia, com s'assenyala a l'informe: "La Renta Nacional de España en 1977 y su distribución" (4): per una banda els nivells baixos que suporten fonamentalment la desocupació total i, per altra, les creixents dificultats amb que s'enfronten els nivells educatius mitjos i superiors per a trobar el seu primer lloc de treball, donada l'incapacitat d'absorció del sistema productiu (5).

(4) Veure "La Renta Nacional de España ..." pàg. 126.

(5) Segons dades recents, exposades a la "Taula Rodona" que sobre el tema va organitzar l'Institut d'Enginyers civils de Madrid el 24 d'octubre de 1978, un 21% dels postgraduats espanyols de sexe masculí i un 23% de postgraduats de sexe femení estan en atur.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

A més, la desocupació juvenil, en proporció a la població activa del seu estrat, mostra a Espanya xifres superiors al promig dels països de la OCDE, malgrat que, en els darrers anys el problema també ha adquirit una especial virulència en els altres països afectant a un 10% de la població activa compresa entre 14 i 25 anys (6). En el cas espanyol, com s'ha senyalat, aquesta xifra s'eleva i pot considerar-se que un de cada sis joves es troba aturat. Dades, totes elles, que deixen al descobert la marginació dels joves treballadors davant la crisi capitalista actual, sense que s'observi, paral·lelament, una acció enèrgica del govern en matèria d'adaptació del sistema educatiu, orientació professional i programació selectiva de les necessitats socials la majoria de les vegades en contradicció amb les exigències del mercat de treball.

3) L'impacte de la crisi és també especialment greu en la població femenina, que actua com esmorteïdor del procés retardant la seva incorporació al mercat de treball. Les seves taxes d'activitat s'han vist progressivament deprimides, situant-se entorn del 27% en els dos darrers anys, molt per sota de la major part dels països europeus. Si es té, a més, en compte els baixos nivells de partença -veure quadre nº 5- i la gran proporció de dones que expliquen el descens de la població activa des de 1974, pot avaluar-se fins a quin punt ha estat també la dona un dels grups més fortament discriminats per la crisi econòmica. Segons les darreres dades disponibles de la E.P.A., l'atur entre la població femenina arriba a 308.900, el 8,1% de la població activa (veure quadre nº 6). De la xifra total de desocupació femenina -3.803.000- un 70% correspon a menors de 25 anys -233.700 en atur- la qual cosa guarda una lògica relació amb les més elevades taxes d'activitat de la dona en els primers anys de permanència en el mercat laboral. Si a tot això s'uneixen les especials característiques amb que es distribueix l'ocupació entre la població femenina (7): 20% a l'agricultura, 15,8 a "altres serveis", 19,6 a "comerç", i 11,8% en el sector tèxtil, cuir i confecció, quasi un 70% en només quatre branques de producció, pot entendre's com la dona compta amb dificultats creixents per a tornar a recuperar el ritme d'incorporació al treball que havia aconseguit en anys anteriors.

Quadre nº 5 POBLACIÓ ACTIVA DE 14 I MÉS ANYS (en milers)

	Homes	Taxa d'activitat (x)	Dones	D'activitat(x)
1974(1er.semestre)	9.582,5	77,5	3.857,9	28,6
1977(2on.trimestre)	9.356,7	72,4	3.746,4	26,8
1978(2on.trimestre)	9.336,9	71,2	3.803,0	26,8

(x) Proporció d'actius sobre el total de població respectiva de 14 i més anys

Font: EPA (INE)

Quadre nº 6 ATUR (DISTRIBUCIÓ PER SEXES)

	1974(1er.semestre)	%atur segons sexe	1978(2on.trimestre)	%atur segons sexe
Homes	219,6	72%	629,1	67%
Dones	88,6	28%	308,9	33%
Totals	307,2	100	938,0	100

Font: EPA(INE)

(7) Veure, ibidem, pag. 117

4) L'atur exerceix també a nivell espacial la seva discriminació, concentrant-se en determinades zones o enclavaments geogràfics que suporten taxes de desocupació creixents, davant les quals l'actuació del govern és, fins ara, enormement limitada. Una mostra clara d'aquesta situació -que es recull en el quadre nº 7- és suficientment explícita: sis províncies d'Andalusia i Extremadura (Badajoz, Cádiz, Granada, Huelva, Málaga, i Sevilla) a més de Ciudad Real i Las Palmas de Gran Canaria, registren taxes d'atur per damunt del 10% de la població activa de la respectiva província, sent Málaga (14,82%) i Sevilla (16,21% les que mostren les taxes més elevades. Del total d'aturats, en el segon trimestre de 1978 -darreres dades disponibles- Andalusia i Extremadura absorbeixen quasi una tercera part de l'atur existent, però la desocupació és també important en les grans concentracions urbanes, ja que Madrid (146.800 aturats) i Barcelona (130.000 aturats) absorbeixen conjuntament una quantitat similar en xifres absolutes, encara que amb taxes una mica inferiors en relació amb els totals respectius de població activa. Sense entrar en un examen de les causes que han provocat aquesta situació, progressivament agreujada, sí volem fer una referència obligada, per una banda, al règim de gran propietat i estructures productives que dominen l'agricultura del sud d'Espanya, tradicionalment generadores -i més en una crisi com l'actual- d'elevades taxes d'atur estacional; i, per altra, una creixent mecanització dels cultius (blat, remolatxa, i tornasol, fonamentalment) que posen de relleu la limitada capacitat de l'agricultura per a absorbir en el futur una mà d'obra excedent. La permanent expulsió d'aquesta mà d'obra genera dificultats creixents per a ser absorbida per la indústria de la construcció en els centres urbans, la qual cosa no ha impedit que l'abandó del camp pels treballadors durant la crisi no hagi deixat de créixer, inclús a taxes superiors que en anys passats. Finalment, pel que fa a la incidència sectorial de la desocupació, les xifres més elevades es concentren en les indústries de la construcció -en permanent crisi des de 1974- seguida de la indústria i els serveis, encara que totes les activitats registren augments que són especialment destacables en el sector industrial (veure quadre nº 8).

En definitiva, en la composició i distribució de l'atur existeixen tres desequilibris àmpliament posats de manifest: el de l'edat, que es concentra en els treballadors joves que accedeixen al primer lloc de treball, el del sexe, que es posa de relleu amb el retrocés de la incorporació de la dona a les activitats productives i, finalment, l'espacial o geogràfic, que ataca amb major intensitat Andalusia, Extremadura, i Canàries i els grans centres urbans que concentren a la població immigrant, entre els quals es trova Catalunya

Quadre nº 7 TAXES D'ATUR

- Més del 10% de la població activa respectiva: Badajoz, Cádiz, Ciudad Real, Granada, Huelva, Málaga, Sevilla, Las Palmas.
- Entre el 7,7 i el 10% de la població activa respectiva: Almeria, Barcelona, Cáceres, Córdoba, Guipuzcoa, Jaen, Madrid, Tenerife, Vizcaya.
- Resta de les províncies: Sota de la mitjana general, que es situa en un 7,1%

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

Quadre nº 3 ATURATS SEGONS BRANQUES D'ACTIVITAT (en milers)

	<u>Agricultura</u>	<u>Indústria</u>	<u>Construcció</u>	<u>Serveis</u>	<u>No classificable (x)</u>
1976: III	66,8	86,8	139,1	109,8	164,8
IV	65,4	97,6	144,1	119,7	272,2
1977: I	63,5	106,0	156,9	125,7	253,6
II	73,6	99,8	146,2	111,6	247,9
III	77,8	102,2	148,3	124,8	324,0
IV	82,3	110,2	159,8	139,7	339,8
1978: I	86,9	138,7	191,5	158,6	353,7
II	78,9	145,9	193,8	156,3	363,2

Font: INE, "Encuesta de Población Activa"

(x) Inclou, entre d'altres, els aturats que busquen una primera ocupació i que, per tant, no són classificables.

2 LA POLITICA ECONOMICA DAVANT L'ATUR

2.1 Introducció: la lluita contra l'atur com opció prioritària

La primera cosa que s'ha d'assenyalar quan es tracta d'articular una política econòmica davant les creixents xifres d'atur, és que els actuals nivells de desocupació depenen tant de la recuperació conjuntural del cicle econòmic o dels augments esperats en la taxa de creixement del P.I.B., com d'una complexa interrelació de factors lligats a la problemàtica que planteja l'estratègia i orientació del desenvolupament a la societat capitalista moderna. Es a dir, als aspectes que podríem anomenar qualitius, d'especialització sectorial, d'orientació de les inversions o de la selecció de tècniques que comporten una determinada opció pel desenvolupament econòmic. El problema de l'atur, o de la generació de llocs de treball suficients per a absorbir el creixement anual de la població activa, ha passat a ser un problema essencialment polític en el pla de les grans opcions econòmiques que ha de ser definit dins d'un ampli programa d'actuació econòmica, abandonant la temptació de solucions simplistes que confien en una relació automàtica entre el nivell d'ocupació i la taxa de creixement del P.I.B.

Desenvolupant aquesta problemàtica s'arriba inevitablement al plantejament de la qüestió en els termes següents: fins a quin punt la simple continuïtat del procés industrialitzador, tal com ha estat impulsat en els darrers anys, pot ser un generador important de llocs de treball? Quins sectors o quines tècniques, quines opcions de desenvolupament, en definitiva, són realment capaces d'absorbir els creixents excedents de força de treball?

Per a respondre aquestes qüestions és obligada la referència a un treball de publicació recent(8) on es posa de manifest a través de diverses aproximacions, l'existència d'un conflicte d'interessos entre els objectius del desenvolupament econòmic -tal com fins ara s'ha plantejat" i la generació de llocs de treball suficients per a absorbir la demanda d'ocupació. Al respecte, el primer fet a destacar són les grans diferències que s'aprecien en els diversos sectors econòmics estudiats -entre un total de 34 en que es desagrega l'estudi- en els seus efectes multiplicadors de llocs de treball, o en les necessitats de treball que es requereixen respectivament, per unitat de demanda final. L'interval de resultats oscil·la entre 15 i 0,3 llocs de treball per unitat de demanda final, essent els sectors més generadors d'ocupació: agricultura, indústries extractives, cuir i calçat, indústries alimentàries, comerç, indústries de la construcció, fusta i suro, altres serveis, etc. ...; pel contrari, es presenten com poc generadors d'ocupació el sector químic, l'energètic -especialment el nuclear- i el sub-sector de maquinària. Per altre costat, l'examen de la relació inversió/ocupació mostra també resultats dispars segons siguin els sectors econòmics estudiats, podent apreciar-se el baix nivell d'ocupació directa generat per sectors estratègics que constitueixen actualment puntals bàsics en l'orientació de les inversions i en el desenvolupament de l'economia espanyola, amb el consegüent cost que està suposant en termes de no absorció de força de treball i de producció d'atur. Però, si en lloc de referir-nos a aquesta relació, examinem l'efecte total -tant en treball directe com en indirecte- que proporciona la inversió sobre l'ocupació s'observa a més de fortes diferències sectorials, una minva continuada en les necessitats de treball i un creixement paral·lel de les necessitats de capital que incideix, igualment, en l'acumulació d'excedents de força de treball.

També contribueixen a accentuar aquests efectes negatius sobre l'ocupació, els canvis registrats en l'estructura de la demanda de bens i serveis, ja que les variacions observades en la composició de la despesa de consum, a mesura que ha augmentat la renda es tradueixen en el seu desplaçament vers béns de consum menys intensius en treball, la qual cosa dificulta progressivament l'absorció de mà d'obra. Finalment, la referència és també obligada a l'incidència desfavorable que en tot aquest procés han tingut els condicionants imposats pel sector exterior en l'elecció de tècniques i per la tecnologia incorporada a moltes activitats econòmiques, ja que, com és ben sabut, el creixement econòmic espanyol -fortament lligat al capital multinacional i amb un elevat grau de dependència exterior- ha estat basat en la utilització massiva i desproporcionada d'una tecnologia pròpia de països més desenvolupats; una tecnologia estalviadora de mà d'obra i intensiva en capital com correspon a les necessitats d'aquests països, però poc apropiada per a adaptar-se a les necessitats d'una economia endarrerida, com l'espanyola, que ha comptat, en tot moment, amb importants excedents de força de treball.

La simple enumeració de tots aquests factors és suficient per a comprendre fins a quin punt no n'hi ha prou amb assegurar una major taxa de creixement del P.I.B. per a absorbir els creixents nivells d'atur, ja que la seva explicació ha de buscar-se en les tendències a la reducció de les necessitats de treball per unitat produïda que es manifesten a l'economia capitalista. És per això que l'actuació de la política econòmica ha de situar en primer pla els problemes relacionats amb l'estratègia del desenvolupament amb l'especialització sectorial i la selecció i combinació de tècniques apropiades, tractant d'eliminar els efectes més nocius de la pròpia evolució del sistema i contribuir a la utilització creixent dels excedents de mà d'obra. I això, només es pot abordar obrint un ampli debat públic en torn a les diverses alternatives possibles. Fins ara aquests plantejaments han restat al marge de les propostes del govern que es limiten, a la pràctica, a connectar el nivell de desocupació amb la taxa de creixement del P.I.B. confiant, per exemple, amb un optimisme evident, que si aquesta arriba, l'any 1979, al 4,5 per cent, això haurà de traduir-se automàticament en 200.000 nous llocs de treball.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

Al marge dels errors de càlcul que hàgin pogut aparèixer en el plantejament d'aquesta relació -clarament exaquerada (9)- no hi ha en les propostes del Govern cap actuació dirigida a introduir correccions en l'estratègia del desenvolupament o, ni tan sols, a promocionar les inversions en determinats sectors o activitats capaços de generar una major demanda de tècniques treball-intensives que contribueixin a absorbir els excedents de força de treball. Les autoritats econòmiques no han impulsat cap debat sobre el tema, ja que aposten unilateralment per una política d'ocupació convencional dirigida a reforçar el creixement econòmic en la seva línia actual, i respectant les formes i estructures de producció, a assegurar la mobilitat professional i geogràfica de la mà d'obra, i a instrumentar un subsidi d'atur que amb prou feines cobreix una tercera part de la població desocupada. Enfront d'aquesta situació s'imposa una política d'ocupació sobre nous criteris de desenvolupament i de creixement econòmic, basada en uns altres esquemes d'especialització sectorial, localització de les inversions públiques i privades, i utilització i distribució dels fons financers. A partir d'aquí, sí que es podrà articular un pla d'actuació coherent amb una política econòmica que ha de tenir entre els seus objectius prioritaris la lluita contra l'atur.

Els principals engranatges d'aquesta política global poden resumir-se en els punts següents:

1) Instrumentar una política econòmica d'incentius no generalitzats a la inversió privada que es dirigeixi a determinats sectors prioritaris per la seva capacitat de generar ocupació i absorbir excedents de força de treball. Això requereix abordar un pla detallat d'estratègia sectorial i de reconversió de les estructures productives que permeti, a mig termini, contrarrestar les tendències a produir un atur creixent que es manifesten en el desenvolupament capitalista dels darrers anys. Per raons òbvies, es tracta d'aconseguir un objectiu d'extrema dificultat, que faci compatible l'impuls sectorial a determinat sector amb capacitat de generar ocupació amb les exigències de les necessitats socials d'amplis sectors de la població. És aquesta, efectivament, una tasca difícil però possible, si s'aborda en el marc d'un debat públic i s'assumeix solidàriament. Pel que fa als incentius a establir, es pot recórrer, entre d'altres, a l'ajut fiscal a la inversió que permeti sensibles reduccions en els costos de finançament de les empreses, reduccions en les quotes de la Seguretat Social, reduccions aranzelàries i facilitats a la importació de bens d'equip, llibertat d'amortització, i règim d'excepció en la concessió de sòl edificable, així com determinats estímuls i ajuts pel costat de la demanda que reforcin l'actuació anterior. Tot això haurà de completar-se amb una política de localització industrial que contrarresti els efectes d'una excessiva concentració de les inversions en les zones més desenvolupades, i impulsi l'especialització i avenç industrial de zones o regions deprimides que comptin amb abundants excedents de mà d'obra, recursos energètics o matèries primes.

(9) Malgrat que la taxa de creixement d'enguany s'aproxima, segons les darreres estimacions, al 4%, l'atur ha crescut considerablement donada l'atonía registrada en la inversió en la major part de l'any. És per això que no es pot assegurar que una taxa del 4,5% generi l'any vinent 200.000 llocs de treball, malgrat la recuperació que es pugui esperar de la inversió i del desitjat canvi de signe en el cicle econòmic. No obstant, l'economia espanyola pot créixer l'any 1979 -sense masses limitacions en el sector exterior- entre un 5 i un 5,5% que, si es recolza en una recuperació de la inversió -i no en el consum- pot permetre la creació d'uns 100.000 a 150.000 llocs de treball.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

2) Substituir l'actual política de lliberalització del sector financer i en particular les Caixes d'Estalvi, per una política d'intervenció i recolzament de l'opció de desenvolupament elegida per la comunitat sobre la base de coeficients que contribueixin a facilitar els fluxes financers que el procés requereix. És a dir, es tracta de posar l'estalvi popular al servei de les prioritats del desenvolupament econòmic i no al servei, progressivament exclusiu, dels interessos privats o de les grans empreses.

3) Establir els límits en que haurà de situar-se l'evolució a mig termini dels sectors en crisi (indústries siderúrgica, naval, de béns d'equip i tèxtil) per a adaptar els plans de finançament a les exigències reals i projectar amb una informació millor el reciclatge de la mà d'obra excedentària.

2.2 Mesures de Política Econòmica a curt termini

Una vegada apuntades les anteriors consideracions en torn a una problemàtica que considerem prèvia a qualsevol actuació, ens referirem ara a les línies generals d'actuació d'una política d'ocupació activa a curt termini que, dins del marc del possible, contribueixi a pal·liar els efectes de la desocupació, superant en totes direccions els raquífics límits de la política del Govern.

Les mesures específiques en que es concreten l'esmentada actuació han estat abordades en molts casos en diferents països de la CEE, o de l'OCDE, i recollides en diverses síntesis com la realitzada recentment per la "European Industrial Relations Review" de manera que no pot dir-se que constitueixin una novetat, encara que si que continguin aspectes que responen a una realitat diferencial. És per això que només tractem de presentar un quadre general d'actuació que permeti la combinació de diverses alternatives, entre les moltes existents, i susceptibles d'aplicació a curt termini.

1) Mesures destinades a fomentar la inversió a algunes activitats i estimular la creació de llocs de treball. Entre altres mesures ens podem referir a les següents:

a) Subvencions a les empreses per lloc de treball creat, la qual cosa pot articular-se be a través de reduccions en els costos de la Seguretat Social durant un període entre sis mesos i un any -que fins ara ha proporcionat alguns resultats acceptables-, o be a través de subvencions directes, com percentatge del salari del primer any, o una quantitat fixa per treballador ocupat. Les esmentades subvencions han d'articular-se establint majors incentius en cas de que es tracti de determinats grups de treballadors (menors de 25 anys, per exemple, o sol·licitants d'una primera ocupació), o en favor de determinats sectors i activitats, la promoció de les quals es consideri prioritària dins d'un marc ben definit de política sectorial, com s'ha assenyalat abans. Igualment haurien d'articular-se tals incentius a favor de l'ocupació tenint en compte altres consideracions com les relacionades amb la localització de les empreses o la seva grandària segons les diferents activitats. En tot cas, es vol insistir en la necessitat de que aquestes mesures a curt termini no tinguin un caràcter indiscriminat, sino selectiu, i responguin a una política sectorial i de localització industrial a més llarg termini tal com s'ha indicat a l'apartat 2.1. El cost d'aquesta actuació pot avaluar-se prèviament sense masses dificultats i adaptar-se a les exigències d'uns recursos limitats, essent probablement la via més operativa, a curt termini, la que s'instrumenti a través de reduccions temporals en els costos de la Seguretat Social, que passarien a càrrec de l'Estat. Es tracta, en definitiva, de compensar el cost marginal que s'oposa per les empreses l'augment de plantilles, fomentant així la creació de llocs de treball.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

- 2) Foment de llocs de treball públics en determinats sectors entre els que es relacionen els següents:
- a) Inversions en educació accelerant el programa de realitzacions previ en la construcció de centres escolars i augment de les places dotades en els diferents nivells d'ensenyament. Per a evitar les demores i els retards que s'han registrat en els programes ja acceptats pel govern -Pactes de la Moncloa- sembla necessari abordar mesures legislatives urgents que permetin disposar de sòl urbà suficient i crèdits-pont de les caixes d'estalvi que cobreixin les necessitats de finançament a molt curt termini.
 - b) Infraestructura de transport: millora de la xarxa de transport urbà, millora de la xarxa viària secundària o de trànsit comarcal i rural, millora de la xarxa viària principal (millora de pis?, amplada de la via, supressió del trànsit per per poblacions accelerant els projectes en curs, etc.).
 - c) Mesures d'estímul a la construcció de vivendes i acceleració de les realitzacions de programes públics, el retard dels quals resulta incompreensible en una situació crítica com l'actual. En aquest sentit sembla absolutament necessari reduir els costos de finançament que s'han vist fortament elevats com a conseqüència de la liberalització imposada als fons de finançament de les Caixes d'estalvis, cada dia més al servei dels interessos privats, la qual cosa repercuteix sobre els costos de les empreses i, en definitiva, sobre la demanda de vivendes.
 - d) Sanitat i Assistència Social; construcció de centres especials i ambulatoris en les zones més deficitàries i augment de les plantilles de personal mèdic i sanitari.
 - e) Creació d'ocupacions públiques temporals o eventuais en establiments depenents de l'Estat, com els Ajuntaments, per a treballs especials de tipus cultural o d'interès públic i social (biblioteques, millores de l'entorn i medi ambient, repoblació forestal, millora i neteja de platges, construcció de jardins i llocs d'esbarjo en zones d'elevada aglomeració urbana, etc.) Aquests contractes hauran d'estar limitats en el temps i orientats a fomentar l'ocupació juvenil.
 - f) Finalment, i pel que fa al sector agrícola a les zones de l'Estat on l'atur es presenta amb major virulència (Andalusia i Extremadura, fonamentalment), és necessari afrontar una política decidida de foment de la industrialització, impulsant amb incentius sectorials -veure l'apartat 2.1- la creació de llocs de treball que frenin les elevades taxes d'emigració davant la incapacitat d'ésser absorbibles, donat el ritme previsible de creació de llocs de treball. En tot cas, sembla absolutament necessari abordar una política de reforma de les estructures agràries i de planificació de cultius. En aquesta via no pot descartar-se la possibilitat d'assegurar per part del Ministeri d'Agricultura, en determinades comarques, un nombre mínim de llocs de treball en finques de regadiu i vinyes majors de 50ha; o, en el seu cas, obrir procediments d'expropiació forçosa que contribueixin, d'una vegada, a fomentar la creació de llocs de treball amb moltes d'aquestes comarques amb possibilitat de desenvolupaments i apotenciar una agricultura més orientada a satisfer les exigències de les demandes de productes alimentítics.

3) Subsidi d'atur:

- a) Debat urgent del projecte de llei presentat pel Grup Parlamentari "Socialistas del Congreso", introduint les reformes necessàries que permetin el seu finançament dins d'un marc d'actuació d'una política d'ocupació activa que no pot centrar-se exclusivament en el subsidi d'atur. En tot cas, s'ha d'ampliar el període normal de prestació del subsidi d'atur a 18 mesos, prorrogable, en casos molt especials i amb les correccions que es considerin obligades; s'ha d'extendre als joves que cerquen efectivament una primera ocupació encara que limitant-se el grup subsidiat, per necessitats de finançament, als que tinguin un títol de Formació Professional, i s'ha d'extendre igualment -amb les limitacions que es requereixin- als jornals agrícoles entre els quals l'atur ha arribat a cotes alarmants i difícilment sostenibles. L'actuació del Govern és, al respecte, absolutament marginal, donant-se inclús la paradoxa que els fons del subsidi d'atur es tancaran amb un superavit de 30 mil milions de pessetes, aproximadament, malgrat que l'atur s'ha incrementat per sobre de les previsions contingudes en els Pactes de la Moncloa afectant a uns 200.000 treballadors més durant l'any 1978.
- b) Participació sindical en la intervenció i control del subsidi d'atur, la qual cosa ha de contribuir a eliminar les situacions de frau que a l'actualitat es multipliquen amb relativa freqüència.

4) Foment de la Formació Professional:

- a) Organització de "stage" de formació professional en les grans empreses, establint ajudes, subvencions o avantatges pels empresaris (percepció del salari mínim, reducció de les quotes de la Seguretat Social o abonament d'aquestes per part de l'Estat, etc.). Aquesta actuació per a combatre l'atur juvenil té l'avantatge de que proporciona als joves l'experiència que necessiten per a accedir a un treball i per aquest caràcter de complementarietat poden veure's compensades els desavantatges d'una relació laboral sota tals condicions excepcionals que, evidentment, tindrien caràcter temporal, preferentment de sis mesos de duració.
- b) Creació de centres estatals de formació -dins del marc del SEAF-PPO- per a joves desocupats orientats cap a aquelles necessitats que requereixen una major urgència.
- c) Participació dels Sindicats en la Política d'ocupació (presència sindical al SEAF-PPC i les Oficines de Col·locació).

- 5) Millores en la distribució de l'Ocupació existent:
- a) Avançar i flexibilitzar l'edat de retir voluntari als 60 anys, implantant la seva aplicació de forma progressiva, començant per determinats sectors en crisi que requereixen una reestructuració de plantilles o la seva reducció.
 - b) Reducció amb caràcter general, encara que també de forma progressiva i selectiva, de la jornada de treball a 40 hores setmanals.
 - c) Estudiar les possibilitats i la conveniència de concedir majors facilitats a la contractació temporal, la flexibilitat d'horaris, el treball a temps parcial, etc. en determinades activitats o responent a situacions especials que requereixin aquest tractament.
 - d) Estudiar els efectes d'un augment de l'escolaritat obligatòria fins als setze anys que permet retardar l'entrada a la vida activa, encara que això resulti de difícil i costosa aplicació a curt termini.
 - e) Establiment de "sostres màxims" setmanals de duració de la jornada laboral que permeti el control i la limitació de les hores extraordinàries. En tot cas, les hores-extres han de ser vigilades sectorialment per les autoritats laborals, que podran, en tot moment, suprimir-les o sancionar-les d'acord amb una actuació selectiva de caràcter sectorial. Per això es requereix informació sobre la importància i transcendència que té en la situació actual l'existència d'hores extres i les circumstàncies de les empreses on existeixen, ja que, en alguns casos, poden estar plenament justificades, o, en d'altres, incidir molt desfavorablement en els costos de les empreses.
- 6) Mesures generals d'aplicació als sectors en crisi:
- a) Participació sindical en els plans de reestructuració i reconversió dels sectors en crisi (siderúrgia, tèxtil i construcció naval).
 - b) Participació sindical en els expedients de regulació d'ocupació.
 - c) Establiment d'un sistema d'ajudes econòmiques a les empreses per a diferir o evitar els acomiadaments en cas de que les dificultats siguin estrictament conjunturals i puguin ser susceptibles de solucions a curt termini. Aquestes ajudes poden consistir en l'abonament de part del salari, o reduccions de les quotes de la Seguretat Social. L'esmentada actuació requerirà els estudis tècnics i financers necessaris que permetin justificar la decisió sobre la base de dificultats conjunturals fàcilment superables.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

3 LES POSSIBILITATS D'ACTUACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA EN LA LLUITA CONTRA
L'ATUR

Tot i que existeixen certs trets diferencials que caracteritzen l'atur que es dóna a Catalunya davant la desocupació que es dóna al conjunt d'Espanya, pot afirmar-se que globalment els problemes que planteja la lluita contra l'atur aquí son similars als que apareixen a la resta de l'Estat. Per això les possibles vies de solució a l'escassetat de llocs de treball s'han de buscar des de Catalunya en direccions semblants que les que es podrien seguir des del Govern central.

A més s'ha de tenir en compte que moltes de les mesures més comuns per combatre l'atur i, en particular, els instruments de regulació de la conjuntura (per exemple, política monetària) cauen quasi totalment en mans de l'Administració Central.

Tanmateix, existeixen possibilitats importants per a instrumentar des de la Generalitat una política de lluita contra l'atur que signifiqui la creació de nous llocs de treball, la satisfacció de la demanda de serveis i un augment de la transparència del mercat de treball. D'aquesta forma es podria aturar l'actual ritme de creixement de l'atur i absorbir-ne una part.

La majoria de les línies d'actuació que indiquem a continuació exigeixen la coordinació de l'actuació dels diversos departaments de la Generalitat.

1) Mesures que impliquen la creació de llocs de treball directament per la Generalitat

a) Coordinació de les Conselleries de Treball i la de Política Territorial i Obres Públiques per a afrontar l'atur mitjançant la política d'habitatge i la construcció de diferents tipus d'obres públiques. En concret es podria començar fent un inventari dels projectes que estan aprovats dels que en un moment o altre es van iniciar i dels que caldria fer, establint prioritats, tenint en compte, com aspecte fonamental, la seva capacitat de creació de llocs de treball.

b) Coordinació per la Generalitat de totes les actuacions de l'Administració perifèrica en matèria d'atur. La Conselleria de Treball hauria d'intervenir en la distribució dels fons de FNPT com en l'assignació per part dels Govern Civils, d'ajuts puntuals contra l'atur com també en l'actuació sobre l'ocupació agrícola (IRYDA, ICONA) assegurant una correcta distribució territorial d'aquests fons d'urgència per la via local o comarcal.

En aquesta direcció s'hauria de recollir informació sobre la quantitat i qualificació dels aturats per municipis, de manera que, seleccionats els casos amb més necessitat d'actuació, la Generalitat intervingui en l'assignació i la gestió dels plans d'inversió del FNPT i dels extraordinaris que s'estableixin.

c) Caldria contemplar la possibilitat de crear formes d'empresa pública catalana a partir de la compra d'empreses que, essent rentables als empresaris decideixen tancar per dificultats a curt termini. Evidentment, això no hauria de convertir-se en un mitjà per socialitzar pèrdues, revenent després l'empresa.

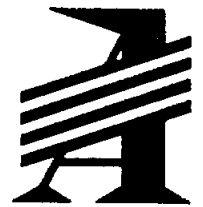

- d) Pel que fa a la Administració local, caldria donar preferència i coordinar les actuacions dels municipis de Catalunya en despesa pública dedicades a equipaments que ara es posin en marxa i a serveis col·lectius que permetin actuar sobre l'atur a nivell municipal. Igualment es podrien programar actuacions puntuals de la Generalitat amb les comarques forestals de Catalunya en ordre a diverses iniciatives (netejar boscos, etc.).
- e) Pel que fa a l'agricultura s'hauria de fomentar una política de inversions a les comarques agrícoles per racionalitzar tant la gestió de les empreses agrícoles i ramaderes com per a evitar l'èxode rural que els altres sectors no poden absorbir.
- f) Caldria prendre unes mesures en relació a la PIMEC, que, com sabem, absorbeix una enorme majoria de la població ocupada a Catalunya. En aquesta direcció es podria crear un gabinet o Institut de la PIMEC amb les funcions d'assessorament, recolzament tècnic, impuls d'iniciatives i, naturalment, ajut financer. Pel que fa a aquest darrer aspecte, l'ajut financer podria impulsar-se amb iniciatives del tipus de societats de Garantia Mútua.
- g) Les Caixes d'Estalvi de Catalunya haurien de ser un instrument d'ajut financer en la lluita contra l'atur. En aquest sentit, la Generalitat hauria d'establir amb la Federació Catalana de Caixes una política selectiva de crèdits que permeti impulsar determinats sectors econòmics, certes comarques, així com ajudar a la PIMEC a la qual ens hem referit abans
- h) Les empreses cooperatives poden ser un instrument prou vàlid de política d'ocupació. L'impuls i l'ajut a aquest tipus d'empreses des de la Generalitat podria concretar-se en la creació d'un Institut de crèdit cooperatiu avenç del moviment cooperatiu.
- 2) Mesures destinades a millorar el funcionament del mercat de treball
- a) Apareix necessària la transferència del SEAF-PPO per permetre la direcció de les oficines de col·locació des de Catalunya, agilitzant així el seu funcionament; permetent una adequació molt més efectiva d'ofertes i demandes de treball. Alhora podria impulsar-se l'orientació professional per prevenir desajusts futurs en el mercat de treball, la Conselleria hauria d'intervenir en la gestió del subsidi d'atur i les altres prestacions socials.
- b) Ampliar millorar els serveis de formació professional.

Com es pot veure les possibilitats d'actuació no són poques. Cal ara trobar les formes d'instrumentació d'aquestes propostes per poder fer passos endavant en la lluita contra l'atur.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 2

MESURES CONTRA L'ATUR EN EL PLA
DE LA POLÍTICA ECONÒMICA

PRESENTADA PER: Lliga Comunista Revolucionària

MEDIDAS CONTRA EL PARO EN EL PLANO DE LA POLÍTICA ECONÓMICA

- 1) *Frente a la situación de paro, y a la orientación del Gobierno son necesarias medidas radicales en política económica*

Contabilizando los jóvenes que buscan empleo por primera vez y todos aquellos trabajadores, especialmente mujeres, que han desistido ya de la búsqueda de empleo al no conseguirlo en los primeros intentos y dada la situación, más el millón de parados que existen según las cifras oficiales, nos encontramos con la existencia de alrededor de 1.500.000 parados.

Esta alarmante cifra muestra la realidad de la incidencia del paro entre la población trabajadora, muestra cómo la falta de empleo es el problema más grave en la situación económica que atravesamos.

Pero frente a este problema no se han dado todavía soluciones. El real decreto ley del 27/12/78 en el que se establece la orientación económica del Gobierno para este año, no supone ningún paso serio en la solución del paro, sino que determina una orientación económica que va a seguir generando paro. 150.000 son los puestos de trabajo prometidos por Abril Martorell, pero ni siquiera estos puestos de trabajo están garantizados, ya que su creación está subordinada a la aceptación de los trabajadores del decreto ley, que entre otras cosas planea una congelación salarial inadmisibile para los trabajadores, que supone una importante pérdida de su poder adquisitivo. Pero ni aunque quedaran garantizados serían suficientes para absorber los 250.000 puestos nuevos de trabajo que exige el crecimiento vegetativo de la población. Además de que no van a cesar los problemas en el campo, donde se producirán pérdidas de empleo, ni los despidos y cierres de empresa en los sectores afectados por la crisis. Con lo que de cumplirse los proyectos del actual Gobierno de UCD, el paro aumentará en cifras similares a las del año pasado, si no más.

Sin embargo no sólo esta política económica emprendida por UCD no soluciona, sino que agrava los problemas del paro, sin que por otra parte en los presupuestos se prevean asignaciones suficientes para cubrir la asignación de un subsidio a los ya desempleados, sino que además tenemos otro ejemplo de política económica que nos sirve para solucionar los problemas del paro: la llevada a cabo con los pactos de la Moncloa.

Para el Gobierno de la UCD, claro defensor de los intereses empresariales, el pacto de la Moncloa tenía una gran utilidad. Pero los partidos que en representación de los trabajadores los firmaron, el PSC-PSOE y el PSUC-PCE, justificaron dicha firma porque, decían, era la única manera de solucionar la crisis económica y la problemática del paro. La mejora de la inflación (hecha sobre la base de pérdida de poder adquisitivo de los trabajadores) y la mejor situación de la balanza de pagos por C/C se han hecho a costa de generar paro, como era de prever con una política de austeridad como la fijada en los pactos de la Moncloa. En el primer semestre de 1978 el aumento de los parados era de 214.000, mientras el subsidio de paro sólo cubría 100.000 nuevas asignaciones. 2.579.000 jóvenes menores de 25 años trabajaban a finales de 1977, mientras que esta cifra se veía reducida a 2.429.000 a mediados de 1978.

Así, pues, nos encontramos con dos claros ejemplos de política económica que no sirven para solucionar el problema del paro. La de los pactos sociales, como el de la Moncloa, que mejoró la situación de los empresarios a costa de aumentar el paro. La del decreto-ley de congelación salarial de este año, que va a seguir aumentándolo. Por ello buscar una alternativa real para la solución del paro, no puede pasar por ninguno de esos dos tipos de política económica, sino más bien ha de ser de abierta oposición a los mismos. Es de resaltar también que las medidas parciales que se puedan tomar para solucionar el problema no tendrán ninguna eficacia si no se encuentran acompañadas de una política económica adecuada, que no puede ser otra que la que tenga una clara orientación de defender los intereses de los trabajadores frente a las tentativas de la

burguesía de hacer pagar la crisis a los trabajadores, entre otras medidas, por medio del incremento del paro. Se trata precisamente de lo contrario, de exigir una política económica que defienda el empleo y se oriente como tarea prioritaria la creación de nuevos puestos de trabajo, haciendo pagar las consecuencias de la crisis a quienes la han creado, los capitalistas y su sistema, ofreciendo alternativas que supongan una solución real al paro, lo que significa, debiliten profundamente el sistema capitalista, permitan situarse en mejores condiciones para avanzar al socialismo. Es así de simple como se plantea el problema, pero a la vez así de complejo y difícil, con la conciencia clara de que no existen salidas de compromiso que, o se orientan a defender a los trabajadores, o benefician al capital.

II) *Propuesta general de política económica para solucionar el paro y función de los trabajadores y sindicatos en la propuesta*

Las medidas de política económica han de ir acompañadas de otras en el terreno de las relaciones laborales, de la legislación, de la atención a la juventud y a la mujer, de las soluciones a otros sectores específicos, de una nueva orientación de la formación profesional, y de dibujar el papel de las instituciones de Catalunya en la solución del paro, como ya se tratan en otras ponencias. Se trata de propuestas coordinadas, las unas sin las otras no servirían; por eso es tan importante fijar objetivos imprescindibles en el campo de la política económica:

1. *Política presupuestaria*

Los ejes de la política presupuestaria han de ser los de sacar el dinero de donde lo hay, es decir, del beneficio capitalista, para atender los subsidios de los parados, pero sobre todo para ampliar la inversión pública creando puestos de trabajo. Por ello se propone:

— *Reforma fiscal en profundidad.* Los impuestos indirectos y el antiguo IRTP siguen siendo la fuente de ingresos mayor del Estado. Es decir, que es la población trabajadora la que sigue pagando los costes. Se trata de gravar especialmente sobre el beneficio, sobre las rentas y sobre el patrimonio, por medio de un impuesto directo claramente progresivo, para así recaudar el dinero necesario para hacer frente a los gastos que la situación de paro y su solución acarrea.

— *La inversión pública* ha de ser la principal orientación de esta recaudación.

— *Control de los sindicatos obreros* del gasto público, planteando exigencias a la hora de elaborar el presupuesto, con tal de orientarlo a la solución del paro. Control de todas las ayudas a la inversión y derecho de veto sobre las mismas por parte de los sindicatos.

— *No se puede aceptar la ayuda a la inversión privada*, tal como propone el Gobierno, y mucho menos orientada a los sectores rentables desde el punto de vista capitalista, en detrimento de los que atraviesan la crisis. Las ayudas han de estar dirigidas hacia el pequeño propietario agrícola, para evitar su ruina absoluta que tanto desempleo produce, ha de estar orientada a las cooperativas, etc...

— La política de degravación fiscal y de la S. S. a las empresas que emplean nuevos trabajadores, no da resultados prácticos, sólo sirve para que las empresas mantengan gran número de trabajadores eventuales y no fijos, pues le permite beneficiarse de los descuentos en las cotizaciones. Además de que sólo sirve también para disminuir la aportación empresarial a la recaudación del presupuesto.

2. *Inversión pública*

Si tan importante es precisamente una buena política presupuestaria y una reforma fiscal en profundidad es para tener los medios de realización de un plan de obras públicas que además de crear puestos de trabajo, mejore la calidad de la vida. Por ello sería necesario hacer un estudio, que el Gobierno jamás iniciará, sobre cuáles son las necesidades a cubrir en escuela, sanidad, vivienda, etc..., y cuántos puestos de trabajo crearía la realización de estos servicios necesarios, así como el dinero a invertir en ello, etcétera..., para exigir de la Administración su realización inmediata. Algunos ejemplos sobre la orientación de la inversión pública:

— *Educación.* Hay que tener en cuenta que ni siquiera se han cumplido las promesas de 700.000 puestos escolares que estaban previstos en los pactos de la Moncloa. Pero además que la necesaria formación profesional exige también dar pasos serios en ese sentido.

— *Vivienda.* Hemos de anotar aquí la incidencia que tiene la especulación del suelo urbano sobre el encarecimiento del costo de la vivienda.

En el desarrollo de un plan de viviendas sociales se deberían tomar medidas de expropiación del suelo urbano en manos de los especuladores, sin ningún tipo de indemnización.

— *Transporte.* Que mejore la red de comunicaciones urbanas e interurbanas en tan pésimas condiciones hoy.

— *Sanidad.* Acabando con la falta actual de hospitales y ambulatorios particularmente en las comarcas.

— *Otros servicios,* como la conservación de montes y la defensa del medio ambiente, etc...

3. *La Banca y el crédito*

La función de la Banca y el crédito y su incidencia sobre la inversión es de primera importancia. Hoy tanto la Banca oficial, como la Banca privada orientan sus créditos de manera que los sectores en crisis, y especialmente la PYME, se encuentran con serias dificultades financieras y sin créditos, que obligan a cerrar multitud de empresas, porque los créditos sólo se ofrecen a la gran empresa, a los monopolios, rentables desde el punto de vista capitalista, que acumulan cada vez más poder, llevando a la quiebra a la pequeña empresa y con ello generando paro. Por lo que son necesarias las siguientes medidas:

— *Control de los sindicatos obreros sobre la Banca oficial,* para impedir que actúe como lo hace en favor de los monopolios y en detrimento de la PYME.

— *Nacionalización de los canales de crédito,* bajo control de los sindicatos obreros, para que se oriente el crédito en función de garantizar la creación de puestos de trabajo e impedir los cierres.

— *Intervención sobre las «Caixes d'Estalvis»,* formadas por el pequeño ahorro y que gozan de ayuda oficial y participación de la Administración. De inmediato se trata de evitar que los actuales procesos de fusión lleven a las «Caixes» a introducirse de lleno en la Banca privada, y hay que darles una función favorable a los trabajadores tanto en su orientación crediticia, como en ayudas, subvenciones, etc..., para crear puestos de trabajo. Control de los sindicatos sobre las «Caixes» para impedir su manipulación en favor de los intereses del gran capital financiero.

— *Ayuda crediticia a la Pequeña y Mediana Empresa* que es la que, por dificultades de cré-

dito la gran mayoría de las veces, genera más despidos; y donde por razones de competitividad los trabajadores y trabajadoras se ven sometidos a una mayor explotación.

— *Orientación del crédito sobre los sectores en que,* según un plan establecido por los trabajadores, sea más necesaria la inversión para proteger el empleo y crear puestos de trabajo.

4. *Reestructuraciones sectoriales*

En primer lugar es necesaria la elaboración de un plan global que tenga en cuenta la existencia de sectores con una crisis más desarrollada (Textil, Naval, Siderometalurgia, Construcción, Automoción...) y que se guíe por los siguientes criterios: llevar a cabo las reconversiones necesarias para crear nuevos puestos de trabajo, proteger y ampliar según las condiciones de cada sector los puestos existentes. Se trata de un plan en el que las medidas que se propongan supongan la absorción inmediata de los puestos de trabajo que se pudieran perder en la reestructuración.

El papel del sector público es muy importante, en el plan se ha de dar una orientación clara al crédito, al gasto público, se propondrán las nacionalizaciones sin indemnización necesarias para garantizar el empleo y se habrá de plantear una política de clara expansión de la empresa pública, frente a todos los intentos de privatización actuales de la burguesía. Es imprescindible el control de los sindicatos del conjunto del sector público a todos los niveles.

La agricultura se encuentra desde hace algunas décadas en una situación desastrosa. La modernización del campo ha multiplicado inmediatamente el paro. Y son hoy las zonas agrarias más importantes las más afectadas por el paro. Con una solución radical al problema de la agricultura, no sólo se daría trabajo a los parados del campo, sino que se eliminaría una de las principales fuentes de paro. Pero una solución en este sentido sólo puede pasar por, entre otras, las siguientes medidas:

— *Reforma agraria,* que bajo la lógica de «la tierra para el que la trabaja» signifique en primer lugar la expropiación de los terrenos sin cultivar, para ofrecerlos gratuitamente al cultivo por los parados del campo. Pero también obligatoriedad de empleo para un tanto por ciento de trabajadores por hectárea, que permita absorber el paro.

En el caso de no cumplimiento de esta norma, expropiación inmediata de las grandes propiedades y latifundios. Expropiación de los latifundios más grandes y entrega de ellos a los agricultores y jornaleros.

— Ayudas al cooperativismo agrícola. Ayudas a los sectores más atrasados del campo para la modernización, etc...

— Racionalización y orientación de la producción, para impedir la pérdida, por abundancia, de las cosechas.

— Política de precios que tienda sobre todo a eliminar al intermediario que encarece los productos en el mercado, mientras el agricultor se ve en muchos casos llevado a la miseria y tiene que dejar el campo, o no contratar jornaleros de ayuda, etc., incrementando el paro.

5. *La empresa pública*

Hay que acabar con la política de privatización que pretende el Gobierno sobre la empresa pública. Los dos casos más importantes son los del INI y la S.S. Las razones son evidentes, en lo que respecta al paro; cogiendo por ejemplo el caso de la venta de SEAT a FIAT, nos encontraríamos inmediatamente con problemas de reestructuración en la misma SEAT, que traerían despidos, pero sobre todo con la crisis segura para las empresas auxiliares de SEAT, que ocupan un volumen de unos 250.000 trabajadores.

Más que privatización, hay que darle contrariamente una expansión a la empresa pública, por medio de las nacionalizaciones necesarias para solucionar la crisis de los distintos sectores, por medio de la nacionalizaciones que hay que realizar ante muchas de las propuestas de expedientes de regulación. Pero la empresa pública no se debe orientar únicamente a los sectores no rentables, para que una vez que las empresas se hacen rentables devolverlo a manos privadas como ha hecho el INI bajo el franquismo, sino que debe buscar la permanencia y rentabilidad de esas empresas haciéndolas capaces de generar empleo y de reconvertirse si es necesario para ello.

Precisamente en el sector público, donde los recursos son sacados de la población trabajadora, precisamente en las empresas nacionalizadas es donde más amplio ha de ser el control obrero. Por ello se propone desde el control de los sindicatos sobre el INI hasta el control de las secciones sindicales, asambleas y comités o represen-

tantes de los trabajadores de las empresas donde intervenga el Estado. Control que ha de servir para evitar la pérdida de empleo, para garantizar la creación de nuevos puestos de trabajo.

6. *Catalunya necesita competencias*

Aunque el tema pertenece a otra ponencia, es necesario señalar que es imprescindible que Catalunya tenga las competencias necesarias en estos campos: en la recaudación y el presupuesto, en la orientación del gasto público, en las inversiones públicas, en la nacionalización de los canales de crédito y en la intervención sobre la banca oficial y las Caixes d'Estalvis, en las reestructuraciones sectoriales, en el campo, como posibilidad de nacionalizar y expropiar, en la empresa pública con la creación de una empresa pública nacional catalana. Que también en el ámbito de Catalunya se ejerza el control de los sindicatos.

Pero también es necesario que todas estas medidas de política económica globales tengan una dimensión por comarcas y municipios, dando las posibilidades necesarias en estos ámbitos para poder tomar las medidas oportunas, sobre propuestas de reestructuraciones en una comarca o municipio garantizando los puestos de trabajo que se puedan perder porque se crean nuevos en la misma zona, llevando a cabo la inversión pública que permita cubrir las necesidades a esos niveles, etc.

III) *Medidas urgentes*

Todo lo explicado anteriormente debería ser la política económica a llevar adelante, a exigir su aplicación para solucionar realmente los problemas del paro. Pero como no es ésta la orientación del Gobierno, sino algo que hay que imponerle con la movilización y presión sindical, es necesario resaltar cuáles son las medidas más urgentes que se habrían de tomar:

- Reforma Fiscal.
- Control de los sindicatos del presupuesto y el gasto público, que ha de ir orientado a solucionar el paro.
- Inversión pública.
- No aceptar la privatización de la empresa pública y control de los sindicatos del INI.

- Control de los sindicatos de la Banca Oficial. Orientación del crédito a paliar el paro.
- Control sobre las Caixes d'Estalvis, orientación del crédito y subvenciones a paliar el paro, a permitir soluciones a nivel municipal y comarcal.
- Reforma agraria.
- Reforma del sector pesquero.
- Reestructuraciones según un plan elaborado por los sindicatos de los sectores en crisis: textil, naval, siderometalurgia, automoción, construcción, etc...

IV) *En el campo sindical y político*

Hemos analizado en el primer punto que ni la salida propuesta en el reciente Decreto-ley de 27/12/78, ni la propuesta en los Pactos de la Moncloa solucionan realmente el problema del paro. Se podría analizar también que las medidas emprendidas tipo reducciones de las cotizaciones a la S.S. o facilidad para los contratos eventuales, etc., no sirven para crear ni siquiera una pequeña parte de puestos de trabajo. Lo que lleva a la conclusión de que solamente un plan general que ataque la crisis en sus raíces puede solucionar la problemática del paro. Se trata de una lucha de fuerzas entre la burguesía que pugna por hacer pagar la crisis a las trabajadoras y trabajadores de la ciudad y del campo, y éstas y éstos que se ven obligados a defenderse de la crisis pugnando por mantener su poder adquisitivo e impedir el paro. Sólo puede solucionar de

inmediato el paro la realización de una propuesta de medidas en profundidad como la que antes hemos expuesto, que atacan el beneficio capitalista y refuerzan el control de los trabajadores.

Por esto, un programa de soluciones como el propuesto es necesario imponerlo para su realización. Por esto es necesario la unidad de todas las fuerzas y partidos obreros, de todos los sindicatos para exigir la realización de dicho programa y para organizar la movilización necesaria para imponerlo. Si la orientación económica del Gobierno, si el Decreto-ley sigue adelante, habrá más paro todavía, por ello hay que movilizarse contra él. Unidad sindical pues contra el paro, unidad para exigir un programa de soluciones que defienda los intereses de los trabajadores de la ciudad y del campo, unidad en la movilización para conseguirlo.

Ahora bien, muchas de las medidas que se proponen, y no podría ser de otra manera, tienen un claro sentido anticapitalista. El Gobierno de UCD no va a tomar esas medidas ni va a solucionar el paro. Ningún gobierno burgués, ni de coalición con la burguesía podrá hacerlo, por lo que en el terreno político es necesario plantear la exigencia de un gobierno socialista, basado en los partidos obreros mayoritarios, el PSOE y el PCE. Sea cual sea la forma más concreta de Gobierno (PSOE-PCE, o PSOE apoyado por el PCE), la formación de un gobierno de unidad obrera es imprescindible para tomar esas medidas que se proponen en plan, su carácter de gobierno socialista le vendrá dado precisamente, porque habrá de tomar esas medidas, apoyándose para ello en los sindicatos, en la movilización de la población trabajadora.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 2
MESURES CONTRA L'ATUR EN EL PLA
DE LA POLÍTICA ECONÒMICA

**PRESENTADA PER: Convergència Democràtica
de Catalunya**
RAFAEL HINOJOSA

INTRODUCCIÓ

Estem tractant un greu problema, l'atur en l'Estat i especialment a Catalunya. El problema és greu, ja que afecta a les persones i, concretament a les persones treballadores i a les seves famílies en primer grau; afecta també a la Societat i lògicament a tots nosaltres, els qui d'una forma o una altra participem en aquestes jornades.

Per la meua part, tinc por que els obrers en atur posin la seva fe i l'esperança en aquestes jornades, creient que els seus problemes quedaran, d'alguna manera, resolts. Si això fos així, es produiria un perillós desencant quan comprovem que les jornades solament han servit per a constatar un problema que ells estan vivint a la seva carn, i del qual no necessiten constatació alguna, ans al contrari solucions concretes i urgents.

Jo em temo i crec que tots estarem d'acord amb això, que aquestes jornades aconseguiran — malgrat la bona fe i l'entusiasme de la Conselleria de Treball — res positiu per a aquests milers d'homes aturats que probablement llegiran a la premsa les ressenyes d'aquestes jornades, confiant veure alguna solució al seu problema. I és que per a resoldre aquest problema, cal tenir el poder necessari per aplicar les solucions teòriques que aquí s'estan barrejant. Aquest poder malauradament no està a les nostres mans ni de la Conselleria de Treball.

INVENTARI DELS ATURATS

A la pàgina n.º 7 de la ponència del Sr. Santiago Roldan, ens ofereix un quadre sobre els milers d'aturats per sectors de producció: agricultura, indústria, etc. Malgrat tot, crec que falta — i haurà que fer-ho — un inventari real dels aturats a Catalunya, en el que s'especifiquin:

- Número d'aturats per sectors.
- Edat dels aturats, agrupant-los a raó de la mateixa.

- Especialitat professional en el seu sector.
- Sexe.
- Número de persones depenents de cadacun d'ells.
- Estat físic.
- Totes les dades que puguin servir per a tenir una radiografia perfecta de les necessitats concretes dels aturats en qüestió, fent el mateix amb els aspirants al seu primer lloc de treball.

Amb aquestes dades a les mans, haurà d'estudiar, d'immediat, les persones que per edat, estat físic, estat social, etc., poden ser jubilats o bé passats al servei de llarga malaltia. Quants poden ser reciclats en altres sectors de la producció, prèvia una preparació accelerada en el SAE PPO o una altra institució adequada, i finalment quants han de romandre en l'assegurança d'atur.

ASSEGURANÇA D'ATUR

És vital que d'una vegada s'instrumentalitzin un sistema de control efectiu del diner en atur. La Conselleria de Treball ha de poder disposar de mitjans coercitius per aconseguir un control rigorós de les persones que estiguin cobrant l'assegurança d'atur i que utilitzant la picaresca, tan abundant en el nostre país, realitzen altres treballs de tipus lliure, com per exemple la venda a comissió en sectors de béns de consum i serveis. A aquest control s'han de sumar les sindicals.

Per una altra banda, l'assegurança d'atur no hauria d'ésser l'instrument clandestí de les regularitzacions de plantilles. Advocats laboralistes, obrers i patrons, puguin pactar acords d'acomodament, prèvies indemnitzacions pactades amb els obrers i utilitzar la Magistratura de Treball com a simple trampolí per a previ acte de «conciliació», passar a l'assegurança d'atur.

Conec casos concrets, com suposo que tots els assistents a aquestes Jornades, de treballadors que proposen a l'Empresa la seva cessació, previ acord d'una quantitat i la garantia de l'assegurança, tantes vegades citat.

L'honest seria qüestionar públicament l'atur, és a dir, hauríem de respondre a la següent pregunta: La marxa de les empreses catalanes i espanyoles, poden mantenir-se i aconseguir un mínim de rendabilitat sense una adequació de les seves plantilles? I si, com jo penso, les respostes són NO, hauríem que demanar les majors garanties d'equitat, el major control, la participació de les sindicals, dels comitès d'empresa, etc., a fi d'evitar arbitrarietats, però anar decididament a la flexibilització de les plantilles.

De no respondre sincera i públicament a aquesta qüestió, ens trobarem amb constants ruptures i plantilles senceres incrementant la nòmina dels aturats.

NOUS LLOCS DE TREBALL

CDC planteja en la seva anàlisi de «LA SITUACIÓ ECONÒMICA», pàgina 25, una sèrie de consideracions. Sense l'atenció de les quals, no serà possible enfrontar-se, amb garanties d'èxit, al problema de l'atur.

CDC diu:

«ATUR.»

«Plantejem la necessitat d'inaugurar una nova estratègia contra l'atur, una estratègia fonamentada en polítiques microeconòmiques que utilitzen el joc dels preus relatius per a millorar els nivells d'ocupació.

— Política de finançament de les quotes de la Seguretat Social: cal una política fiscal no penalitzadora de la creació de llocs de treball, per tant una major participació de l'Estat en els recursos de la S. S. En aquest sentit hauria d'avan-

çar-se l'objectiu de finançament del 20 % a càrrec dels pressupostos de l'Estat al 1981, en lloc del 1983, com estableixen els Pactes de la Moncloa. Pel 1985 la participació estatal hauria d'ésser del 30 %.

— Política de despesa i d'inversió pública que afavoreixi les inversions a sectors d'ocupació intensiva en mà d'obra, evitant la promoció de sectors de capital intensiu lligats a un model d'industrialització ara en crisi.

— Flexibilització temporal de l'ocupació a través de determinats mecanismes específics, com la regulació automàtica de la jornada de treball, en sectors de producció estacional.

— Reestructuració de plantilles amb les degudes garanties i supervisió dels sindicats i organitzacions empresarials, per tal de realitzar la imprescindible reconversió de la base productiva.

— Reciclatge de la població en atur, que tota la política de reconversió industrial reclama.

— Potenciar les oficines locals d'ocupació, en les quals han d'intervenir les organitzacions sindicals i empresarials per a supervisar-ne l'actuació i impulsar els centres de formació professional.

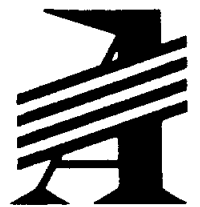
— Fer possible la contractació temporal per un període màxim de 2 anys de les persones que acudeixin per primera vegada al mercat de treball i les que tinguin més de 55 anys i estiguin en atur forçós, amb el finançament de les quotes de la Seguretat Social totalment dels pressupostos de l'Estat.»

Aquestes mesures hauran d'anar acompanyades d'una adequada política d'inversions, d'un seriós programa d'ajut a la petita i mitjana empresa, sense la qual el país no pot funcionar.

Finalment, diguem que tenim l'obligació de no defraudar a les persones en atur, creant-los-hi demagògiques esperances d'un lloc de treball a curt plaç, sense impulsar un programa seriós d'ajut a l'Empresa.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 2

**MESURES CONTRA L'ATUR EN EL PLA
DE LA POLÍTICA ECONÒMICA**

**PRESENTADA PER: Frederic Segura i Roda
Universitat Autònoma de
Barcelona**

EL PROBLEMA DE L'ATUR: ORIGENS I SOLUCIONS

Frederic Segura i Roda

FACTORS CAUSALS

Molts dels treballs que tracten el problema de l'atur, i aquí cal incloure-hi alguns dels treballs presentats a les Jornades, tenen una estructura temàtica similar. Primer, una descripció de la situació present; segon, una llista de propostes per a lluitar contra l'atur en les àrees específiques de cada treball. En general manca un tractament satisfactori de la qüestió dels orígens i gènesi de la crisi actual. Això és lamentable. Sense una prèvia anàlisi causal, ni la descripció de la situació actual pot ser una descripció verament cognitiva, ni el llistat de propostes pot presentar-se com una conseqüència lògica dels arguments anteriors. En aquestes circumstàncies els judicis de valor i les simpaties polítiques dels autors no resten ni mínimament acotades, tot disposant de molts més graus de llibertat per a manifestar-se.

Potser s'ha d'aclarir que, pel que fa referència a les ponències d'aquestes Jornades sobre l'atur, aquesta manca d'anàlisi causal no és una manca absoluta, sinó relativa. Es tracta, en definitiva, d'una qüestió d'èmfasi que presenta variacions no menyspreables entre els diferents treballs i que, a més a més, té possiblement un relleu molt minvat pels temes més específics.

En tot cas una breu explicació de les causes de l'atur no sembla gens superflua. A aquests efectes la situació actual d'atur generalitzat, sense precedents en la recent història econòmica espanyola i catalana, pot conceptuar-se com resultant del joc sincrònic de quatre factors. Un factor macroeconòmic, relacionat tant amb les baixes taxes d'activitat característiques de la fase actual del cicle econòmic com amb la variabilitat de les taxes d'infla-

ció. Un factor estructural, relacionat amb el procés de reconversió industrial i sectorial encetat l'any 1974. Un factor polític, relacionat amb la reforma institucional i política del capitalisme espanyol. I un factor microeconòmic, relacionat amb el cost relatiu del factor treball.

1. Quant al primer dels factors esmentats, les relacions entre la taxa de creixement del P.I.B. i la creació de nous llocs de treball són, en termes genèrics i qualitatis, prou conegudes. La demanda de treball per part de les empreses és una demanda derivada de la demanda de béns i serveis. Es evident que la conjuntura recessiva té un impacte negatiu sobre els nivells d'ocupació. En aquest sentit, és clar que un dels components de la lluita contra l'atur pot ésser una política de reactivació de la demanda agregada. Dir això no és gens original: forma part de l'ortodòxia dominant.

La inflació és un altre element macroeconòmic que ha repercutit negativament sobre l'atur. En aquest punt val a dir que, contràriament al que pensa molta gent, ha estat molt més perjudicial la gran variabilitat de la taxa d'inflació, característica dels anys setanta, que no pas el seu elevat valor mitjà. Una taxa elevada que es manté dins d'una banda estreta de fluctuació és una taxa que no presenta greus problemes de predicció. En canvi una taxa molt variable dificulta enormement els càlculs econòmics i financers, tot augmentant la incertesa general i el risc de qualsevol inversió.

2. La situació d'atur generalitzada té també un factor causal de tipus estructural. Aquest factor té el seu origen mediat en l'exhauriment del tipus de creixement dels anys seixanta i el seu origen immediat en la quaduplicació del preu del petroli a finals de l'any 1973. Un impacte d'aquesta magnitud actua pel costat de l'oferta agregada reduint, ceteris paribus, el potencial de creixement del sistema econòmic. Més concretament, es tracta d'un canvi important en l'estructura dels preus dels inouls industrials el qual genera una disminució en el valor econòmic de totes les instal·lacions i activitats que foren dissenyades per un règim d'energia barata.

ta. Es a dir: el canvi de preus no afecta a la capacitat màxima instal·lada, ES UNA DADA TÈCNICA, PERÒ SI QUE doncs això disminueix els percentatges òptims d'utilització de les dites capacitats, ja que això és una dada econòmica. I aquest esdeveniment té, obviament, una repercussió negativa sobre la demanda total de mà d'obra.

Ara bé, la transformació d'un règim d'energia barata en un règim d'energia cara també converteix en rendables activitats que abans no ho eren i, més, generalment, provoca una redefinició de nous sectors punta i una reestructuració de tot el sistema productiu. Es tracta, però, d'un procés que requereix temps per a desenvolupar-se. Al principi és força difícil de preveure la nova estructura de l'oferta agregada que s'obtindrà com resultat d'aquest procés; no resulta fàcil dirigir la inversió sobre les noves condicions; els ajustaments de les decisions rellevants tant a nivell públic com a nivell privat són doncs forçosament lents i graduals. I en aquest període transicional, de redefinició del model de creixement, les taxes d'ocupació romanen a nivells molt baixos, sobretot pels treballadors localitzats als sectors que la nova situació converteix en obsolescents o bé pels treballadors que cerquen la primera ocupació.

3. En el període 1975-1978 l'atur ha tingut un factor explicatiu addicional: la reforma política i institucional de l'Estat espanyol. Per motius de marketing hom ha repetit que la democràcia no ens ha portat ni la crisi ni l'atur. Això és veritat, però només parcialment. La democràcia no ha portat la crisi, que és una crisi generalitzada a nivell mundial, però en l'àmbit de l'Estat espanyol és indiscutible que la democràcia sí ha generat un aprofundiment de la crisi. La negació d'això només pot fer-se des d'un desconeixement de les lleis que regeixen el comportament de la inversió privada. Una forta inversió privada no és incompatible, evidentment, amb un règim democràtic, però sí que ho és amb el grau d'incertesa típic de qualsevol reforma profunda de l'ordenament institucional. I ho és, sobretot, quan aquesta reforma es fa en un sentit relativament progressiu, en un sentit que implica un afebliment de la força moral i política dels sectors que tradicionalment han gaudit del poder econòmic.

4. El quart factor que contribueix a explicar el problema actual de l'atur és el cost relatiu del factor treball. Abans hom ha esmentat que segons l'ortodòxia dominant l'atur és, fonamentalment, un problema macroeconòmic. Aquesta és la concepció del Secretariat de la OCDE, del programe Fuentes i també la de la gran majoria de les forces polítiques espanyoles. Però és una concepció que cal matitzar. La creació de llocs de treball per part de les empreses no depèn exclusivament ni del creixement del PIB ni de la reestructuració sectorial del sistema econòmic, ni del grau d'incertesa socio-política. La raó és que el treball humà no és l'únic factor de producció doncs competeix en el mercat de factors amb el capital real, es a dir, amb la mecanització dels processos productius. Un increment dels costos laborals provoca una disminució de la demanda de treball, tot generant l'adopció de tècniques productives més intensives en capital. Una disminució dels costos laborals té efectes contraris. En resum: la demanda de treball, i per tant les taxes d'ocupació i d'atur, també depenen del joc dels preus relatius i, més concretament, dels costos laborals amb relació als costos de capital.

Dins aquesta concepció microeconòmica hi ha un element que des del 1972 ha hagut d'influir molt negativament sobre els nivells d'ocupació. Es tracta de l'extraordinari augment en la base de cotització generat per la Llei de Finançament i perfeccionament de la Seguretat Social. El quadre adjunt dóna una idea del seu impacte.

Anys	Números index	
	Cotitzacions S.S.	Cost de la vida
1972	100	100
1977	598	236

ALGUNES IMPLICACIONS GENÈRIQUES

En base a l'explicació causal de la secció precedent hom pot deduir alguns elements necessaris pel disseny d'una política anti-atur realista.

En primer lloc, i tal com ens recorda Santiago Roldán, hom no pot establir una relació unívoca entre la taxa de creixement del PIB i la creació de llocs de treball. Sobretot hom no pot establir-la mitjançant la extrapolaració estadística del passat en un moment en el qual el sistema econòmic i el sistema de preus estan experimentant canvis notables.

La taula adjunta il·lustra la inutilitat d'aquests tipus d'exercicis.

	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978
Increment % del PIB	5,2	8,5	8,8	5,2	0,9	2,0	2,4	3,1
taxa oficial d'atur	1,5	2,1	2,4	2,9	4,7	5,3	6,3	7,2

En aquest sentit cal reflexionar també sobre el no acompliment de les previsions pel 1978 fetes en el "Programa de Saneamiento y Reforma Económica" i en els Acords de la Moncloa. Hom va preveure una inflació del 22% però de fet ha estat del 16%. Hom va preveure un augment de l'atur en 100.000 persones amb una taxa de creixement real del PIB de l'1,1%, però de fet l'atur ha augmentat en més de 270.000 persones, malgrat que el creixement del PIB ha estat del 3,1%. En resum, pel disseny de polítiques contra l'atur les relacions unívokes i els quadres macroeconòmics de tipus quantitatiu serveixen de molt poca cosa. Potser són útils per poder fer descripcions retrospectives, però són totalment delusoris com instruments analítics i predictius. La concepció exclusivament macroeconòmica del problema de l'atur és inconsistent amb els fets de la nostra experiència històrica.

Pel que fa referència al paper de la política monetària com possible instrument de lluita contra l'atur, la discussió de la secció anterior suggereix el següent: en la mesura en què la inflació és un fenomen monetari, aquesta pot ésser disminuïda mitjançant una política de control del creixement de les disponibilitats líquides, però en la mesura en què la incertesa general, i per tant el seu impacte negatiu sobre la creació de treball via

inversió, estigui parcialment relacionada amb la variabilitat de la taxa - d'inflació, cal que els objectius de la política monetària siguin complerts regularment, i no solament pel conjunt de l'any com exigeix l'actual estratègia del Banc d'Espanya. L'acompliment continuat dels esmentats objectius, per exemple trimestre a trimestre, és potser més important que l'acompliment mitjà per tot l'any. Un tal acompliment donaria credibilitat als objectius de la política monetària, contribuiria a disminuir la incertesa general i evitaria alts i baixos com els que les disponibilitats líquides i el crèdit han donat durant 1978.

També hem dit que l'atur està relacionat amb l'actual període de reestructuració sectorial i de transició cap a un nou model de creixement. Això suggereix que una altra forma de lluitar contra l'atur és mitjançant el disseny de polítiques destinades a escurçar aquest període transicional, es a dir, mitjançant una política d'acceleració del procés de reconversió. Aquest objectiu pot assolir-se a partir de dues estratègies diferents, segons el protagonisme dominant que a l'esmentat procés es vulgui donar al Sector Públic o al Sector Privat. Aquesta elecció planteja tot una sèrie de problemes i està subjecte a un conjunt de restriccions molt complexes, els quals són objecte d'un breu tractament en la secció següent. Per ara tan sols cal ressenyar la importància que, en tot cas, ha d'assolir la política de reestructuració industrial.

Finalment, el reconeixement que la demanda de treball depèn dels costos relatius dels factors productius implica la conveniència de posar en pràctica mesures que, sense ésser socialment regressives, contribueixin a disminuir el cost relatiu del factor treball. En aquest sentit la mesura més significativa fóra, potser, un augment espectacular en la participació de l'Estat en el finançament de la Seguretat Social. Cal adonar-se que tot el que no sigui una participació del 100% suposa de fet l'establiment d'un impost sobre la creació de llocs de treball. Es doncs convenient accelerar l'augment de les participacions estatals previstes en els Pactes de la Moncloa i anar, el més ràpidament possible, cap a un sistema de finançament indepen-

dent dels nivells d'ocupació. Aquesta solució requeriria un augment de les tarifes de l'impost sobre la renda, però això hauria d'ésser compensat amb l'augment dels salaris oferts pels empresaris, un cop aquests darrers no haguessin de retenir cap quota per a la Seguretat Social. A més a més el finançament via renda seria més progressiu que via cotització.

Dins aquesta concepció microeconòmica del problema de l'atur l'existència d'un salari mínim és contraproduent. L'argument clàssic contra el salari mínim és prou conegut: discrimina contra els treballadors menys qualificats doncs els hi treu un dels instruments (salaris més baixos) que poden disposar per a competir amb els treballadors més qualificats. Pels treballadors en situació d'atur que podrien trobar treball amb salaris per sota del mínim la mesura suposa, de fet, un bloqueig de la seva capacitat negociadora i, per tant, una disminució de la seva capacitat de guany. Dins d'aquesta perspectiva, els treballadors qualificats són els principals beneficiaris de la mesura discriminatòria. L'augment clàssic a favor del salari mínim també és prou conegut: augmenta la renda dels qui aconseguixen treball. El problema amb aquest darrer argument és que inclou una confusió entre objectius (augmentar la renda dels menys qualificats) i instruments (salari mínim). L'augment de renda pot aconseguir-se sense induir efectes discriminatoris via un tractament fiscal favorable dels treballadors menys qualificats. En aquest sentit caldria començar a estudiar la substitució del salari mínim per un impost negatiu sobre la renda de les persones físiques, es a dir, per un sistema de transferències compensatòries a favor de les persones amb rendes més baixes.

EL PAPER RELATIU DELS SECTORS PÚBLIC I PRIVAT

Ja hem dit que, des d'una perspectiva política, les diverses estratègies de reestructuració industrial i sectorial que hom pot proposar poden distingir-se pel protagonisme relatiu assignat als Sectors Públic i Privat. El reforçament del Sector Públic sembla la mesura més adient per escurçar el període transicional abans esmentat, tot fent front a la manca

d'inversions privades, impulsant els sectors més intensius en mà d'obra, redefinint el model de creixement sense seguir criteris de rendabilitat privada i, en general, evitant les irracionalitats, el malversament de recursos i la incoordinació que són típics dels mecanismes de mercat, de l'esperit competitiu i de la iniciativa privada.

En un món com el nostre, en el que sembla dominar una concepció paternalista de l'Estat segons la qual aquest pot resoldre tots els problemes, els arguments anteriors són prou comuns. Ara bé, el reforçament genèric del Sector Públic no pot justificar-se, senzillament, com deducció lògica de tot un llistat de greuges, el contingut del qual no poso en dubte, enfront el Sector Privat. No hi ha prou en identificar les fallides, incoherències i errades a que porta la iniciativa privada. Cal, a més a més, demostrar o argumentar amb persuasió la superioritat relativa de la iniciativa pública. I això, considerant l'experiència de l'empresa pública espanyola i europea, sembla més difícil de fer.

Les forces d'esquerra han estat les primeres en reconèixer que les empreses concessionàries, els monopolis privats, els grans grups industrials i financers i la burocràcia estatal són els principals beneficiaris de l'activitat econòmica del Sector Públic. Doncs bé, després d'aquest reconeixement, que la moderna Teoria Econòmica de l'Empresa Pública i de la Regulació ha racionalitzat amb rigor, sembla incoherent demanar un reforçament del Sector Públic. En aquesta qüestió fóra un error personalitzar. Cal no ésser "naïf" i pensar que tots aquests problemes poden atribuir-se exclusivament al tarannà de determinats buròcrates i polítics. És necessari fugir de concepcions idealistes i, des d'una òptica més materialista i econòmica, adonar-se que les institucions s'han d'analitzar no en funció de la personalitat i de la ideologia declarada dels seus directors i gestors, sinó en funció de l'estructura d'incentius i oportunitats que generen.

Els mecanismes de control de l'activitat econòmica de l'Estat típics de la democràcia clàssica són totalment ineficaços. Al màxim que pot aspirar un Parlament és al control, més o menys intermitent, dels ministres econòmics.

Però amb els procediments avui existents mai no pot aspirar al control dels ministeris, al control no ja del Govern sinò de l'Administració. En aquestes circumstàncies cal ser realistes i reconèixer que l'estratègia potenciadora del Sector Públic dóna als seus patrocinadors i executors uns poders discrecionals que res no garanteix la seva utilització amb criteris de rendabilitat social.

Al costat d'això hi ha una tradició doctrinal molt important segons la qual els mecanismes de mercat són mecanismes de control. Després de tot, una de les tesis principals d'Adam Smith fou que en un context competitiu el lliure joc dels interessos privats genera resultats socialment desitjables. Una tesi que en el seu moment original fou considerada progressista, però que hores d'ara l'idealisme dominant i altres esdeveniments han convertit en tesi conservadora. I, en un cert sentit, ho és: Per una banda l'alliberament del sistema de preus, del sector financer i de la legislació laboral, així com la potenciació de la iniciativa privada, són mesures que augmenten la mobilitat de recursos i poden, per tant, contribuir a escurçar el període de transició d'un règim d'energia barata a un règim d'energia cara. Però també és veritat que són mesures que provoquen un augment en el grau de concentració industrial i financera del sector privat, la qual cosa redueix el paper de la competència, base de la tesi de Smith, tot generant problemes molt semblants als del control del Sector Públic.

La tendència a la concentració del poder econòmic sembla doncs indefugible. El que aquesta concentració es formalitzi via entitats de dret públic o via entitats de dret privat, no és massa rellevant. La qüestió central és la qüestió dels mecanismes de control. Hem doncs d'encetar un esforç intel·lectual i pràctic per trobar mecanismes que facin compatible la concentració tècnica amb la democràcia política i econòmica. En aquest punt els governs autonòmics poden jugar un paper molt important. Cal explotar amb imaginació les seves possibilitats.

DISCUSSIO ADDICIONAL

Els efectes discriminatoris del salari mínim semblen evidents. També sembla evident, per posar un altre exemple, que a llarg termini una legislació laboral rígida té efectes negatius sobre l'ocupació ja que genera l'adopció de tècniques massa intensives en maquinària. Finalment, també sembla prou clar que cal una discussió seriosa sobre el problema dels mecanismes de control. Perquè, doncs, aquest silenci generalitzat sobre aquestes qüestions? Sense voler donar una explicació global d'aquest fet si volem esmentar un fenomen que en el món acadèmic i en el món dels líders d'opinió té greus conseqüències. Es tracta de la corrupció ^{incoercible} del pensament econòmic per les necessitats més immediates imposades pel procés democràtic d'adquisició de vots. Cap ~~expert~~ que cerqui influència política, sigui per motius personals, per motius ideològics o, senzillament, per voluntat de servei, no gosarà ésser massa crític davant les propostes dels partits i centrals sindicals majoritàries. En lloc d'exposar críticament les falàcies i implicacions dels augments més populars i intuitius, els experts tenen molts incentius per ratificar les concepcions pre-existent. Des del punt de vista de l'adquisició de vots i prestigi polític aquest és, indubtablement, el procediment més recomanable, encara que des del punt de vista de la solució del problema de l'atur les mesures defensades puguin ser contraproductes.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 2

**MESURES CONTRA L'ATUR EN EL PLA
DE LA POLÍTICA ECONÒMICA**

PRESENTADA PER: ACAPIC

**Associació Comerciants
Autònoms Petits Industrials
de Catalunya.**

INTRODUCCIÓ

Com a organització empresarial democràtica i específica de la Petita i Mitjana Empresa, el Comerç i el treballador autònom, la nostra intervenció, amb aquesta Ponència, es vol centrar dins de la Política econòmica que caldria cercar per trobar vies de solució a l'atur en el marc, precisament, d'aquests grups empresarials que, com tots sabeu, tenen una importància decisiva, tant pel que fa a la seva capacitat de producció, com pel nombre de treballadors que absorbeixen: Les solucions apuntades per la ponència estan, en general, en el marc de les nostres preocupacions i perspectives, expressades ja en diferents escrits elaborats per la nostra associació.

Això no obstant, hem cregut que la nostra intervenció podria ésser d'interès, ja que creiem important la matisació en alguns punts que contempla i, també, afegir algunes aportacions que, al nostre entendre, enriqueixen el seu contingut i que nosaltres trobem a faltar dins de la ponència.

LA INCIDÈNCIA DE LA CRISI A LA PYME

La crisi econòmica que el país està patint des de 1974 no es pot caracteritzar com una crisi «normal», cíclica, com són les habituals durant la història del capitalisme. És una crisi que afecta estructuralment a les formes concretes que el sistema ha desenvolupat des del final de la Segona Guerra Mundial i que posa en qüestió parts fonamentals de la seva estructura. Hem de dir, doncs, que el capitalisme sortirà sensiblement modificat de la present crisi, això, és clar, en el cas que aconseguixi sortir d'ella.

S'ha de remarcar també que la crisi de l'economia espanyola té característiques diferents a la general, donada l'estructura peculiar que el capitalisme ha adoptat a casa nostra. A més l'herència del franquisme no està lluny i pesa encara sobre les possibilitats de reforma, reestructuració i, en general, sobre les polítiques econòmiques a adoptar per fer-li front.

D'una forma general, les crisis serveixen per superar estadis on les possibilitats de mantenir taxes de guany d'incrementar la producció estan esgotades i per això la crisi «efectua» una neteja del sector i empreses endarrerides en les seves estructures industrials i comercials, o que són dèbils enfront dels grans grups o amb escasses possibilitats d'accedir a la financiació del sector privat, vinculat amb el gran capital.

En general, això afecta a la PYME, que per les seves característiques no pot fer front, en època de crisi, a dificultats de liquiditat, a les reestructuracions necessàries i a tot el complex conjunt de mesures comercials, productives i financeres necessàries per mantenir-se mentre aconseguix adaptar-se a les noves situacions.

La importància d'aquesta incidència dins la PYME resideix en el fet que aquesta figura com la productora de més del 70 % del PIB i dóna ocupació a més del 85 % dels treballadors. A la vegada, la desaparició de les PYME incrementa el poder econòmic dels grans grups financers-industrials, tan nacionals com multinacionals, amb el risc consegüent de la utilització d'aquest poder en el àmbit polític per imposar els seus interessos per sobre dels de la gran majoria de la població.

Fent referència a l'atur, s'ha de dir que les PYME són, en general, més capital-intensives que les grans empreses, agrupades per sectors en territoris definits i molt més vinculades al seu àmbit territorial. Això fa que les fallides en aquest sector es tradueixin molt ràpidament en increments del nivell d'atur, amb repercussions importants a zones determinades, dificultant les polítiques compensatòries.

La lluita contra l'atur és, doncs, una lluita que vincula i interessa a la PYME de forma important. La superació de la crisi, i per tant la plena ocupació, passarà per polítiques que vinculin per una part l'interès dels treballadors per mantenir els llocs de treball i per la creació dels necessaris per donar ocupació als parats, i per altre, el manteniment de les PYME, tot reestructurant-les, transformant-les en unitats de producció modernes, eficaces, rendables econòmicament i avançades en la gestió. És a dir, només una política

responsable i progressista ens pot conduir a treballadors i PYME en el camí de la lluita contra l'atur, per la superació de la crisi, cap a un nou model de creixement més democràtic i al servei dels interessos majoritaris del nostre poble.

POLITICA CONCRETA CONTRA L'ATUR DES DE LA PERSPECTIVA DE LA PYME

Per plantejar un seguit de polítiques tendents a la lluita contra l'atur existent que no siguin mesures amb la sola funció de «tapar forats», s'ha de tenir en compte la imprescindible reestructuració del sistema i de l'aparell productius a Espanya i a Catalunya, això dins el marc d'un nou model de creixement econòmic que es plantegi, tant la propera entrada d'Espanya al Mercat Comú Europeu, amb totes les implicacions que això suposarà, com la necessària profundització de la democràcia i el compliment del conjunt de necessitats socials fins ara oblidades. Ha de ser doncs, una nova forma de política econòmica, que tingui en compte els interessos generals del país, trencant amb el mètodes habituals que estan, en general, molt d'acord amb els interessos dels grans monopolis i del capital internacional.

PROPOSTES

MESURES URGENTS CONTRA L'ATUR

- Control més rigorós dels tancaments, expedients de crisi i regulacions de l'ocupació.
- Plan per la reestructuració de sectors productius en crisi, amb la participació democràtica dels sindicats.
- Realització de censos per millorar el coneixement i la capacitat d'actuació per absorbir l'atur juvenil.
- Ajuts crediticis a empreses que per raons de descompte bancari o de crisi conjuntural estiguin abocades a la fallida i que en canvi tenen una estructura vàlida. Tot això amb un control clar de l'estat de l'empresa i amb garanties del seu bon funcionament.
- Desgravació total de quotes de la Seguretat Social en els casos en què això representi incorporar a la producció joves que altrament haurien d'acollir-se al subsidi d'atur.

- Financiació a empreses pel valor del subsidi d'atur de llocs de treball per a joves durant el període d'un any.
- Ajut estatal a la inversió per a empreses privades quan suposi un nou lloc de treball permanent.
- Ampliació de l'assegurança d'atur a tots els parats, i arribar a un nivell adequat per omplir les necessitats actuals. Ampliar l'assegurança d'atur als treballadors autònoms en cas de tancament obligat. Tot això amb control sindical.
- Regulació de la contractació temporal.
- Jubilació anticipada als 60 anys amb caràcter voluntari.
- Control de les hores extraordinàries.
- Vigilància amb control sindical per impedir el frau de treballadors i empreses en matèria d'assegurança d'atur.
- Control sindical de la oficines de col·locació.
- Foment de la requalificació professional. Impulsar la Formació Professional.

PLA D'ACCIONS D'EMERGÈNCIA CONTRA L'ATUR

- Pla de construccions escolars.
- Pla de vivenda social.
- Obres d'infraestructura rural i de transports.
- Obres públiques a nivell municipal per equipaments col·lectius.
- Expropiació forçosa a les zones agràries mal explotades.
- Emissió de deute públic per a la financiació dels plans anteriors.

TRANSFORMACIONS A MIG TERMINI

- Realització democràtica d'un pla de reconversió i transformació d'estructures productives.
- Creació de l'Institut de Comerç Exterior.
- Canvi en el sistema financer que afecti tant a la Banca oficial, la privada i, sobretot, a les Caixes d'Estalvis per facilitar crèdits i ajuts a la PYME en bones condicions.

- Impuls al cooperativisme industrial i comercial.
- Creació de l'Institut de la PYMEC a Catalunya.
- Creació de la Empresa Pública de la Generalitat, tan a través de la instal·lació de noves empreses, com fent-se càrrec d'empreses, privades amb estructures vàlides, d'acord amb l'empresariat, i que aquest vol abandonar.
- S'ha de dir que totes les mesures esmentades s'han de portar a terme de forma que tinguin la major incidència per frenar l'atur i ajudar a la PYME; això s'ha d'efectuar fent una localització adequada de les mesures (territorialment) i en els sectors més necessitats i més generadors de treball.

CASOS ESPECIALS

Petit Comerç, treballadors autònoms de la indústria, comerç i serveis, i treballadors autònoms del camp.

La ponència no parla, precisament, d'aquests «casos especials» que nosaltres diem i que, donades les especials característiques de l'atur i la incidència que aquests sectors poden tenir en el seu agreujament, segons es conformés una política econòmica, i creiem caldria tenir en compte els següents aspectes:

Pel que respecta al comerciant autònom, quedaria greument afectat per una política econòmica que no regulés la implantació de grans superfícies de venda com per exemple els Hipermercats i grans magatzems. Hem de remarcar la tendència al monopoli d'aquest tipus de centres comercials, molts d'ells lligats estrictament amb el gran capital estranger, o bé amb el capital financer espanyol, ambdós de tendència monopolista, les conseqüències, a curt termini, minven en tal grau la rendabilitat de la botiga que aquesta acaba necessàriament tancant i, per tant, degut a la manca de possibilitat d'ocupació el botiguer i la família que hi treballa passen a engrossir l'atur.

El seu patrimoni queda totalment desvaloritzat i la seva situació social dramàtica per quant no existeix assegurament d'atur per aquests sectors. Així, cal que la política econòmica atengui aquest problema i prevegi una sortida progressista per

aquests sectors d'empresaris, com també per als autònoms dels serveis i del camp, assegurant una política creditícia per la reforma i modernització de l'establiment o l'eina de treball, impulsar la formació de cooperatives que permetin adquirir les mercaderies en quantitats importants i directament a les fons de producció, sense passar per l'intermediari, així com també, partint d'aquest cooperativisme, promoure la instal·lació de mercats o centres de venda més moderns i d'acord amb la línia de progrés necessari i, finalment, assegurar ingressos en cas d'atur, per tancament obligat per malaltia o accident.

CRIDA A LA RESPONSABILITAT DELS PETITS I MITJANS EMPRESARIS, COMERCIANTS EN LA LLUITA CONTRA L'ATUR

Aprofitant la nostra intervenció amb aquesta ponència i com a resum final, voldríem fer una crida a la reflexió a petits i mitjans empresaris i comerciants.

És en aquests sectors que la crisi té la seva incidència més forta i per conseqüència també l'agreujament de l'atur.

Pensem que els petits i mitjans empresaris que hem estat totalment marginats de l'elaboració dels plans de política econòmica, malgrat l'importància que tenim en la producció i distribució, hem d'ésser responsables, participar i apoiar programes de mesures econòmiques de línia progressista per la lluita contra l'atur i ser superar la crisi econòmica que majoritàriament patim petits i mitjans empresaris i treballadors.

Al nostre entendre, són les vies per on passa la solució de la crisi, i per tant, la recuperació de les nostres empreses.

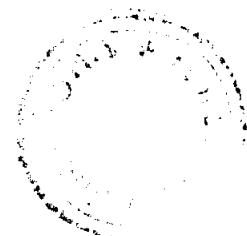
L'experiència passada i present ens ha de fer veure que el futur de la petita i mitjana empresa no passa per les solucions aportades pel gran capital com són ara la xilena i l'argentina, o bé, pels condicionaments oposats a l'evolució progressista i d'aprofundiment democràtic en els països de capitalisme avançat, sinó que passa justament per aquesta línia progressista de programes democràtics de política econòmica i d'avenç en la lluita de les condicions de vida de tots els sectors del país.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 2

MESURES CONTRA L'ATUR EN EL PLA
DE LA POLÍTICA ECONÒMICA

**PRESENTADA PER: Confederació Nacional
de Catalunya de la C.S.U.T.**

LA CRISI ECONOMICA CAPITALISTA I L'ATUR

El món capitalista en general i especialment els països europeus travessen una molt difícil situació econòmica. Podem afirmar sens dubte, que aquesta és una de les crisis més greus i profundes de l'història del capitalisme. Els descensos continuats en el ritmes de producció, els baixos índexs d'inversió i sobretot les elevadíssimes xifres d'atur, constitueixen els exponents més clarificadors de la magnitud d'aquesta situació greu crisi econòmica.

Cada cop més, totes les dades indiquen amb tota claretat que ens trobem davant una crisi general del capitalisme que afecta a la seva pròpia base d'acumulació i creixement del sistema. Aquesta crisi, sens cap tipus de dramatisme demagògic és comparable només amb la que va esbategar el món capitalista els anys 30.

A l'Estat espanyol aquesta crisi té una especial gravetat degut al paper dependent i subordinat que ha jugat la nostra economia en el marc general del capitalisme europeu i també per la debilitat extrema dels pilars fonamentals sobre els que s'ha desenvolupat el creixement econòmic espanyol sota el franquisme (turisme, remeses d'emigrants, inversió estrangera). D'aquesta forma hi ha una coincidència en el cas d'Espanya dels efectes causats per la crisi general de nivell mundial y els efectes produïts per el exhauriment del sistema econòmic propi de la dictadura.

Com totes les crisi capitalista, aquesta és una crisi capitalistes, aquesta és una crisi de superproducció. Sota el capitalisme, el repartiment dels excedents son a favor de la plusvàlua i en contra dels salaris, lo qual origina en conseqüència els fenòmens de subconsum (reducció de la demanda interna) i sobreproducció (augment sobrelevats d'stocks) lo qual està a la base de tota crisi capitalista. Podem dir que aquesta és una llei universal de la crisi econòmica capitalista.

Però la actual crisi comporta també uns trets peculiars que cal assenyalar. Per una part, els països del tercer món en lloc de resignarse a l'opresió i al saqueig de les seves riqueses naturals, han començat a defensar-les cada cop més amb fermesa, una vegada aconseguida la seva independència política. S'ha acabat l'època de les matèries primes, de l'energia i de la ma de treball barata procedent de l'explotació neocolonialista.

Per altra banda, la creixent incorporació de l'investi-

gació científica i les complexes innovacions tecnològiques en el procés d'industrialització, comporta una multiplicació sense precedents de la productivitat del factor treball i per tant un considerable augment de la tasa de plusvàlua, o dit d'una altra manera, la mateixa quantitat de mercàncies són produïdes amb una quantitat d'ocupació sensiblement inferior.

Per tant, cada vegada és més necessària una inversió inicial més elevada per crear nous llocs de treball i encara són necessàries més despeses per mantenir-lo. En conseqüència, una política d'inversions del capital privat (de produir-se) - no suposa en qualsevol cas un augment de les xifres d'ocupació, al contrari, tendria efectes negatius sobre les xifres d'atur. Una bona mostra de això ho tenim en la actual política de reestructuració dels sectors en crisi o que necessiten reorganitzar el seu aparell productiu, la qual suposa d'inmediat la pèrdua del lloc de treball per milers de persones.

Així ens trobem avui que l'atur constitueix l'exponent més greu d'aquesta crisi econòmica del capitalisme i una mostra evident la veiem en que cada dia és més gran la xifra de treballadors que degut a les nombroses regulacions d'ocupació, expedients de crisi, etc. S'uneixen a les altes xifres d'homes i dones joves que busquen per primera vegada una ocupació sense trobar-la, constituint tots ells un impressionant exercit d'aturats. Podem afirmar, que les xifres reals d'aturats (no oficials) superen ampliament el 1.500.000 de persones, lo que representa més d'un 10% de la població activa total.

EL PACTE DE LA MONCLOA: BALANC NEGATIU

L'anàlisi i la valoració que va fer en el seu dia la CSUT dels Pactes de la Moncloa eren totalment acertats: per una part, es tractava d'una política antidemocràtica i injusta en la mesura que descargava tot el pes dels costos que comportava aquelles solucions sobre els treballadors i l'immensa majoria de la població. Per altra part, era una política incapaç de solucionar la crisi i en canvi capaç d'empitjorar el seu efecte més greu i agut: l'atur, i per tant, d'allunyar les seves solucions.

En relació a lo primer, ha quedat totalment justificat i confirmat per la realitat, els treballadors han vist reduït sensiblement el poder adquisitiu dels salaris i això es reconegut inclòs per els qui van signar els Pactes. L'atur no tant sols s'ha reduït sino que ha augmentat en més del doble dels 100.000 aturats previstos en el mateig pacte. Els elevats ex-

pedients de crisi de la PYME demostra que aquesta ha acusat greument els efectes d'una política creditícia restrictiva i discriminadora.

En relació a lo segon, l'inflació que ha sigut rebaixada sensiblement, es deu principalment als retalls en els salaris i a una política monetaria restrictiva que ha originat multitud d'expedients de crisi en les Pymes. El creixement de les reserves de divises, és a causa de la caiguda de les importacions (producte del descens en la activitat interior), al clima favorable (disminució en importacions agrícoles i d'energia) i al excel·lent any turístic i no tant a algun miracle exportador.

No obstant, no és lo limitat i fràgil de lo que s'ha aconseguit el determinat per demostrar que els Pactes de la Moncloa han allunyat la solució a la crisi, sino els seus resultats amb relació a l'atur. I aquest és el problema més greu de tots els actuals podem comptar que farien falta aproximadament més de 600.000 nous llocs de treball anuals per acabar amb l'atur en 5 anys.

Devant aquestes perspectives, no podem olvidar que el desenvolupament econòmic espanyol assentat sobre l'inversió privada, no ha sigut capaç de garantir un lloc de treball a tots els espanyols, ni tant sols durant els anys de més gran expansió. Si ensems li afegim que la tendència existent avui en el capitalisme és que cada vegada més sigui necessària una major inversió per crear nous llocs de treball, resulta evident el que tota política econòmica que com els Pactes de la Moncloa, s'assenti en la recuperació de l'inversió privada, està condemnada al fracàs més estrepitos i els sacrificis que es demanin a els treballadors i al poble en general seran totalment estèrils.

La realitat ens demostra que l'inversió privada és en aquests moments de crisi capitalista, totalment incapaç de solucionar el problema de l'atur. Es per això que una vegada més condemnem les mesures econòmiques adoptades per el Govern per mitjà de decret-llei, perquè suposen una agravació encara més forta de la crisi, un augment de l'atur i una nova disminució dels salaris.

PER UNA ALTERNATIVA DEMOCRÀTICA A LA CRISI

Per entendre la problemàtica actual de l'atur, es precisa el fer referència al marc general del estat espanyol en la cadena imperialista mundial i la necessitat que té el Gran capital monopolista d'adequar els sectors productius a aquesta cadena, encara que sigui en una situació de dependència amb relació als grans centres de decisió monopolistes mundials.

La reestructuració dels sectors industrials com el tèxtil, el metall i la construcció aquí a Catalunya, està imposada al capitalisme monopolista espanyol per una raó fonamental: ja s'han acabat els temps en que l'autarquia i el proteccionisme a ultrança portaba el que qualsevol empresa tenia el seu mercat a l'interior del Estat espanyol. Per el contrari, en aquests moments, els grans monopolis necessiten insertar-se dins la cadena imperialista del Mercat Comú per intentar competir amb la resta de les potències monopolistes mundials (els EE.UU. i el Japó).

Aquesta necessitat d'entrar en el Mercat Comú provoca d'inmediat, la necessitat de reestructurar el aparell productiu, el qual es troba anquilosat per dos aspectes: a) La protecció del mercat nacional sota el franquisme y b) el retard industrial del Estat espanyol. Aquest factors actuen de forma negativa davant l'entrada a la CEE i obliguen al gran Capital a procedir a la reestructuració d'amplis sectors del seu aparell productiu - amb la finalitat de fer-lo més competitiu de cara al desarme - arancelari que comporta l'entrada al Mercat Comú.

Ara bé, per la necessària reestructuració de la producció només hi han dos camins: Un, el que ja han emprès els grans monopolis consistent en lo fonamental en deixar llibertat a les forces del mercat perque la competència entre les diferents empreses acabi amb totes aquelles que no siguien suficientment competitives. Aquest és el camí emprès amb els Pactes de la Moncola: les mesures de política monetaria, el imparable creixement de la Seguretat Social i els propis plans de reestructuració van en el snetit d'eliminar del mercat a totes aquelles empreses que no siguin competitives i les que ja ho son pasin a dependre d'un o al tre grup oligàrquic nacional.

Una de les conseqüències d'aquesta política és sens dubte, el increment de l'atur, increment que per altre part ja s'estaba donant al marge de la crisi, com era el cas del tèxtil. Però l'existència d'aquesta, determina que la ma de treball que sobra en aquests sectors en reestructuració no trobi sortida ni en la ma de treball que sobra en aquests sectors en reestructuració no trobi sortida ni en la emigració ni en altres sectors productius, pasan d'aquesta manera a elevar el exèrcit d'aturats. Es per això que la reestructuració dels sectors industrials i l'atur estan - avui estretament lligats.

En canvi, el camí que proposa el nostre Sindicat, arranca d'uns presupostos oposats. No és tracta de que "spanya és converteixi en un apèndix de la CEE, sino de dotar al nostre país d'una estructura productiva moderna i que dongui sortida a les -

necessitats de la població.

Per això, la lluita contra l'atur és el primer pas, el més important per donar una alternativa democràtica a la crisi, perquè l'atur és el principal problema que tenen centenars de milers de treballadors. I la lluita contra l'atur comporta avui, no solament aturar les causes que llancen cada dia nous treballadors a l'atur, sino també el començar a donar passos en el terreny de la estructura productiva perquè es pugui crear nous llocs de treball que vagin rebaixant les elevades xifres de treballadors en atur.

L'ATUR A CATALUNYA

L'atur a Catalunya és també el principal problema que afecta a la nostra nació, dons està assolint xifres veritablement importants. EL INE estimaba en desembre de 1977, les següents xifres d'aturats per "provincias" en Catalunya:

BARCELONA.....	88.700	lo que representa el 5,25% de la població activa.
GIRONA.....	5.200	lo que representa el 2,70% de la població activa.
LLEIDA.....	2.500	lo que representa el 1,88% de la població activa.
TARRAGONA.....	7.400	lo que representa el 3,93% de la població activa.

En la revista "Trabajo y Acción Social" de desembre de 1977 s'ha analitzat la distribució per sectors del atur, de la forma següent:

Agricultura.....	712	
Industria	46.669	que representa el 46,-% (12% el tèxtil)
Construcció	31.680	" 31,-%
Serveis	23.442	
<u>T O T A L.....</u>	<u>102.504</u>	

Si tenim en compte el augment d'aturats registrats durant l'any 1.978, es pot afirmar amb tot el rigor que en la "provincia" de Barcelona, la xifra d'aturats supera les 135.000 persones, mentre que a Catalunya, la xifra d'aturats assoliria els 200.000 a finals del mes de desembre.

Cal entendre que aquestes xifres tenen una validesa rela

tiva degut a que no tots els aturats estan registrats a les ofi-
cines d'empleo. Però avui podem afirmar que cada dia cents de --
persones van a l'atur degut al esfondament de les petites i mit-
janes empreses, a la crisi del tèxtil i altres sectors, a les -
regulacions d'empleo, i reestructuracions de plantilles i també
als joves que per primera vegada busquen un lloc de treball.

Els sectors més afectats per l'atur a Catalunya son per
importància: el tèxtil, el metall i la construcció. Dés del punt
de vista social podem dir que son els joves i les dones els més
afectats per l'atur.

TRETS PRINCIPALS DE LA NOSTRA ALTERNATIVA CONTRA L'ATUR A CATA- LUNYA

La nostra alternativa contra l'atur a Catalunya, arran-
ca de dues premises: a) la crítica a la filosofia econòmica dels
Pactes de la Moncloa i que ja hem analitzat i b) el delimitar
la nostra alternativa davant el Pacte Social inspirat sota l'ac-
tuació econòmica del Govern de la UCD, el qual resulta injust per
les classes treballadores i a la vegada ineficaç per solucionar
la greu crisi econòmica.

Tenint en compte la incapacitat objèctiva de l'inversió
privada per crear nous llocs de treball suficient per acabar amb
l'atur, la nostra alternativa descansa en que només una potent
actuació del sector públic envers un programa específic d'inver-
sions públiques pot assolir els objectius d'un veritable progra-
ma contra l'atur com el que nosaltres proposem.

El programa de la CSUT contra l'atur té un caràcter co-
yuntural, s'inscriu dins un programa a més llarg terme, és per
dir-ho així, un pas endavant en el camí de portar a terme una -
alternativa democràtica a la crisi. El programa contra l'atur de
la CSUT es possible sobre la base d'un sector públic actiu i efi-
cient que emprengui un pla d'inversions públiques com el inclòs
en la nostra alternativa i que a la vegada utilitzi al màxim les
possibilitats existents, evitant despeses i malbarataments inne-
cessaris.

El programa que proposem per Catalunya, va dirigit fona-
mentalment en quatre direccions:

1.- ASSEGURANCA DE DESOCUPACIO

Un objectiu prioritari amb relació al probleme de l'a-
tur precisa garantir una eficaç i adequada protecció a tots
els treballadors afectats per l'atur a Catalunya. Cal tenir pre-
snet que el porcentatge d'aturats que cobren l'assegurança de de-
socupació és del 57,64% amb relació a l'atur registrat i del 40%

d'acord amb les dades del INE. A lo que s'ha d'afegirles greus deficiències amb relació a la seva quantitat, duració, gestió i financiació.

Les mesures que proposem tendrien que anar amb aquest sentit:

Elaboració i aprovació d'un únic text legal que acabi les diverses normes existents en vigor, el qual hauria de recollir: a) Un cens real i al dia dels aturats existents en la realitat. b) Extensió de la prestació a 12 mesos prorrogables. d) Creació d'un subsidi d'atur i de quantia igual al salari mínim interprofesional a tots els que per una raó o altra no tinguin dret a cobrar el subsidi de desempleo. e) Elaboració d'una normativa per establir els requisits necessaris per la percepció del subsidi d'atur.

Creació de l'Institut d'ocupament que centralitzi tot lo referent a la gestió, tramitació i pagament de les prestacions corresponents, el qual i sobre la base del decret llei 36/1978 de 16 novembre té que constituirse amb la major urgència amb representació de la Administració, Patronal i centrals sindicals.

Les Funcions de l'Institut d'ocupament han d'ésser el convertir-se en el organ máxim de consulta en materia d'ocupament. Ha de tenir capacitat per emetre informes sobre la conveniència o no de les invernions públiques més notories, dels plans de reestructuració dels sectors productius i tot el que fagi referència a la possible creació de llocs de treball. Ha de tenir com a criteri suprem d'actuació, la creació i el manteniment del major número possible de llocs de treball en el camí d'aconseguir la plena utilització de tots els recursos humans disponibles.

Programar plans d'ocupació en aquelles zones, regions i comarques o sectors amb major index d'atur. Coordinar la política educativa i de formació professional amb la política d'ocupació.

L'Institut d'ocupació hauria de estructurar-se a diferents nivells: central, nacional, regional, provincial i comarcal, garantir l'autonomia i atribucions a tots els nivells - per poder resoldre amb suficient capacitat les decisions sobre els problemes més importants de cada àmbit específic.

Reconvertir les oficines d'ocupació, en unitats específiques dins l'Institut d'ocupació, amb representació a totes les comarques, pobles i localitats que tinguin un moviment la--

boral d'importancia. A totes les oficines d'ocupació es constituirà un Comitè de Vigilancia o control format per representants dels treballadors i la Patronal que velaran pel son funcionament de tot lo relatiu a la seva funció.

Amb relació a les altes xifres de joves aturats (prop de 66.000 a Juny de 1978) proposem com a criteris generals:

- . Impulsar per mitjà de la Generalitat un estudi seriós amb estadístiques actualitzades fiables i detallades per edad, sexe, sectors i comarques de l'atur juvenil.
- . Estudiar conjuntament amb el Consell Nacional de la Joventut (en vies de formació) les causes i conseqüències de l'atur juvenil a Catalunya i sobre les possibles solucions.
- . Reestructuració de la Formació Professional i creació d'un Servei Nacional per a l'ocupació Juvenil amb la participació de totes les Conselleries afectades, així com el Consell Nacional de ja Joventut.

2.- SECTORS INDUSTRIALS ESPECIALMENT AFECTATS PER L'ATUR

Mesures fonamentals per el sector tèxtil

El sector tèxtil és un dels més deprimits de l'economia catalana, malgrat haber sigut el pioner en el desenvolupament de la Catalunya moderna. Si en els anys 30, el tèxtil agru paga el 50% de la població activa catalana, en 1975 ocupa solament el 17%.

Les causes d'aquesta profunda crisi, cal situar-la:

- a) En la deficient estructura empresarial que impera en el sector. El 84% de les empreses hi treballen menos de 50 persones i amb baixa productivitat, una tecnologia primitiva i una estructura financera extremadament vulnerable, incapaç de competir adecuadament en el mercat,
- b) Unes perspectives d'exportació - molt limitades, degut a les barreres proteccionistes d'Europa,
- i c) Falta de competència davant els països del tercer món i ausència d'una política proteccionista adecuada a les necessitats interiors del país.

Això ha fet que els efectes de la crisi, s'hagin manifestat de forma molt acuciant a Catalunya amb milers de treballadors en atur producte dels expedients de crisi del sector tèxtil.

Per tant, les mesures més urgents que creiem s'han de pendre son:

- . Acabar amb la normativa legal existent de manera que es pugui establir un Plá concret de reestructuració i reconversió sobre noves bases i nous principis.
- . Formació d'una Comisió General per la Reestructuració del sector tèxtil a Catalunya en la que estigui representats la Administració, la Generalitat de Catalunya, les Agrupacions empresarials del tèxtil i les centrals sindicals.
- . Aquesta Comisió hauria de paraitzar transitoriament tot el procés que actualment está en curs.
- . Aquesta Comisió hauria d'elaborar una llei general per la reestructuració i reconversió del sector tèxtil a Catalunya, perque pugui ser aprobada en el Parlament.
- . Aquesta llei hauria de recollir els aspectes econòmics i financers del Plá, els aspectes comercials i els socio laborals tenin en compte la defensa dels interesos dels treballadors, la petita i mitjana empresa.

El Sector de l'automòvil (SEAT)

Es evident que en aquests moments están plantejades un conjunt d'incògnites entorn al futur de la empresa SEAT dins el incert futur del sector de l'automòvil a nivell d'Espanya i d'Europa.

Encara que no hi han notícies de mesures concretes de reducció de plantilla en SEAT considerem que és necessari oferir una alternativa a la problemàtica actual de SEAT, tenin en compte l'importància que ha tingut aquesta empresa en el desenvolupament industrial de Catalunya.

La regulació d'empleo de 1978, les especulacions entorn a la venda de les accions del INI a FIAT, les pèrdues suposades de la empresa en 1978 (valorades segons les darreres dades en 9.000 milions de pesetes) ens obliguen a incloure aquest apartat dins el procés d'integració d'Espanya en la CEE, es poden pendre decisions importants que afectin greument a l'estabilitat en l'ocupament de milers de treballadors de SEAT i més de 250.000 treballadors de l'industria auxiliar que depen de SEAT.

¿Quines son les mesures principals amb relació a SEAT?

- . A curt termini, les solucions tenen que anar en la direcció plantejada pels treballadors i les centrals sindicals: Plá de millores de la xarxa comercial, rebaixes en el preu dels vehicles amb elevats index de "stocks",

reducció de la jornada laboral, augment dels dies de vacances, etc.

- . A mig termini, garantir plenament el lloc de treball a l'actual plantilla de SEAT i als treballadors de l'industria auxiliar que depenen de l'empresa.
- . Assentar les bases per una reconversió i diversificació industrial lo més ampla possible.
- . Renegociar l'actual conveni entre SEAT i FIAT tenint en compte els punts abans esmentats.
- . Intervenció de la Generalitat de Catalunya en tot el procés de reestructuració de SEAT.
- . Creació d'una comisió per la reestructuració i reconversió de SEAT i de l'industria auxiliar. Aquesta Comisió estaria formada per les forces empresarials de SEAT i la industria auxiliar, les centrals sindicals, els partits polítics, el Govern per mitjà dels Ministeris d'Industria, Treball i Hisenda, i Hisenda, i una representació de la Generalitat de Catalunya.

3.- UN PLA DE MESURES URGENTS PER LA PETITA I MITJANA EMPRESA

La petita i mitjana empresa tenen un gran pes determinant dins l'industria catalana. D'acord amb una estadística del INP del any 1970, a la petita empres (d'un a 50 treballadors) hi treballen un 45% de tots els treballadors i representen el 94,16% dels establiments industrials. Si contem l'industria petita i mitjana (establiments ádhuc 250 treballadors) veiem que hi treballen el 75% de tots els treballadors industrials de Catalunya, els quals a la vegada representen el 99,14% de tots els establiments industrials.

Es evident que una crisi general de la petita i mitjana empresa afectaria de manera greu a l'atur a Catalunya. Tenint en compte que moltes d'aquestes empreses son indústries auxiliars de les grans empreses (con es el cas de SEAT), tota crisi, regulació d'Ocupació reestructuració i reconversió de les grans empreses incidiria també directament en la cursa d'aquestes empreses (petites i mitjanes).

Per aquestes raons, hem inclòs també a aquest sector dins la nostra alternativa a l'atur, doncs de lo contrari de l'agravació progressiva econòmica de la petita i mitjana empresa, ens portaria a una repercusió negativa de l'atur global a Catalunya, i per aixó es necessari emprendre un conjunt de mesures urgents -

per alavorir a aquest sector.

Mesures a curt termini:

- . Ampliació i facilitats crèditícies a la PIME.
- . Ajudes crèditícies especials als sectors industrials que s'estan reestructurant.
- . Revisió i ampliació dels coeficients destinats a crèdits a la PIME per part de Caixes d'Estalvi.
- . Afavorir la formació de Societats de Garanties Mutues per mitjà de la modificació l'actual llei d'assegurances, la qual possibilita l'accès al crèdit privat de la PIME.
- . Congelació de les taxes de la Seguretat Social i possibilitat de tramitar moratories quan es tracti d'empreses amb expedients de crisi o amb situació de reestructuració.
- . Formació d'una Comisió Econòmica de la Generalitat dirigida a coordinar les mesures de protecció i ajut a la petita i mitjana empresa.

Mesures a llarg termini:

- . En la mesura que les solucions a llarg termini estan lligades a l'integració a la CEE i a les reestructuracions industrials, cal estudiar a fons les possibles solucions. Per tant, es necessari que la Generalitat de Catalunya per mitjà de la Conselleria d'Economia i Hisenda formi una Comisió amb les forces empresarials, partits polítics i centrals sindicals, la qual ha d'estudiar una solució global a aquest problema.

4.- UN PLA D'INVERSIONS PUBLICUES

Es tracta de realitzar un programa d'obres públiques i d'equipaments col·lectius, el qual va determinat per dues qüestions. Per una banda, L'Actividad econòmica espanyola demostra que no és possible sortir de la crisi, sino s'incrementa l'activitat inversora. En aquest sentit, i reconeguda l'incapacitat de l'inversió privada, tindrà que ésser l'inversió pública la que impulsi la reactivació que acabi amb el problema de l'atur. No obstant, el comportament del sector públic en quan a l'inversió ha sigut totalment contrària, mentres el Pacte de la Moncloa preveia un augment del 30% per 1978 en realitat en els sis primers mesos del

any 1978, les despeses autoritzades per inversions només han augmentat en un 10%.

Per altra banda, a Catalunya hi ha una gran manca de dotacions de serveis i bens públics. Per exemple en el sector de la ensenyança escolar i EGB, Catalunya disposa d'una oferta de llocs escolars molt inferior a la mitja de l'Estat (54% del total davant un 70%). En el sector de la Sanitat Pública i en matèria d'establiments sanitaris en funcionament, el dèficit de Catalunya es de 2 llits per 1.000 habitants, i així ens podriem referir a altres sectors (Obres Públiques, etc).

En conseqüència es necessari emprendre un programa que:

- potencie la demanda interna, iniciant la recuperació de la crisi i la creació de nous llocs de treball. Aquest programa tendria que estar finançat mitjançant mesures no inflacionistes: reforma fiscal i reordenació dels recursos existents.

- permeti el paliar els problemes de infraestructura més acuciants de Catalunya, cubrint el dèficit actual d'equipaments que pateix la majoria de serveis públics: Sanitat, Ensenyança, Obres Públiques. etc.

Per tant, proposem el llançament d'un Pla Extraordinari d'Inversions Públiques en equipaments col·lectius i Obres públiques a iniciar en 1979. Aquest Pla vindria a cobrir les insuficiències en matèria de: vivenda, construccions escolars, transport, carreteres comarcals i locals, etc.

La C.S. U.T. entenem que amb aquestes mesures s'iniciaria una verdadera batalla contra l'atur doncs d'inmediat es frenarien les causes que produeixen despidos i aturats, mentres que per altra banda s'iniciaria la creació de nous llocs de treball els quals son indispensables per acabar amb l'atur en un període determinat.

Confederació Nacional de Catalunya
de la C.S.U.T.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 2
MESURES CONTRA L'ATUR EN EL PLA
DE LA POLÍTICA ECONÒMICA

PRESENTADA PER: Jaume Terribes
Fundació Roca i Galés

PONÈNCIA A LES MESURES DE POLÍTICA ECONÒMICA CONTRA L'ATUR

Abans d'entrar en la concreció de possibles mesures tendents a resoldre el greu problema de l'atur, voldria fer una referència a la sorpresa que m'ha causat el fet de veure que els treballs aportats per la pròpia Conselleria en relació al tema, i especialment els fets per persones tècniques vinculades a la nostra Universitat Autònoma, estan elaborats amb dades totes elles referides a l'Estat Espanyol, cosa al meu modest entendre fora de lloc vist des de l'angle de la Generalitat de Catalunya, tota vegada que aquestes dades són disponibles a les publicacions de l'Administració Central.

No hi ha dubte de que de la Universitat estant és possible treballar amb dades a nivell català i encara més a nivell comarcal o si més no de les antigues províncies catalanes, doncs existeixen estadístiques als esmentats nivells que donarien un més alt i adequat nivell als treballs de la Conselleria; soc conscient de que això comporta una mica més de treball d'anàlisi però també he cregut necessari fer constatar aquesta petita crítica per evitar caure en temes tant i tant importants en mètodes de treball o polítiques vinculades a la resta de l'Estat, quan la nostra òptica i esforç entenc han d'estar enfocats a Catalunya i la seva realitat comarcal i regional.

ATUR

Plantegem la necessitat d'inaugurar una nova estratègia contra l'atur, una estratègia fonamentada en polítiques microeconòmiques que utilitzen el joc dels preus relatius per a millorar els nivells d'ocupació.

- Política de finançament de les quotes de la Seguretat Social: cal una política fiscal no penalitzadora de la creació de llocs de treball, per tant una major participació de l'Estat en els recursos de la S.S. En aquest sentit hauria d'avançar-se l'objectiu de finançament del 20% a càrrec dels pressupos-

tos de l'Estat al 1981, en lloc del 1983, com estableixen els Pactes de la Moncloa. Pel 1985 la participació estatal hauria d'ésser del 30%.

- Política de despesa i d'inversió pública que afavoreixi les inversions a sectors d'ocupació intensiva en mà d'obra, evitant la promoció de sectors de capital intensiu lligats a un model d'industrialització ara en crisi.
- Flexibilització temporal de l'ocupació a través de determinats mecanismes específics, com la regulació automàtica de la jornada de treball, en sectors de producció estacional.
- Reestructuració de plantilles amb les degudes garanties i supervisió dels sindicats i organitzacions empresarials, per tal de realitzar la imprescindible reconversió de la base productiva.
- Reciclatge de la població en atur, que tota la política de reconversió industrial reclama.
- Potenciar les oficines locals d'ocupació, en les quals han d'intervenir les organitzacions sindicals i empresarials per a supervisar-ne l'actuació i impulsar els centres de formació professional.
- Fer possible la contractació temporal per un període màxim de 2 anys de les persones que acudeixin per primera vegada al mercat de treball i les que tinguin més de 55 anys i estiguin en atur forçós, amb el finançament de les quotes de la Seguretat Social totalment dels pressupostos de l'Estat.

INVERSIÓ

- Donar suport a les inversions al sector privat que siguin noves, que serveixin per a desenvolupar tecnologies de punta, en empreses autòctones, que fomentin l'exportació, que siguin de treball intensiu o que contribueixin a minimitzar el corrent importador a través de mecanismes de desgravació fiscal i de facilitat de finançament.

- Estimular les aportacions de capital a les P.I.M.E. aplicant les deduccions sense distingir entre empreses cotitzades a Borsa i no cotitzades i també doblant la deducció, en els casos de subscripció de noves accions per ampliacions de capital.
- Revisar la legislació de les societats d'inversió col·lectiva.
- Les inversions del sector públic s'han de centrar sobretot en les activitats realment públiques: ensenyament, sanitat, transports.
- Els nivells d'inversió en el sistema productiu per part del sector públic no han de passar, en formes de participació, a l'assolit aquest any.
- Es propugna que després d'establir els volums d'inversió en els camps del sector públic i el destí geogràfic, les assignacions i gestió de les inversions siguin portades amb el màxim nivell de descentralització i dirigides pels governs autonòmics.
- Que les nacionalitats i regions assoleixin la gestió i promoció de la política de vivendes, dins el marc de la planificació urbanística. Sector aquest que realitza una part important del total de la inversió amb una incidència positiva en el mercat del treball.
- Revisar els canals de finançament dels bancs, caixes i companyies d'assegurances per tal que facilitin hipoteques per a l'adquisició de vivendes amb uns terminis temporals més llargs -a 18 anys- un volum de recursos que signifiquin el 80% del seu cost total i amb uns tipus d'interès no superiors a la mitjana de la taxa d'inflació pels propers 5 anys, més dos punts.

AJUT A LES EMPRESES

- Conjunt de mesures específiques per al desenvolupament efectiu de les empreses, en especial les PIME:
- Endegament i regionalització a nivell de nacionalitats i regions de l'Institut de la Petita i Mitjana Empresa.

- Endegament de les activitats de crèdits i descompte a les PIME per part de les Caixes d'Estalvi.
- Aplicació d'una política fiscal adequada a la situació de les PIME.
- Promoció i contribució a tots els nivells oficials i financers per l'endegament de les societats de garantia recíproca. Que els crèdits concedits per aquestes entitats siguin computables en un coeficient específic en bancs i Caixes d'Estalvis, i que com a França siguin redescomptables.
- Elaboració de plans de reestructuració específics pels sectors on predominen els tipus de petites i mitjanes empreses.
- Evitar estrangulaments indirectes, com la manca de pagaments unilateral i arbitraris a la petita i mitjana empresa, donat que moltes d'elles depenen de les de gran dimensió, lligades sovint a l'administració central o local o bé a empreses controlades per l'INI.
- Realització i gestió a Catalunya dels plans d'inversió pública en els serveis i equipaments públics i també en la política de vivendes.
- Realització i gestió a Catalunya de l'aplicació de les polítiques d'accions dirigides a la lluita contra l'atur.

Altres mesures concretes a prendre en consideració per pal·liar el tema de l'atur que ens ocupa foren:

- Control real de les hores extraordinàries que tendeixen a disminuir els llocs de treball. Aquest control sembla que només pot ser eficaç si és compartit de forma paritària entre els representants dels Comitès d'Empresa i la Direcció, de forma que si la necessitat de fer hores té més durada d'un mes l'empresa tingui l'obligació de contractar nous treballadors encara que sigui de forma eventual.

5

Aquesta mesura de vegades pot esdevenir ineficaç si no hi ha suficient conscienciació col·lectiva a nivell dels representants dels treballadors doncs és evident de que afecta negativament les seves pròpies economies particulars en disminuir els seus ingressos personals en favor dels companys en situació d'atur, raó per la que d'alguna manera caldria poder exercir també una fiscalització des de la Conselleria de Treball o els Inspectors de l'Administració Central.

L'esmentada mesura podria reforçar-se, per estimular els empresaris, a base de que les qüotes de la Seguretat Social gaudissin d'una reducció o bé que parcialment fos satisfeta amb càrrec al Fons Nacional de Protecció al Treball.

- Control eficaç dels qui cobren subsidi d'atur.

Amb independència de les mesures adoptades pel Ministeri de Treball recentment, crec que per bé d'evitar l'existència de persones desenfeinades, fora urgent establir l'obligatorietat per part dels beneficiaris del subsidi d'estar en situació de disponibles a cada municipi i sota les directrius dels alcaldes o les persones delegades per aquesta autoritat. Aquesta situació de disponibilitat adés de crear una consciència clara de dependència de l'Administració Pública, permetria ocupar la mà d'obra transitòriament aturada en feines escadusseres de tipus secundari com poden ser la neteja de les ciutats, viles i pobles, la reconstrucció de monuments abandonats de fa molts anys, adequació dels arxius d'Ajuntaments i altres organismes públics en situació deplorable, etc. En aquest sentit molts dels nostres alcaldes han manifestat el seu desig i no hi ha dubte de que totes les ocupacions possibles són millors que no la situació generalitzada d'estar vagant i més aviat creant problemes de marginació social, alcoholisme, etc.

La coordinació necessària que en aquest terreny cal fer, entenc que podria dur-la a terme l'Ajuntament de la ciutat Cap de Comarca o allà on hi hagués Delegació del Ministeri de Treball convertir-la en organisme dependent de la nostra Conselleria i responsabilitzar-la de l'esmentat control i coordinació.

- Fre a les situacions d'atur via Cooperatives de Treball Associat.

Una possibilitat més podria obrir-se, si més no, per evitar augmentar el nombre de persones sense feina en determinats casos. Com a mesura prèvia crec que podria establir la Conselleria de Treball, una via de col.laboració amb la Magistratura, per tal de que les empreses que decidissin presentar la seva fallida o suspensió de pagaments al Jutjat amb la consegüent aprovació d'expedient de crisi, oferissin abans als seus treballadors, la possibilitat de constituir-se en Cooperativa de Treball, amb aportació de capital propi més la dotació establerta pel Fons de Protecció al Treball, per cada un dels treballadors.

La Conselleria de Treball, hauria d'oferir a les futures empreses cooperatives, la seguretat del seu assessorament jurídic-econòmic de principi fins que la continuïtat empresarial quedi assegurada i sempre i quan les aportacions de capital del FNPT fossin efectives d'immediat. No cal dir que la condició necessària per la reconversió empresarial a la forma cooperativa hauria d'ésser el consentiment previ de la majoria dels treballadors afectats acordada en Assemblea.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

DOCUMENT DE SÍNTESE DE LA PONÈNCIA 3:
"L'ADMINISTRACIÓ DE L'OCUPACIÓ A CATALUNYA"

71'

Aquest document, realitzat per tècnics del Departament de Treball, tracta de recollir i ordenar les conclusions més importants a les quals han arribat la ponència i les comunicacions adreçades a elles. El seu objectiu és el de facilitar el debat i les seves conclusions, i en cap cas té el caràcter de document tancat. Només han estat considerades les comunicacions rebudes en el període de presentació establert.

1.- INTRODUCCIÓ

Ponència i comunicants coincideixen que el funcionament actual de l'Administració de l'Ocupació (Abans SEAF-PPO, avui Instituto Nacional de Empleo) a Catalunya i a tot Espanya té deficiències serioses que cal corregir, ja que no permeten que aquest organisme compleixi els seus objectius fonamentals, que són bàsicament:

- Fer transparent el mercat de treball,
- Prestar un servei eficient i qualificat per tal d'aconseguir l'adequació d'ofertes i demandes de treball,
- Prevenir possibles desajustos en el mercat de treball, mitjançant l'orientació i la formació,
- Gestionar i administrar les prestacions necessàries.

Cal, doncs, una reforma en profunditat per poder oferir un bon servei als usuaris - treballadors i empresaris - i per tenir coneixement a fons de la situació del mercat de treball.

2.- MESURES DE REORGANITZACIÓ GENERAL PER MILLORAR SUBSTANCIALMENT EL FUNCIONAMENT DEL SERVEI

Hi ha un acord general entre ponents i comunicants en el sentit que l'Administració de l'Ocupació a Catalunya ha d'ésser regida per la Conselleria de Treball de la Generalitat. D'aquesta manera seria possible fer efectius els principis d'immediatesa, d'unitat de gestió i economia de mitjans i així acabar amb la disgregació de serveis, la duplicitat de processos i l'enorme complexitat i burocratització del procés administratiu.

Per tal de democratitzar els òrgans de direcció del Servei d'Ocupació, els ponents i bon nombre de comunicants proposen que les centrals sindicals i les organitzacions empresarials hi participin en la gestió i control.

Pel que fa al finançament del Servei d'Ocupació, la Hisenda Central hauria de transferir a la Generalitat els recursos que li corresponguin. D'altra banda, la Generalitat hauria de preveure fonts d'ingressos específics per finançar els seus programes d'ocupació acudint a l'emissió de deute públic, a l'estalvi privat, etc.

3.- MESURES BÀSIQUES DIRIGIDES A FER TRANSPARENT EL MERCAT DE TREBALL SOBRE LES QUALS NO EXISTEIX UN ACORD I QUE HAURIEN DE SER DEBATUREDES

a. Per aconseguir que el Servei d'Ocupació tingui un coneixement suficient de la situació del mercat de treball, és imprescindible arribar a centralitzar a les oficines de col·locació les ofertes de lloc de treball de les empreses. És molt difícil que el Servei d'Ocupació pugui actuar amb eficàcia si, com ara, només coneix el 20% de les ofertes de llocs de treball.

Cal estudiar les mesures que permeten assolir aquest objectiu. En particular s'hauria d'actualitzar la legislació laboral, així com assegurar el seu compliment pel que fa al registre de les ofertes de llocs de treball a les oficines de col·locació.

b. S'ha de controlar el frau en la percepció del subsidi d'atur. L'ocupació efectiva de llocs de treball per part de treballadors que consten com a sense feina i la contractació per part de les empreses de treballadors subsidiats és un altre element que no permet conèixer la situació real del mercat de treball. Aquest control, però, no pot traduir-se en un descens dels ingressos d'aquells treballadors que perceben uns subsidis molt baixos, insuficients per cobrir les necessitats bàsiques. Atès, a més, que aquests treballadors constitueixen la major part de la població sense feina, només es pot pensar en un control estricte i indiscriminat del grau en el cas d'augmentar els subsidis més baixos.

4.- MESURES BÀSIQUES PER ACONSEGUIR DE PRESTAR UN SERVEI EFICIENT
I ASSOLIR L'ADEQUACIÓ ENTRE DEMANDES I OFERTES DE TREBALL

a. Millorar la informació sobre la qualificació dels treballadors que busquen feina per poder adaptar millor les demandes de llocs de treball a les ofertes.

b. Definició amb col.laboració de les organitzacions patronals i sindicals dels criteris de prioritat per a l'ocupació de llocs de treball (això té una rellevància immediata respecte als treballadors seleccionats per donar-los ocupació amb recursos del "Fondo Nacional de Protección al Trabajo").

5.- MESURES BÀSIQUES DIRIGIDES A PREVENIR POSSIBLES DESAJUSTOS EN
EL MERCAT DE TREBALL MITJANÇANT L'ORIENTACIÓ I LA FORMACIÓ

a. Crear un servei d'orientació professional, en col.laboració amb el Departament d'Ensenyament i Cultura de la Generalitat.

b. Impulsar tasques de despeonatge, reconversió, perfeccionament i especialització professional a través de l'acció formativa.

c. Col.laborar en l'elaboració de treballs de previsió per conèixer l'evolució futura del mercat de treball.

6.- MESURES BÀSIQUES DIRIGIDES A REFORMAR L'ASSEGURANÇA D'ATUR, LA
SEVA GESTIÓ I LA SEVA ADMINISTRACIÓ, SOBRE LES QUALS NO EXISTEIX
UN ACORD TOTAL I QUE HAURIEN DE SER DEBATURES

a. Cal atendre econòmicament aquells sense feina que han esgotat l'assegurança d'atur sense haver-ne trobada, i aquells qui no han cotitzat mai a la Seguretat Social perquè estan cercant el seu primer lloc de treball.

Per assolir aquest objectiu, la ponència i alguns comunicants proposen la creació, al costat de la ja existent assegurança d'atur, d'un subsidi d'atur per als treballadors fins ara desatesos, que po-

dria fixar-se al nivell del salari mínim. Dins aquests projectes caldria establir una normativa per precisar els requisits necessaris per a la percepció del nou "subsidi d'atur" a crear.

b. Cal fer disminuir la dispersió de les quantitats amb uns màxims i uns mínims, i incrementar les quantitats mínimes percebudes.

c. S'ha de modificar la concepció d'assegurança d'atur.

L'aturat no ha de cobrar per no fer res, sinó perquè es posi al servei de la col·lectivitat mentre no tingui altra feina i realitzi un treball útil, p.e., creant equipaments socials o assistint a cursos de formació professional.

Tots els organismes i centres públics de Catalunya haurien de definir un inventari de treballs d'interès públic a realitzar (exemples: habilitació o adequament d'espais públics, per utilitzar-los com a zones verdes, o terrenys d'esport, en tots els pobles i tots els barris; repoblació forestal sota la direcció de tècnics agrònoms o guardians de boscos que han sofert incendis o destruccions per altres causes; col·laboració en tasques administratives temporals en els ajuntaments, etc.) La Conselleria participaria conjuntament amb els ajuntaments i els serveis d'ocupació en la creació de grups de sense feina i en l'establiment dels criteris per triar en cada cas les persones idònies per a cada feina. Caldria establir un ajut a aquells sense feina que no cobren subsidi que els permeti cobrir les necessitats bàsiques. Tot això hauria de fer-se amb la col·laboració activa dels sindicats, dels partits polítics, de les associacions de veïns i d'altres organitzacions ciutadanes.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

FULL D'INTERVENCIÓ

Nom

Organització

desitja intervenir sobre la ponència
tema

Barcelona, (data)

Signatura

Els qui desitgin demanar la paraula sobre qualsevol de les ponències que es debateran durant aquestes Jornades cal que omplin aquest full d'intervenció i el lliurin a la Mesa.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

PONENCIA 3

L'ADMINISTRACIÓ DE L'OCUPACIÓ A CATALUNYA

PERE ACEBILLO
XAVIER AGULLÓ
JOSEP MARIA BOU
ASUNCION ESCANERO
FERNANDO HERRERO
JOSEP NUÑEZ
MARAVILLAS ROJO

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

I N D E X

- 1 CONSIDERACIONS PRÈVIES
 - 1.1. Limitacions Cojunturals
 - 1.1.1 L'Estatut d'Autonomia
 - 1.1.2 "Instituto Nacional de Empleo"
 - 1.2 Qüestions Històriques
 - 1.2.1 La Segona República
 - 1.2.2 La Generalitat de Catalunya
 - 1.2.3 La Dictadura del General Franco
- 2 ANÀLISI CRÍTICA DE L'ACTUAL SITUACIÓ
 - 2.1 Deficiències del model actual
 - 2.1.2 D'Organització
 - 2.1.3 D'Assistència
 - 2.2
 - 2.2.1 La Política d'Ocupació
 - 2.2.2 L'Administració de l'Ocupació
- 3 PROPOSTA ALTERNATIVA
 - 3.1 Objectius
 - 3.2 Funcions
 - 3.3 Organització
 - 3.4 Financiació

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

1. CONSIDERACIONS PRÈVIES.

Iniciem el tema proposat per aquesta ponència amb una referència als antecedents del tractament que, de la desocupació s'ha fet en el nostre país, remun- tant-nos en el temps a un altre moment històric que té molts elements paral·lels amb l'actual: El període de vigència de la Generalitat durant la segona República Espanyola. Partint del mateix, hem seguit l'evolució dels organismes que durant aquests anys s'han encarregat de l'atur, per arribar a una consideració crítica del model actual, finalitzant el treball amb la presentació de suggeriments que, segons el nostre criteri, d'ésser assumits per l'entitat que en el futur s'enca- rregui de gestionar i administrar l'ocupació a Catalunya, permetrien millorar subs- tancialment els actuals serveis d'Ocupació.

1.1. Limitacions conjunturals.

En el moment d'escriure aquestes ratlles, ens trobem amb dues greus limi- tacions: els continguts de l'Estatut d'Autonomia i el Decret-Llei que configurarà l'Institut Nacional d'Ocupació.

1.1.1. L'Estatut d'Autonomia.

El conjunt de competències que l'Estatut d'Autonomia conferirà a la Gene- ralitat de Catalunya conforma el marc legislatiu i Polític dintre el qual s'haurà d'inscriure l'acció adreçada a l'obtenció de la plena ocupació i l'assistència de l'atur, competències que condicionen l'estructura dels serveis que en el seu mo- ment adopti l'administració catalana.

El desconeixement en el moment present, de quines seràn les atribucions de la Generalitat en aquest terreny impedeix esboçar almenys, quin serà el grau de poder sobre el servei públic que s'encarregui d'administrar l'ocupació i la deso- cupació.

1.1.2. L'Institut Nacional d'Ocupació.

Quan redactem aquest treball sabem que el Govern Central té en projecte la creació de l'Institut Nacional d'Ocupació (INEM) que assumirà les competències que actualment són encomanades bàsicament al Servei d'Ocupació i Acció Formativa, a l'Institut Nacional de Previsió (INP) a l'Institut Social de la Marina (ISM), al Ministeri de l'Interior i al mateix temps completar l'acció formativa de l'ac- tual Servei d'Ocupació i Acció Formativa (SEAF-PPO) amb l'adscripció dels Centres Professionals de l'extinguida Organització Sindical.

Probablement, quan aquest treball vegi la llum, el projecte actual s'haurà convertit en I.N.E.M. per Decret Llei. Desconeixem ara com s'abordarà en aquest decret les qüestions autonòmiques en matèria d'administració de l'ocupació. Obvia- ment la creació de l'I.N.E.M. determinarà moltes de les premisses treball.

1.2. Evolució Històrica del tractament de la desocupació.

Ens sembla important incloure en aquest treball, un breu resum històric de

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

l'administració en matèria d'Ocupació. Després de fer referència a l'actuació global de la Segona República, estudiarem les mesures adoptades per la Generalitat, especialment la constitució de l'I.C.A.F., passant posteriorment a considerar la creació, l'any 1943 dels Serveis de Col·locació i la transferència de les seves competències a l'actual servei d'Acció Formativa (SEAF-PPO).

1.2.1. La Segona República Espanyola.

Com assenyala A. Balcells (1) "La política front l'atur consistí, durant la Segona República, sobretot en un increment de les Obres Públiques i no en l'ajuda directa als aturats". No obstant, Largo Caballero porta endavant una considerable activitat legislativa en matèria d'ocupació durant la seva estada en el Ministeri de Treball i Previsió Social, sobresortint:

- La Llei de col·locació Obrera
- La creació de la Caixa Nacional contra l'atur forçós.

La Llei d'organització nacional de la col·locació obrera (veure annex 1) que s'ha de considerar com un clar precedent de l'actual, consistia en la creació en els Ajuntaments de cap de Partit d'una oficina de col·locació de caràcter gratuït, essent dobles els seus objectius: per una part facilitar la col·locació dels treballadors i per l'altre de permetre als municipis i a l'Estat, el coneixement de les estadístiques d'aturats. El gran volum de desocupació va fer inoperable l'aspecte de col·locació d'aquestes oficines.

Per altra part existien altres mitjans de col·locació constituïts substancialment per les borses de treball de diverses organitzacions, i la incipient protecció econòmica a la desocupació es portava a terme també per diverses associacions mutuais que a l'augmentar l'atur passaven per insalvables dificultats econòmiques.

Per donar-los-hi suport es creà l'any 1931 la Caixa Nacional de Subsidi contra l'Atur forçós que es limitava a subvencionar a les entitats obreres que practicaven el subsidi contra el mateix. De totes maneres, la seva incidència va ésser molt reduïda degut, basicament, a l'escassetat de recursos que comptava l'Estat, la dificultat d'establir o incrementar els impostos en moments de crisi a les contradiccions que portava el tractament privat dels problemes de la desocupació.

1.2.2. La Generalitat de Catalunya.

Amb l'Estatut d'Autonomia del 1932, es creà a Catalunya, el 24 de maig del 1933, l'Institut contra l'atur forçós, que va aparèixer publicat en el Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya, el 27 de maig del 1933 com organització autònoma, depenent de la Conselleria de Treball, finançat amb fons de la Generalitat i amb el suport de les mutualitats privades que practicaven el subsidi voluntari d'atur.

A la vegada que una ordre del febrer del 1934, restringia a Catalunya la Llibertat d'acomiadament, els fins de l'I.C.A.F. eren:

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

- a) actuar com oficina de col.locació i elaborar les estadístiques.
- b) realitzar directa e indirectament obras públiques amb els aturats forçosos,
- c) donar suport a les branques de l'activitat econòmica en crisi,
- d) subvencionar institucions que estableien el subsidi contra l'atur i fos-sin registrades a la Caixa Nacional organitzada pel Govern de la Repú-blica.

L'I.C.A.F. estava regit per una comissió executiva presidida per 17 mem-bres, 4 diputats elegits pel Conseller, 4 patrons, 4 obrers, 4 experts designats pel Consell de la Generalitat, essent-ne el president el Conseller de Treball (2).

1.2.3. La Dictadura del General Franco.

1. La llei de Col.locació Obrera del 1943

L'acció de la dictadura franquista, en matèria d'ocupació, és instrumenta-da bàsicament per la Llei de Col.locació Obrera del 10 de febrer del 1943, la qual organitzava per mitjà del Ministeri de Treball i sota la inspecció d'aquest, la col.locació dels treballadors amb caràcter nacional, públic i gratuït i depenent de la Delegació Nacional de Sindicats. Aquesta va crear els serveis de col.locació i organitzà una xarxa nacional d'oficines que depenien i estaven localitzades a les delegacions de la C.N.S. a les quals s'encomanaven les següents feines:

- a) enquadrament professional de tots els treballadors proveint-los de pro-fessional corresponent.
- b) promoure la col.locació dels treballadors portant amb exactitud regis-tres i fitxes.
- c) portar, també, el registre de contractes d'aprenentatge,
- d) portar l'estadística general de col.locació i moviments migatoris,
- e) informar en les qüestions d'aprenentatge així com també en les de for-mació i orientació professional.

Al mateix temps, es prohibia l'existència d'agències i organismes privats de qualsevol mena, dedicats a col.locació.

Una disposició transitòria establí que en el termini de tres mesos, a partir de la llei, seria promulgat el reglament corresponent, però foren 16 anys que transcorregueren fins a la publicació del mateix el 9 de juliol del 1959.

En ell s'establí la creació d'organismes consultius i deliberants en forma de Comissions provincials i comarcals de col.locació.

Les provincials estaven constituïdes per un nombre igual de vocals, empre-saris i treballadors, nomenats per la Direcció d'Ocupació a proposta de la C.N.S., així mateix participarien representants del Ministeri d'Agricultura, In-dústria, Obres Públiques i Habitatge, i serien presidides pel Delegat de Treball.

Les Comissions Comarcals de col.locació estaven integrades pel Delegat Comarcal de Sindicats que devia presidir-la en representació del Delegat Provin-cial de Treball ostentant així mateix la pròpia que li corresponia del Delegat de Sindicats i pels representants d'empresaris i treballadors.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

La competència de les Comissions comarcals era analoga al de les Comissions Provincials, encara que referit a la seva demarcació pròpia.

2. El P.P.O.

Posteriorment a l'any 1964, al posar-se en marxa el Primer Pla de Desenvolupament, es crea el Programa de Promoció Professional Obrera (P.P.O.), que tenia per objecte aconseguir la formació professional accelerada mitjançant la preparació de la mà d'obra necessària per a la consecució dels objectius del Pla, per mitjà de cursos dirigits a treballadors no qualificats o necessitats, de la reconversió professional exigida pel transvasament de mà d'obra del sector agrari als d'indústria i serveis en expansió.

Amb el segon Pla es prorrogà el P.P.O. creat en el primer Pla.

Pero ja en el tercer Pla, l'any 1973 el P.P.O. es transformà en Servei d'Acció Formativa (S.A.F.) que l'institucionalitzà eliminant el caràcter de temporalitat lligat a la vigència del pla de desenvolupament orientant-se més a la Formació Permanent d'Adults. Així en el Decret 3206/73 sobre la seva constitució s'assenyalen els següents objectius:

- 1er.- Analitzar les necessitats de qualificació professional dels treballadors, en relació amb les previsions d'ocupació i els plans de desenvolupament.
- 2on.- Fomentar, desenvolupar i coordinar les activitats públiques i privades en matèria de Formació Professional d'Adults.
- 3er.- Impartir cursos de Formació Professional.
- 4art.- Atendre la Formació professional dels minusvàlids acollits a la cobertura econòmica de la Seguretat Social.
- 5è.- Atendre les necessitats de Formació Professional en funció de les previsions immediates d'ocupació a través de cursos de qualificació inicial i de readaptació en règim programat intensiu.
- 6è.- Col.laborar en els concerts internacionals a càrrec del Ministeri de Treball.
- 7è.- Col.laborar amb les empreses i altres entitats interessades en la Formació Professional de Treballadors.

Tant el P.P.O. com el S.A.T. constitueixen, doncs, un element important en la política d'ocupació, facilitant la col.locació a l'interior del país o a l'exterior, al proporcionar mà d'obra qualificada a les exigències de la indústria en uns moments d'expansió econòmica.

3. El Subsidi d'Atur

Per un altra part, el subsidi d'atur a Espanya, té una aparició més tardana, ja que si bé, com a fruit de l'aprovació del Conveni de Washington sobre atur

forçós figura una autorització i consignació a la Llei de Pressupostos del 1922, per la pràctica del subsidi d'atur forçós, sota una configuració estrictament asseguradora, els seus precedents es troben en: el subsidi d'atur tecnològic, establert en el Decret 16.4.54, el subsidi d'atur per dificultats econòmiques a les indústries del cotó, gèneres de punt i de llana (D. Llei 25.9.53) i el subsidi per interrupcions o paralitzacions del treball per causes extraordinàries de força major (Decret 8.11.57). "Un sistema de subsidi amb caràcter general no apareix fins la Llei 62/61 de 22 de juliol que serà d'anomenat Subsidi d'Atur" (3), encarrregat-se l'I.N.P. de la seva concessió i administració.

4. Els Serveis d'Ocupació i Acció Formativa (SEAF-PPO).

Així doncs, com es reconeix en el preambul del D.Ll. 1/75 del 22 de març sobre organització dels Serveis d'Ocupació, la legislació espanyola en matèria de protecció i millora de l'ocupació, troba obstacles i frens en el fet que concorren per la seva aplicació, múltiples entitats com són el Ministeri de Treball amb la Direcció General d'Ocupació, l'Institut Nacional de Previsió, que satisfà els subsidis d'atur, el Servei d'Acció Formativa de la Seguretat Social, que portà a terme el Pla Nacional de Formació Professional de Treballadors adults, sota la dependència de la Direcció General de Promoció social del citat Ministeri de Treball; l'Institut Espanyol d'Emigració, també qualificat com Entitat Gestora de la Seguretat Social que s'ocupa de l'assistència als treballadors espanyols a l'estranger i durant el procés de retorn i, l'Organització Sindical que té a la seva cura els Serveis Sindicals de Col·locació.

La ineficàcia dels Serveis de Col·locació, agreujats per l'imminent crisi a la qual es veu sotmesa l'Organització Sindical, que tenia en el seu sí els serveis esmentats, condueix a la creació del SEAF-PPO el març del 1975, que entra en funcions el setembre del 1976.

El Decret Llei 1/75 de 22 de març, organitzà sota la dependència del Ministeri de Treball, els Serveis d'Ocupació, per atendre a la col·locació dels treballadors, encomanant-los-hi les funcions atribuïdes tant al Ministeri de Treball com a l'Organització Sindical en lo referent a registre, certificació i control previs al reconeixement de les prestacions per atur del sistema de la Seguretat Social.

Al Ministeri de Treball se li reserven les seves competències d'ordenació, direcció, inspecció i anàlisi d'ocupació, encarregant-los-hi el Servei d'Acció Formativa (SEAF-PPO), la gestió i realització, passant a denominar-se Servei d'Ocupació i Acció Formativa.

Col·laboren en aquesta gestió l'Institut Espanyol d'Emigració i altres Entitats Gestores de la Seguretat Social, així com l'Organització Sindical i les seves Entitats a tenor del concert que s'estableixi.

La financiació dels Serveis d'Ocupació es realitza a càrrec de la part de la cuota de la Seguretat Social que es determini.

Amb les subvencions estatals que acordi el govern i pels recursos que s'aconsegueixin per aquestes finalitats en els Pressupostos de l'Estat al Ministeri de Treball.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

Per l'aplicació i desenvolupament del Decret Llei 1/75 del 22 de març, es dicta el 12.9.75 el Decret 2357/75 el qual ofereix la configuració actual dels Serveis d'Ocupació, atribuint les seves funcions als següents organismes i Institucions.

DIRECTIUS

A. - La Direcció General d'Ocupació i Promoció Social que tindrà al seu càrrec la programació, vigilància d'execució i desenvolupament de l'acció de política, administrativa, reglamentària i fiscalitzadora que correspon al Ministeri de Treball en matèria d'ocupació; promoció social, segons els Decrets 3090/1972 del 2 de novembre sobre política d'ocupació, i el 535/1075 del 31 de març sobre organització del Ministeri de Treball.

Les Delegacions Provincials de Treball que amb l'ajut de les seves Unitats Administratives d'Ocupació desenvoluparan en el territori de la seva jurisdicció les funcions assenyalades en el número anterior, d'acord amb les normes que fixi la Direcció General d'Ocupació i Promoció Social.

B. - Tècnic-operatiu.

El Servei d'Ocupació i Acció Formativa (S.E.A.F.) al qual es refereix l'article tercer.

C. - Col.laboradors:

U) Els Serveis Centrals i Perifèrics de l'Institut Espanyol d'Emigració.

Dos) Els Serveis Centrals i Perifèrics de les Entitats Gestores de la Seguretat Social.

Tres) Els Serveis i Entitats de l'Organització Sindical, a tenor dels concerts que estableixi amb el Ministeri de Treball, per assegurar la col.laboració i participació de l'Organització Sindical i el previst a l'efecte en el present Decret.

Quatre) Altres Institucions, Entitats o Centres que degudament autoritzats i sense finalitats lucratives poden col.laborar en relació amb l'ocupació i/o la promoció professional de treballadors.

D. - Assessors:

U) La Comissió Nacional d'Ocupació, l'estructura i funcions de la qual es van determinar a l'Ordre Ministerial de Treball del 7 de desembre del 1972.

Dos) Les Comissions Provincials d'Ocupació i Promoció Social, respecte de les quals l'Ordre Ministerial de Treball del 22 de novembre del 1971 va fixar la seva composició i regim de funcionament.

Tres) Altres Institucions i Comissions especials representatives de sectors de l'activitat econòmica o professional de la normativa legal vigent.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

E. - Fiscalitzadors:

L'Inspecció Nacional de Treball, amb les funcions establertes en el Reglament aprovat per Decret 2122 del 1971, del 23 de juliol.

El mateix Decret, també, configura el S.A.F. com servei comú de la Seguretat Social, amb personalitat jurídica propia com òrgan per l'execució tècnica i operativa de les accions de col·locació dels treballadors i de la seva formació a través de la seva qualificació, reconversió i perfeccionament professional.

La posterior creació, el 1977, del Ministeri de Sanitat i Seguretat Social no fa variar la dependència del S.A.F. respecte al Ministeri de Treball, encara que la seva financiació basica segueixi procedint de la Seguretat Social apareixent així una nova contradicció.

2. ANÀLISI CRÍTICA DE L'ACTUAL ORGANITZACIÓ.

Al igual que succeïa fa 46 anys, quan la Generalitat anterior assumia el seu feble paper rector dintre de Catalunya el moment present es caracteritza per una situació de crisi econòmica generalitzada, amb els consegüents alts nivells d'atur, que han estat creixent des de l'inici de la depressió del 1974, assolint a l'actualitat xifres que, en el que fa referència només a l'atur registrat a Catalunya superen l'ordre de les 150.000 persones.

Això, juntament, amb la manca d'una política d'ocupació coherent i eficaç, fa que sigui molt difícil valorar que, l'actual organització dels Serveis d'Ocupació, permetria fer en situacions menys dramàtiques.

Malgrat això existeixen una serie de deficiències evidents, que de resoldre's podrien suposar, en qualsevol dels casos, una notable millora en l'actuació de l'administració en matèria d'ocupació, agilitzant el mercat laboral i perfeccionant l'assistència al treballador en atur.

2.1. Deficiències del Model Actual

Aquestes deficiències, sense pretendre esser exhaustives, poden resumir-se en tres grans grups:

- a) Externes als Serveis d'Ocupació.
- b) D'Organització.
- c) D'Assistència.

2.1.1. Externes als Serveis d'Ocupació.

Fonamentalment poden assenyalar-se, per una part, l'absència total d'una política d'Ocupació, i per l'altra d'una política econòmica perjudicial per la consecució de la plena ocupació.

Els tres grans problemes amb els quals es troba l'economia espanyola des de fa uns anys, són: la inflació, el desequilibri de la balança de pagaments i l'atur. Dels tres, els dos primers són els que han rebut una més gran atenció

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

per part del Govern. Així, doncs, els esforços s'han dirigit a moderar l'augment dels preus a aconseguir un major equilibri en el nostre comerç exterior, no obstant, aquests objectius són incompatibles generalment amb la disminució de l'atur a curt termini per la qual cosa les mateixes mesures que les propiciem tenem com a contrapartida uns efectes negatius sobre l'ocupació.

Per una altra part, donada l'importància de l'indústria tèxtil a Catalunya, s'ha de considerar també la incidència negativa d'uns plans de reestructuració que encara que van ser ideats per modernitzar sectors no competitius amb fons públics, mentre els avantatges havien estat privats, en l'actual situació de crisi, la incorrecta normativa, que finança més el tancament que la reconversió, la falta de control en l'aplicació de la mateixa i l'especulació del sòl en el lloc en que estan localitzades les empreses tèxtils i altres factors de la crisi, han convertit aquestes reestructuracions sectorials en un immens viver d'aturats.

Amb aquestes qüestions de caràcter global, està l'alt grau d'incompliment de la legislació laboral, així com la falta d'actualització d'aquesta, per exemple, en lo relatiu a la Llei de Contractes de Treball, amb el que la major part de les contractacions es realitzen al marge de les Oficines d'Ocupació, el que impossibilita d'assolir una de les seves principals cometes com es la de copsar la transparència del mercat de treball i facilitar-ne el coneixement de les seves tendències donant que l'escassa penetració de les Oficines d'Ocupació fan que l'informació estadística que puguin oferir s'hagi de pendre amb les degudes reserves.

2.1.2. D'organització.

En el preambul del Decret Llei 1/75 es reconeix l'abandó per "raons" històriques dels principis d'unitat de gestió i economia de mitjans que havien sigut assumides per la legislació espanyola a la Llei de Col·locació Obrera del 27 de novembre del 1931. En l'actualitat l'administració de l'ocupació es troba dispersa en múltiples organismes amb les conseqüents disfuncionalitats derivades de la falta de coordinació entre les mateixes.

Aquesta deficiència ha estat reiteradament manifestada, i no obstant, l'únic avenç realitzat fins aquest moment va ser l'unió de les Oficines de Col·locació de l'Organització Sindical amb els Serveis d'Acció Formativa (S.A.F.-P.P.O.) del Ministeri de Treball, al constituir-se el S.A.F.-P.P.O., perquè l'únic que el Decret 2357/75 del 12 de setembre aconseguix és classificar els Òrgans i Institucions que intervenen en les funcions atribuïdes als Serveis d'Ocupació, agrupades en diferents categories.

Fruit d'aquesta disgregació de serveis, son retardaments en les percepcions, falta de control, duplicitat de procés, complexitat de tràmits administratius, dificultats per l'aplicació de qualsevol mesura, promoure inflació burocràtica i impossibilitat del necessari control popular d'aquests serveis.

La diversificació en la gestió es complementa en els seus efectes negatius amb la multiplicitat de les fonts de financiació.

Finalment, hauriem de reiterar els desfavorables efectes de l'accentuat centralisme.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

2.1.3. D'Assistència

Les prestacions previstes per pal·liar els efectes que l'atur produeix en el treballador són inadequades en quantitat i qualitat. Quantitativament aquestes prestacions haurien de:

- 1er.- Homogeneitzar-se, acabar amb assistències socials, etc.
- 2on.- Cobrir las carències de Col·lectius desocupants, ara desatesos, joves de primera feina, etc.
- 3er.- Tenir una percepció màxima, ampliable en casos especials i amb criteris estables.
- 4art.- Tenir una dispersió menor amb límits mínims i màxims en la quantia de la prestació.
- 5è.- Qualitativament és imprescindible modificar la concepció de subsidi.

La societat no ha de subvenir al desocupat perquè no faci res, sinó perquè es posi al servei del col·lectiu mentre no sigui requerit per la iniciativa privada. Només així, és possible de fer transparent la situació dels perceptors, doncs l'actual control per segell de les Oficines d'Ocupació es una enorme perdua de temps i de recursos per tots.

Per la seva banda, els Serveis d'Ocupació han de contactar freqüentment amb els subsidiats, per oferir llocs de treball, requalificacions professionals, cursos de formació o tasques el servei del col·lectiu social que al seu temps proveeix al desocupat del necessari, perquè no sigui necessari el "frau".

2.2. Conclusions.

Conseqüència necessària de l'anàlisi realitzada fins aquí, ha de ser l'elaboració d'unes conclusions que ens permetin configurar una alternativa tractant de superar les contradiccions existents.

Aquestes conclusions indiquen el disseny d'una real política d'Ocupació enfront a una de desocupació i al disseny d'un nou model administratiu.

2.2.1. La Política d'Ocupació.

L'objectiu d'aconseguir la plena ocupació hauria de ser dels primers a plantejarse per la Generalitat, per ser l'atur un dels obstacles més greus al benestar social que tot Govern ha de procurar als seus administrats.

No obstant, una política d'ocupació, per ser eficaç ha d'implicar a tots els departaments ministerials, i per això considerem que ha de correspondre al Consell el dissenyar les mesures globals tendents a oferir ocupació adequada al major nombre de ciutadans possible ja sigui facilitant la seva col·locació a l'empresa privada o a la pública, i planificant l'educació i les altres activitats en funció dels objectius generals del Govern, però, tenint en compte el recursos humans disponibles en cada moment i els que seran necessaris en el futur.

Pel present ja només és possible tractar de pal·liar els efectes de la crisi i al mateix temps plantejar-se la gran contradicció que suposa en una so

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

cietat deficient en tot tipus d'estructura, l'existència de milers de treballadors en atur forços.

Pero al mateix temps que s'enfronta una política a curt terme s'haurien de començar a plantejar unes línies d'actuació a mig i llarg terme amb les quals es propici la recuperació i expansió de l'economia considerant dintre d'aquests plans, de manera molt especial, el sector huma.

2.2.2. L'Administració de l'Ocupació.

Així com en l'apartat anterior consideravem la política d'ocupació com una necessària obra del govern en la seva totalitat, creiem ara, que l'administració de l'ocupació a Catalunya ha de ser totalment conferida a la Conselleria de Treball, amb el que seria possible fer efectius els principis d'unitat de gestió que permetin agilitat i eficàcia al mateix temps que la necessària economia de medis, indispensable tenint en compte que la demanda de serveis públics s'incrementarà notablement quan la Generalitat tingui poder, mentre que els recursos, probablement no segueixin la mateixa tendència.

Al mateix temps estimem que la Conselleria de Treball, en la mesura de les seves possibilitats i competències, hauria de promoure una important labor legislativa, portant al Parlament propostes legislatives que clarifiquin i adequin les normes en matèria de col·locació, i es dotés dels mitjans necessaris per fer exigible el seu compliment.

3. PROPÒSTA ALTERNATIVA

Proposem la creació d'un organisme autònom, públic, únic i obligatori i amb àmbit d'actuació per Catalunya, depenent de la Conselleria de Treball i amb personalitat jurídica pròpia que desenvolupi les funcions que en matèria d'ocupació li siguin encomanades, essent la comarca l'àmbit territorial bàsic d'actuació.

3.1. Objectius.

- 3.1.1. Fer transparent el Mercat de Treball.
- 3.1.2. Facilitar, de la manera més científica possible, l'adequació d'ofertes i demandes.
- 3.1.3. Prevenir formant possibles desajustaments en el Mercat del Treball.
- 3.1.4. Gestionar i administrar les necessàries prestacions destinades a pal·liar i corregir els efectes de l'atur.

3.2. Funcions.

En relació amb l'objectiu 3.1.1.:

- Controlar el frau, disposant de capacitat inspectora.
- Actualitzar i mantenir un registre de dades d'oferidors i demandants d'ocupació.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

**JORNADES
SOBRE
L'ATUR**

- Centralitzar les ofertes de treball.
- Elaborar les dades estadístiques pertinents.
- Conexionar l'informació dels diferents bancs de dades comarcals.

En relació amb l'objectiu 3.1.2.:

- Qualificació professional dels treballadors.
- Creació conjuntament amb les forces socials i sindicals dels criteris de prioritat per l'ocupació de llocs de treball.
- Mecanitzar el procés d'adequació d'ofertes i demandes.

En relació amb l'objectiu 3.1.3.:

- Efectuar tasques de despeonatge, reconversió, perfeccionament i especialització professional a través d'accions formatives pròpies o contractades.
- Col.laborar en l'execució i integració de treballs prospectius respecte a la dinàmica del Mercat de Treball.
- Facilitar la mobilitat territorial i internacional dels recursos humans.
- Orientar els oferidors i demandants d'ocupació en aspectes referents a la seva confluència en el Mercat de Treball a través de gabinets específics.

En relació amb l'objectiu 3.1.4.:

- Instrumentar les polítiques d'ocupació que conjuntament es dissenyin per la Conselleria de Treball.
- Gestionar i controlar les prestacions d'atur i les subvencions i ajuts per foment i protecció d'ocupació.
- Oferir als treballadors alternatives contínues per ocupar el seu temps com a desocupats.
- Possibilitat d'insidir, directa o indirectament, en la creació de llocs de treball per la col·lectivitat.

3.3. Organització.

L'entitat tindrà un òrgan d'actuació per Catalunya, format per una Assemblea i un director de l'Institució.

A nivell comarcal existiràn Assemblees Comarcals, les Oficines d'Ocupació i els Centres de Formació Professional.

L'Assemblea Catalana de l'atur estarà formada per representants de la Generalitat i de les Organitzacions Sindicals i Patronals que la compondran per terços, seguint el President el Conseller de Treball.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

**JORNADES
SOBRE
L'ATUR**

Les seves funcions són:

- Enllaçar amb l'organisme de l'Administració central que entenguin dels assumptes d'Ocupació a tots els nivells.
- Elaborar els plans generals anuals d'actuació de l'entitat per Catalunya, en ordre als objectius i funcions que són encomanades al ens en qüestió, partint dels acords de les assemblees comarcals.
- Elaborar el projecte de pressupostos i la memoria anual.
- Coordinar els interessos de les diferents Assemblees Comarcals.
- Decidir i controlar el funcionament, organització i financiació de l'Entitat.

Aquesta Assemblea podrà dotar d'una Comissió Permanent per seguir el compliment dels seus acords, en la que estaran representats els col·lectius conformadors de l'Assemblea Catalana.

Les Assemblees Comarcals tindran similar composició que la de Nacionalitat, es - tant presidida pel representant Comarcal de la Conselleria de Treball.

Les Assemblees Comarcals tenen com a funció fonamental, el disseny i aplicació de la política de l'Administració en matèria d'Ocupació a nivell Comarcal. si - guent la base de treball de l'Assemblea Catalana el seu informe anual.

El Director de l'Entitat a nivell Català i els respectius Directors Comarcals , representen a l'Entitat a nivell Català i els respectius Directors Comarcals , representen a l'Entitat en els seus àmbits geogràfics i són responsables de la gestió de l'Ocupació d'acord a les directius emanades de les Assemblees.

3.4.- Financiació

L'Hisenda Central, transferirà a la Generalitat els recursos que li correspon - guin aplicant els mòduls establerts o bé s'efectuarà la recaudació directa dels mateixos.

Al mateix temps la Generalitat dissenyarà fonts d'impressos específiques per finançar propers d'ocupació, acudint a l'estalvi privat a l'emissió de dente públic, etc.

S'abundará en l'idea de finançar amb recursos dels pressupostos generals, els costos socials de l'atur, descarregant així a la Seguretat Social perquè orien - ti els seus recursos a termes específics.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES SOBRE L'ATUR

COMUNICACIÓ A LA PONÈNCIA 3
L'ADMINISTRACIÓ DE L'OCUPACIÓ
A CATALUNYA

**PRESENTADA PER: Moviment Comunista
de Catalunya**

1

La ponència parteix de la idea de desenvolupar una política d'ocupació a Catalunya. És un punt de partida just, però que està enunciat d'una manera abstracte, sense prendre pràcticament en consideració el règim social i polític on s'insereix aquesta política.

El sistema social vigent, el sistema capitalista, és generador d'atur. Sempre i de manera inevitable, pel propi desenvolupament del sistema, per les lleis que regulen aquest desenvolupament, hi haurà obrers en atur. L'atur és inevitable al sistema capitalista, malgrat es desenvolupin ambicioses polítiques de ple treball i de l'ocupació.

I això és cert, no solament en períodes de crisi, de descens de l'activitat productiva, sinó que també en períodes, diguem-els-hi normals, i en els de expansió. Actualment tots els països capitalistes de l'Europa occidental, desenvolupen llurs polítiques econòmiques admeten determinades taxes d'atur, considerades tant econòmica com socialment absorbibles. Totes llurs polítiques d'ocupació, de creació de llocs de treball, es fan mantenint a part de la població activa en atur.

Volem així assenyalar que qualsevol política d'ocupació que es desenvolupi sota les condicions del capitalisme té unes limitacions objectives, intranquejables.

Malgrat tot el que hem dit fins ara, és evident que no són exactament iguals totes les polítiques desenvolupades sota les condicions del capitalisme i que la pressió dels treballadors pot obligar a prendre mesures dirigides a donar satisfacció a llurs necessitats més urgents, ja sia en el terreny de mantenir i crear llocs de treball com en el de la protecció social en el cas d'atur.

És evident que no és aquesta la política que es pretén portar a cap per part del govern de la UCD ni per la patronal. Les darreres mesures aprovades per decret, a més a més de ésser un atemptat contra el poder adquisitiu dels treballadors i treballadores, serviran per augmentar l'atur, ja que ni tant sols serveixen per absorbir el creixement vegetatiu de la població.

Per desenvolupar una política que posi en primer lloc a les seves preocupacions el problema de l'atur, tot adoptant un conjunt de mesures per satisfer les necessitats més urgents de les masses treballadores, de tendir a atansar la plena utilització dels recursos productius i de posar la producció en funció de les necessitats de la població, es necessiten canvis polítics previs, es necessita un govern d'esquerra unida, que en base a un programa de satisfer aquelles necessitats bàsiques dels treballadors adopti les mesures d'ocupació pertinents.

L'ADMINISTRACIÓ DE L'OCCUPACIÓ . ÀMBIT D'APLICACIÓ

Quan parlem de la creació d'un organisme per gestionar tota una política d'ocupació, hem de parlar de quin serà l'àmbit d'aplicació.

Pensem que té dret a un lloc de treball tota persona sense discriminació de sexe, estat i edat (restant-li un mínim i un màxim estable, que podria ésser, mínim 18 anys i màxim 60 anys).

L'àmbit d'aplicació comprendria dos nivells. L'un per a tota la població en edat de treballar, independentment de la seva situació actual, així com de si ha treballat anteriorment o no. L'altre nivell comprendria la població activa. Tant en un nivell com en l'altre, s'hauria d'aplicar una mateixa política de promoció, d'educació, perfeccionament i especialització professional, i aconseguir un lloc de treball adequat segons les característiques del treballador.

Pei que fa a les prestacions econòmiques, aquestes serien diferents per a la població activa. S'hauria d'establir un mínim que fos igual per a tothom, o sia per a tota la població i fos finançat per l'estat.

Els treballadors en actiu tindrien dret a unes prestacions en relació al seu salari real, finançat per l'estat, i de moment per les seves pròpies quotes.

TRANSPARENCIA DEL MERCAT DE TREBALL

Quan parlem de funcions per tal de fer transparent el mercat de treball, caldria esbrinar concretament quins tipus de fraus hi poden haver i quines mesures es podrien prendre per combatre'ls.

Els pitjors fraus, els més greus són els comesos pels empresaris. A més a més d'una inspecció, s'ha d'articular una mena d'òrgans de control per a cada empresa, format pels treballadors de cada empresa. Aquests tindrien accés a tot tipus d'informació i coneixement de la situació de l'empresa, en allò que refereixi a la contractació de personal, inversió i producció, etc.

Si es dur això a la pràctica serà l'única manera que es podrà acabar amb les tancades fraudulentament d'empreses amb expedient de crisi, regulació de plantilla, amortització de personal, etc., tant usual i freqüent avui.

FINANÇAMENT

Per finançar el servei d'ocupació es comptaria amb les subvencions provinents del sistema fiscal i amb les cotitzacions socials dels empresaris i treballadors.

3

Aquesta segona part de finançament es faria en primer lloc comptant amb els salaris reals dels treballadors, tenint fixats d'uns mínims exents, per tal que la contribució sigui de caràcter progressiu. En segon lloc seria convenient disminuir els actuals tipus de cotització. En tercer lloc s'hauria d'establir un impost especial o si més no una cotització complementària per aquelles empreses que estiguessin molt capitalitzades i amb altres taxes de gravamen.

Per tal de dur això a terme caldria crear el Fons Català d'Assegurança Social, que en principi actuaria bàsicament com a entitat financera recollint la totalitat de les cotitzacions socials i subvencions, finançant íntegrament els pressupostos de les actuals entitats gestores, i s'ocuparien més endavant de l'organització i gestió.

Crear aquest organisme suposaria un pas endavant per l'autonomia de tots els organismes de la Seguretat Social i acabar amb l'estructura burocràtica existent.

GENERALITAT DE CATALUNYA
Conselleria de Treball

JORNADES
SOBRE
L'ATUR

DOCUMENT DE SÍNTESE DE LA PONÈNCIA 4:

"LA FORMACIÓ PROFESSIONAL. ANÀLISI I ALTERNATIVES"

Aquest document, realitzat per tècnics del Departament de Treball, tracta de recollir i ordenar les conclusions més importants a les quals han arribat la ponència i les comunicacions adreçades a ella. El seu objectiu és el de facilitar el debat i les seves conclusions, i en cap cas té el caràcter de document tancat. Només han estat considerades les comunicacions rebudes en el període de presentació establert.

4.1. - L'Ensenyament Professional Reglat i l'Ocupació

1.- Introducció

La ponència presentada analitza la situació i els problemes que avui té plantejats l'Ensenyament Professional Reglat derivats de l'estructura del sistema educatiu, de l'actual dèficit físic de centres, i de la manca de relació entre formació i ocupació, ja que la formació impartida en molts centres no respon a una demanda solvent de mà d'obra qualificada - per part de les empreses.

Abans de descriure les mesures tendents a millorar la situació de la Formació Professional Reglada, que proposen ponents i comunicants, cal assenyalar que aquesta formació no pot convertir-se en un instrument de lluita contra l'atur a curt termini, si bé, pot arribar-ho a ésser a mig o llarg termini si la planificació de la formació professional es fa en funció d'una política d'ocupació fonamentada.

2.- Mesures destinades a millorar la gestió de l'ensenyament professional reglat.

Per tal d'agilitzar la gestió de l'ensenyament professional reglat i adequar la infraestructura i els continguts a les necessitats de qualificació del treball que té plantejades l'empresa a Catalunya, caldria que aquest tipus d'ensenyament depengui de la Generalitat de Catalunya, i en concret de les Conselleries d'Ensenyament i Cultura i de Treball que haurien de delimitar les seves respectives atribucions en aquesta matèria.

Les dues Conselleries esmentades opinen els ponents i part dels comunicants cal que es dotin d'una instància col.laboradora, integrada per representants dels centres, dels empresaris, de les centrals sindicals, pels coordinadors provincials i també per representants de les diferents organitzacions que tenen incidència en el camp de la formació professional. En el sí de l'esmentada instància s'haurà de debatre els criteris directius de la planificació territorial de la formació professional en funció de la situació del mercat de treball; també caldrà que s'elaborin les

normes per distribuir els recursos existents i per fomentar la captació de recursos que actualment no es destinen a formació professional. D'altra banda l'esmentada instància podria assumir el control de la qualitat de l'ensenyament impartit, a la vegada que s'ocuparia d'obrir vies que possibilitessin el reciclatge de l'actual professorat i catalanització de la Formació Professional; també caldria que tractés de l'articulació de l'ensenyament professional en el sistema educatiu.

Les funcions de gestió i control de la F.P., podrien ésser assumides totalment per les Conselleries implicades i la instància col.laboradora, o bé parcialment, (tal com indiquen alguns comunicants) la qual cosa comportaria la delegació de part de les funcions en una Coordinadora Nacional de Centres.

Quan a la necessària coordinació entre política educativa i política d'ocupació alguns comunicants indiquen que caldria que la Conselleria de Treball es dotés d'una instància capaç d'assumir-la. Aquesta instància s'encarregaria d'organitzar l'orientació professional, i de realitzar i publicar un estudi exhaustiu de la situació actual de la F.P. a Catalunya, (la qual cosa podria servir per orientar el futur programa de govern de la Conselleria en matèria de F.P.) a la vegada que asseguraria la cooperació estable, amb un òrgan de control públic.

D'altra banda, alguns comunicants assenyalen que el control de la gestió de la F.P. i de la qualitat de l'ensenyament impartit, caldria que es fes també a nivell descentralitzat; per tal de lograr-ho es proposa: la creació de comissions mixtes, (integrades per centrals sindicals, empresariat, Administració i professorat), a nivell comarcal i local, i també la creació de coordinadores de centres, (a nivell comarcal i local) que s'ocuparien bàsicament dels aspectes pedagògics i didàctics de l'ensenyament.

A nivell concret de la gestió dels centres, d'una banda es proposa la potenciació dels claustres, i d'altra la creació de patronats de centre, integrats per pares, professors, sindicats, empresaris, representants de l'Administració local i de les entitats culturals, (o de les que dediquin recursos a l'acció cultural), de la zona on es trobi el centre.

3.- Mesures destinades a millorar l'actual pla d'estudis de l'ensenyament professional reglat.

Per tal d'assegurar que tota la població en edat escolar assoleixi el nivell de formació que possibiliti l'adaptació a la nostra societat actual, fora necessari perllongar l'escolaritat obligatoria fins als 16 anys, implantant un ensenyament comú gratuït (tronc comú) que donés accés a una titulació única, la qual cosa comportaria la desaparició de l'actual F.P.-1, que quedaria integrada en l'esmentat ensenyament obligatori.

Es formulen opinions contraposades sobre l'especialització durant els darrers cursos del tronc comú, ja que entre ponents i comunicants hi ha partidaris de l'especialització en tres branques durant aquest període, i defensors de la implantació d'una relativa optativitat en l'elecció de matèries per part dels alumnes.

L'ensenyament obligatori donaria accés a tres branques educatives: Batxillerat que prepararia per cursar les carreres universitàries de nivell mig i superior, Ensenyament Tècnic Professional que possibilita l'accés a totes les Escoles Tècniques, i la Formació Professional Intensiva que prepararia per la immediata incorporació al treball i que correria a càrrec dels actuals serveis d'ocupació i acció formativa (SEAF-PPO o INEM) (mesura defensada per la ponència).

Els ponents i alguns comunicants coincideixen en assenyalar que, com a mesura a curt termini a aplicar mentre el tronc comú no sigui realitat, caldria revisar els continguts de la F.P.-2, continguts que per alguns dels participants en aquestes Jornades haurien d'ésser útils pel treball immediat, mentre que per altres haurien de comportar també una formació humana integral dels alumnes.

D'altra banda alguns comunicants assenyalen que, per assegurar la necessària relació entre formació i treball, caldria simultanejar l'estudi amb el treball (per mitjà de la instauració de contractes d'ocupació-formació) en jornades màximes de 8 hores, durant el darrer curs de formació professional.

Quan a la formació professional agrària, alguns comunicants indiquen que caldria estendre i intensificar aquest tipus de formació.

4.- Mesures destinades a millorar la qualitat i l'eficàcia de l'ensenyament impartit.

A curt termini i per millorar l'eficàcia de l'ensenyament professional impartit i respondre a les expectatives dels alumnes, caldria introduir una orientació professional eficaç que no estigués només basada en les característiques psicològiques dels alumnes, sino també en el coneixement del mercat de treball, i en l'explicació de la situació d'aquest mercat als futurs alumnes de les diferents especialitats.

Els ponents indiquen que, d'altra banda, cal trobar uns continguts, una organització escolar i uns mètodes pedagògics que converteixin la formació professional en un tipus d'ensenyament atractiu pels joves, ja que actualment no satisfà les seves expectatives.

Alguns comunicants indiquen que també caldrà millorar les condicions de treball del professorat, assegurant sous dignes i situació laboral tipificada i procurant vehiculitzar un sistema de reciclatge àgil.

Ponents i comunicants opinen que, l'aplicació de totes les mesures, tendents a millorar la situació de la Formació Professional, comportarà la subordinació de la política educativa que s'implementi, a la política d'ocupació que defineixi la Generalitat de Catalunya.

4.2.- La Formació Intensiva Professional

1.- Introducció

La ponència explica amb claretat la situació actual de la Formació Intensiva Professional impartida pel SEAF-PPO i pels diversos organismes que aquesta entitat coordina (PPE, Servei d'Extensió Agrària, etc.). També descriu l'evolució històrica de la tasca de formació desenvolupada pels Serveis d'Ocupació i Acció Formativa, i assenyala els problemes que tenen plantejats els esmentats serveis per complir amb els seus objectius, és a dir: impartir una formació professional dirigida a adults, de caràcter accelerat i que capaciti pel treball immediat, adequant la formació impartida a l'oferta de llocs de treball. El desajust entre objectius i realitzacions fa necessari modificar els serveis per mitjà de l'aplicació d'una sèrie de mesures.

2.- Mesures destinades a millorar el funcionament dels serveis

Ponents i comunicants coincideixen en que l'administració dels serveis d'Ocupació i Acció Formativa a Catalunya ha d'ésser assumida per la Generalitat per tal d'agilitzar la gestió. La dita administració fa necessària la col.laboració entre les Conselleries que tinguin atribucions en el terreny de la Formació Professional.

Per adequar la formació impartida a les necessitats de mà d'obra qualificada per part de les empreses, caldria implantar la comarcalització dels serveis, ja que d'aquesta manera fora més fàcil preveure l'evolució del mercat de treball, i en conseqüència planejar uns cursos de capaciació, reconversió i reciclatge que conduïssin a l'ocupació d'un lloc de treball.

Quan a la financiació de l'acció formativa, la Hisenda central hauria de transferir a la Generalitat els recursos que li corresponguin (equiparant els recursos rebuts als destinats a altres regions). A més, la Generalitat podrà implementar les mesures necessàries per mobilitzar altres recursos.

La implantació d'una gestió racional de la formació professional intensiva, comporta instrumentalitzar una política d'ocupació realista a

curt i mig termini, en funció de la qual es decidiran les especialitats que cal ensenyar a cada localitat i en cada moment. Tot això només serà possible si existeix una col.laboració entre les instàncies que hauran de portar aquesta política: Administració, empresariat, i serveis d'Ocupació i Acció Formativa i treballadors.

D'altra banda ponents i comunicants coincideixen també en que caldrà que es creïn comissions mixtes que controlin l'eficàcia de la gestió de l'acció formativa i col.laborin al planejament d'aquesta acció. Les esmentades comissions podrien estar integrades per representants de les centrals sindicals, i de l'empresariat, i per membres de l'Administració.

3.- Mesures destinades a millorar la qualitat i l'eficàcia de l'ensenyament impartit.

Ponents i comunicants consideren que la formació que s'imparteix actualment als serveis d'Ocupació i Acció Formativa no va destinada a potenciar el desenvolupament integral de l'individu, sino a la capacitació pel treball immediat, però segons la ponència el baix nivell d'instrucció dels assistents als cursos fa necessari ampliar els continguts impartits per tal d'assegurar l'adquisició d'una formació bàsica que permeti augmentar la capacitat de comprensió del món i d'adaptació a l'organització del treball a l'empresa de tots els treballadors. Evidentment, a mig o llarg termini, quan l'escolaritat obligatoria sigui realitat, tindrà sentit implantar una formació professional intensiva dirigida solament a la capacitació pel lloc de treball. L'ampliació dels continguts impartits suposaria redefinir els cursos en quan a objectius, mètode didàctic i material emprat.

D'altra banda els ponents consideren que cal intensificar la formació professional d'adults a través de la participació d'organismes oficials i privats amb recursos ociosos o infra-aprofitats, la qual cosa fomentaria la implantació d'una xarxa de centres de formació professional d'adults, suficients per satisfer les necessitats de la població treballadora i de les empreses.

Per millorar l'eficàcia de l'ensenyament impartit, cal millorar i extendre l'orientació professional que actualment es dona en SEAF-PPO.